

**Gradu eta Masterreko titulazio ofizialak egiaztatzeko-baimentzeko,
jarraipena egiteko, aldatzeko eta akreditatzeko gida**

Lan honen edukiak Creative Commons-en Aitortu-Ez-komertziala-Sin-Obra-Deribatua 3.0 lizentzia bati lotuta daude. Erreprodukzioa, banaketa eta komunikazio publikoa baimentzen da, betiere egiletza behar bezala aipatzen bada eta merkataritza-erabilerarik egiten ez bada. Lizentzia osoa hemen kontsulta daiteke: <http://creativecommons.org/>

© Unibasq - Euskal Unibertsitate Sistemaren Kalitate Agentzia
San Prudencio Kalea, 8, 01005 Vitoria-Gasteiz
www.unibasq.eus

Unibasq-en plantilla teknikoak eta zuzendaritzak osaturiko gida, Unibasq-en Aholku Batzordearen eta Euskal Unibertsitate Sistemako eragileen ekarpenekin. Gidaren eranskinetan zehazten dira eranskin horiek osatzen parte hartu zuten akademikoen izenak. Agentziak eskerrik beroenak eman nahi dizkie eragile guztiei.

Unibasq-en Aholku Batzordeak 2025eko urriaren 1ean onartutako gida.

Hirugarren bertsioa: 2025eko urria.

AURKIBIDEA

1.	Sarrera.....	4
2.	1. atala: Titulazioen egiaztapena-baimentzea.....	6
3.	2. atala: Titulazioen jarraipena.....	24
4.	3. atala: Titulazioen Aldakuntza.....	28
5.	4. atala: Titulazioak akreditatzea.....	31
6.	Erreferentziak.....	39
7.	Eranskinak.....	41

1. Sarrera

Unibasq-en gida honen helburua da gradu eta Master titulu ofizialak egiaztatzeko, baimentzeko, jarraipena egiteko, aldatzeko eta *akreditatzeko* erreferentziatzeko jarraibideak ezartzea. Gidaren xedea da hainbat arlotako unibertsitate-arduradunei eta gradu eta masterreko titulu ofizialen eskatzaile izan daitezkeenei orientabide erabilgarriak ematea titulazioen kalitatea ziurtatzeko prozesu osorako, titulazio horien eskaera-memoriak prestatzetik hasi eta akreditaziora arte. Halaber, Unibasqeko kanpo-ebaluazioko taldeei erreferenteak ematen saiatzen da, beren lana modu sistematiko eta fidagarrian egin ahal izateko. Gradu eta Masterreko titulazio-proposamenak egiten dituzten pertsonak eta horiek ebaluatzen dituztenek erreferente berberak izatea ere helburu du Gidak.

Graduko eta Masterreko titulazio ofizialak egiaztatzea, horien jarraipena egitea, aldatzea eta akreditatzea irailaren 28ko 822/2021 Errege Dekretuak, unibertsitate-irakaskuntzen antolamendua eta horien kalitatea bermatzeko prozedura ezartzen dituenak (aurrerantzean 822/2021 ED), titulazioak ebaluatzeko prozedura orokorrak dira. Lau administrazio-prozedura orokor dira, unibertsitateen eskaintza akademikoaren kalitatea ziurtatzeko ezartzen direnak. Horien kudeaketa unibertsitateek eta kanpoko kalitate-agentziek modu erantzukidean garatzen duten kalitatea ziurtatzeko lanean txertatu behar da.

Erantzunkidetasun hori Goi Mailako Hezkuntzaren Europako Esparruan kalitatea ziurtatzeko irizpideen eta jarraibideen aplikazioaren isla da (*Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area*, ESG akronimoaz ezaguna). Bertan, printzipio gisa ezartzen da "goi-mailako hezkuntzako erakundeak direla beren eskaintza akademikoaren kalitatearen eta eskaintza horren ziurtapenaren erantzule nagusiak", eta, aldi berean, "Europa mailako irizpideak ematen dira, kalitatea ziurtatzeko agentziak eta haien jarduerak ebaluatzeko".

Egiaztapen-prozedura orokorra Gradu eta Masterreko unibertsitate-titulazioen proposamenetatik salbuetsitako kanpo-ebaluazioa egitean datza, indarrean dagoen arau-esparruaren eta ESGen arabera. Aldakuntza prozedura orokorraren helburua, bestalde, egiaztatutako titulazioetan sartzen diren aldaketen kalitatea ziurtatzea da. Prozedura orokor horiek lotura estua dute 822/2021 Errege Dekretuak arautzen dituen beste birekin, Gradu eta Master titulazio ofizialen jarraipenerako prozedura orokorrarekin eta titulazio horiek egiaztatzeko prozedura orokorrarekin.

Euskal Unibertsitate Sistemaren otsailaren 25eko 3/2004 Legearen 48. artikulua eta Unibasq-Euskal Unibertsitate Sistemaren Kalitate Agentziari buruzko ekainaren 28ko 13/2012 Legearen 3. artikulua Agentziari esleitzen diote egoitza soziala Euskal Autonomia Erkidegoan (EAE) duten unibertsitateetako titulazioak ebaluatzeko eskumena. Bestalde, EAEko abenduaren 19ko 274/2017 Dekretuak arautzen du Unibasq-ek EAEn egoitza soziala duten unibertsitateetako titulu ofizialak lortzera bideratutako Gradu, Master eta doktoregoko ikasketa-planak ebaluatzeko prozedura.

Gida honek ESGak hartzen ditu erreferentziatzen, bai unibertsitate-erakundeentzat, bai kalitatea bermatzeko agentzientzat, goi-mailako hezkuntzaren barne- eta kanpo- kalitatea ziurtatzeari dagokionez, hurrenez hurren. Bertan jasotzen diren ebaluazio-irizpideei dagokienez, aipatutako araudi-betekizunetan eta Unibertsitateko Kalitate Agentzien Espainiako Sareak (REACU) prozedura orokor bakoitzerako onartutako kalitatea ebaluatzeko protokolo orokorretan oinarritzen dira, 822/2021 Errege Dekretuan ezarritako legezko betekizunari erantzunez; horren arabera, kanpoko kalitate-agentziek batera ezarritako dituzte kalitatea ziurtatzeko prozedura orokorrei aplikatu

beharreko kalitatea ebaluatzeko protokoloak. Dokumentu honetan ematen den informazio osagarria orientagarria da, eta ez arauemailea; kontuan izan behar da, bereziki, ez direla sartzen aplikatu beharreko legeriari eta araudiari buruzko aipamen espezifiko guztiak, eta unibertsitateen erantzukizuna dela arau horiek berrikustea eta aplikatzea.

822/2021 Errege Dekretuak kalitatea ebaluatzeko prozedura espezifiko batzuk ere arautzen ditu, prozedura orokorren esparruan, kalitate-agentziek kanpo-ebaluazioa egitea dakartenak. Honako hauek dira:

- Irakaskuntza-modalitate hibridoa eta birtuala.
- Aldaketak funtsezkoetan eta ez-funtsezkoetan sailkatzea.
- Ingeniaritzaren eta Arkitekturaren esparruan elkarren segidako ibilbideak dituzten programa akademikoak.
- Aipamen Duala.
- Curriculum-egitura espezifikoak eta irakaskuntzaren berrikuntzakoak.
- Jakintza-eremuetara atxikipena egokitzeko aldaketa.
- Graduak 180 ECTS'tik 240 ECTSra egokitzeko aldaketa.
- Masterrak 60, 90 eta 120 ECTSra egokitzeko aldaketa.
- Kalitatea bermatzeko barne-prozedurak, honako hauei dagokienez:
 - Ibilbide akademiko irekia duten Graduak irakaskuntza-programak.
 - Ibilbide espezifikoak duten titulazio bikoitzak aldi berean egiteko programa akademikoak.
 - Ofizialetara igarotzen berezko tituluetan kredituak aitortzeko prozeduraren egokitasun akademikoa.
 - Akreditazio Instituzionala ez duten unibertsitate-zentroetan emandako ikasketan aldaketa ez-funtsezkoen buruzko txostena.
 - Akreditazio Instituzionala duten unibertsitate-zentroetan emandako ikasketan aldaketa ez-funtsezkoen buruzko txostena.
 - Akreditazio Instituzionala duten unibertsitate-zentroetan emandako ikasketan aldaketa funtsezko aldaketei buruzko txostena.
 - RUCTn sartu beharreko etengabeko prestakuntzako masterreko berezko tituluei buruzko txostena.
 - 180 ECTSko graduen egokitzapenaren orientazioa.

Gida honek lau atal nagusi ditu, eta horietako bakoitza ebaluazio-prozedura orokor bati dagokio (alegia, egiaztatzea-baimentzea, jarraipena, aldakuntza eta akreditazioa).

¹ European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) (euskaraz, Kredituak Transferitzeko eta Metatzeko Europako Sistema) Europako Unibertsitate Eremuko unibertsitateek irakasgaiak aitortzeko erabiltzen duten baliokidetasun-sistema bat da; ECTS akronimoa "ECTS kredituak" esamoldeari erreferentzia egiteko hedatu da, hau da, sistema horretako kreditu akademikoak neurtzeko unitatetzat. Gida honetan adierazpen hori beste zehaztasunik gabe erabiliko da, Gidaren erreferentzia nagusietan ere horrela erabiltzen baita.

2. 1. atala: Titulazioen egiaztapena-baimentzea

Sarrera

Egiaztapen-Baimentze Prozedura — hau da, unibertsitate-titulu bat ezarri aurreko ebaluazioari begira eman behar diren urratsak — Unibasq-ek definitutako prozedura bat da, aplikagarri zaion legeria (ikus Gidaren sarrera), REACUren "Unibertsitateko Gradu eta Masterreko titulu ofizialak lortzera daramaten unibertsitate-irakaskuntzen ikasketa-planak egiaztatzeko ebaluazio-protokoloa" eta oinarrizko beste erreferente batzuk (bereziki, ESGak) kontuan hartuta.

Titulua eskatzeko memoria 822/2021 Errege Dekretuan zehazten den eta Errege Dekretu horren II. eranskinean jasotzen den "Unibertsitate-titulu ofizial baten ikasketa-plana egiaztatzeko eskaera egiteko memoria-ereduaren" arabera egituratu beharra dago².

Unibertsitateko titulazioak egiaztatzeko prozedurari dagokionez, EUSen kontuan hartu behar da, aplikatu beharreko legeriaren arabera (besteak beste, 822/2021 EDren 26. artikulua), Unibertsitateen Idazkaritza Nagusiak, aurkeztutako dokumentazioa ezarritako baldintzetara egokitzen dela eta, hala badagokio, zuzentzeko eskaerari dagokionez eskatutako alderdiak zuzentzen direla egiaztatu ondoren, ikasketa-planaren memoria Unibasq-era bidaltzen duenean hasten dela prozedura.

Eskaera Unibasq-en jaso ondoren, dagokion Titulazioak Ebaluatzeko Batzordeak nahitaezko txostena egingo du unibertsitate-titulu ofizialaren ikasketa-planaren memoriaren kalitatea egiaztatzeari buruz. Lehenik eta behin, behin-behineko egiaztapen-txosten bat proposatu du, aldekoa, aldekoa (baldintzekin) edo aurkakoa izan daitekeena. 822/2021 EDren 26. artikuluan adierazten den bezala, behin-behineko txostena jaso eta 15 egun balioduneko epean, unibertsitateak dagozkion zuzenketak eta aldaketak egin ahal izango ditu, edo egoki iritzitako alegazioak aurkeztu. Nahitaezko txosten hori egiteko, unibertsitateak eskaera-memorian aurkeztutako informazio guztia hartuko da kontuan, baita publikoan eskuragarri dagoena ere, Informazio publikoari buruzko ESG 1.8 irizpidearekin bat etorritik.

Unibertsitate eskatzaileak horri buruz egindako alegazioak jaso ondoren, batzorde horrek behin betiko egiaztapen-txostena egingo du, aldekoa edo kontrakoa, eta unibertsitate eskatzaileari, Unibertsitate Kontseiluari, Autonomia-erkidegoko organo eskudunari eta unibertsitateen arloan eskumena duen Ministerioari bidaliko zaie. Aldeko behin betiko txostena bada, administrazioak, unibertsitateak eta agentziak jarraipen berezia egiteko alderdiak jaso ahal izango ditu txosten horrek. Oso garrantzitsua da kontuan hartzea 822/2021 EDan garatutako ebaluazio-ikuspegi berria dela eta, salbuespen oso bereziak eta behar bezala oinarritutakoak izanik ezin, behin-behineko txostenak egitean ez direla bi iterazio baino gehiago aurreikusten.

Behin-behineko egiaztapen-txostena, aldekoa, baldintzekin aldekoa edo aurkakoa izan daitekeena. Alegazioak jasota, Batzordeak **behin betiko egiaztapen-txostena** egingo du, eta aldekoa edo aurkakoa izango da. Salbuespen oso bereziak izan ezik, eta behar bezala oinarrituta badaude, **behin-behineko txostenak ematerakoan ez dira bi iterazio** baino gehiago aurreikusten.

² 274/2017 Dekretuaren eranskinean ezarritako apartatuak, 822/2021 EDan aipatutakoekin bat ez datozenak, [1.10] Justifikazioa atalean sartuko dira.

Unibertsitateak une oro kontuan hartu beharko ditu Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak egiaztatze bidean dauden titulazioei buruz ezartzen dituen informazio publikoko betekizunak. Era berean, Informazio publikoari buruzko ESG 1.8 irizpidearen arabera, arreta berezia jarri beharko zaio egiaztatu gabeko eta baimendu gabeko titulazioei dagokienez herritarrei ematen zaien informazioan, eta, bereziki, prozedura orokor honetan ebaluazio-fasean daudenei dagokienez. Puntu honi buruz gogoratu beharra dago ENQaren aldetik ondorengo hau azpimarratu izan dela: "informazio horrek zehatza, inpartziala, objektiboa eta erraz eskuratzeko modukoa izan behar da, eta ez dela erabili behar, besterik gabe, marketin-tresna gisa"³. Irizpide horren garrantzia kontuan ez hartzea oso desadostasun garrantzitsuztat hartuko da Egiaztapen-Baimentze prozedura orokorrerako — adibidez, ESGak kontuan hartuta indarrean jartzen den Kalitatea Bermatzeko Barne Sistemaren (KBBS) ebaluaziorako —, titulazio hori eskaintzen duen zentroaren Kalitate Sistemaren jarraipena egiteko, eta, oro har, unibertsitate-erakundearen barne kalitate-ziurtapena ebaluatzeko.

Unibertsitateak une oro kontuan hartu beharko ditu Hezkuntza Sailak **informazio publikorako ezartzen dituen baldintzak**, eta oso kontuan hartu beharko du **Informazio Publikoaren 1.8. ESG** irizpidea.

Jarraian, titulazioak diseinatzeko eta ebaluatzeko kontuan hartuko diren zortzi dimentsioak jasotzen dira, estandar eta irizpide nagusiekin. Era berean, tituluaren Memoria prestatzeko kontuan hartu beharreko alderdi aipagarrienetako batzuk jasotzen dira. Sinpletasunaren mesedetan, Egiaztapenaren dimentsioak 822/2021 EDak definitutako tituluaren eskaera-memoriaren egituraren arabera antolatu dira. Erantsitako 1. taulan, aipatutako dimentsioen eta ESG dimentsioen artean dagoen korrespondentzia jasotzen da.

1. Taula: Egiaztapenaren dimentsioen eta ESG dimentsioen arteko korrespondentziak

Egiaztapenaren dimentsioak	IRIZPIDEAK (ESG 2015)
1. Tituluaren deskribapena, hezkuntza-helburuak eta justifikazioa	1.2. Programak diseinatzea eta onartzea
2. Hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzak	
3. Onarpena, aitortzea eta mugikortasuna	1.4. Ikasleen onarpena, bilakaera, aintzatespena eta ziurtapena
4. Irakaskuntzen plangintza	1.2. Programak diseinatzea eta onartzea
	1.3. Ikaslea ardatz duten irakaskuntza, ikaskuntza eta ebaluazioa
5. Irakasleak eta irakaskuntzari laguntzeko langileak	1.5. Irakasleak
6. Ikaskuntzarako baliabideak: materialak eta azpiegiturak, praktikak eta zerbitzuak	1.6. Ikasteko eta ikasleei laguntzeko baliabideak
7. Ezarpen-egutegia	---
8. Kalitatearen barne-bermerako sistema	1.1. Kalitatea ziurtatzeko politika
	1.8. Informazio publikoa
	1.9 Programan etengabeko jarraipena eta aldizkako ebaluazioa

Iturria: Unibasq.

³ESG, 2005.

1. Tituluaren deskribapena, hezkuntza-helburuak eta justifikazioa

Lehen dimentsio honetan ezartzen da tituluak egokia eta bere maila edo ondorio akademikoekin koherentea den deskribapen izan behar duela, edukiari, aplikazio-esparruari eta, hala badagokio, ondorio profesionali buruzko nahasketarik sor ez dezan. Jarraian, titulu diseinatze eta ebaluatze kontuan hartu behar diren estandar eta irizpide nagusiak jasotzen dira:

- 822/2021 EDren 4. artikulua araber, unibertsitate-titulu ofizialen diseinuak ezaugarri hauek izan beharko ditu:
 - a) unibertsitate-irakaskuntzak dakarren hezkuntza-proiektuaren zorrotasun akademikoa;
 - b) irakaskuntza ematen den zikloetako izaera orokor edo espezializatuarekin bat datorrela;
 - c) ikasketa-planaren hezkuntza-helburuen, lortu nahi diren oinarrizko ikaskuntza-emaitzen eta ezarritako ikasle-ikaskuntza ebaluatze sistemen arteko koherentzia;
 - d) gizarte-ulergarritasuna.

- Tituluaren izenak bat etorri behar du ikasketa-planarekin, eta ez du nahasmendurik sortu behar. Unibasq-ek bermatu beharko du koherentzia akademikoa dagoela unibertsitate-titulu ofizialaren izenaren, haren prestakuntza-helburuen, egituraren eta ikasketa-planaren funtsezko edukien artean, eta, beraz, egiaztapen-baimentzeak alderdi horietan ezarri beharko du arreta. Era berean, Agentziak zainduko du izendapen horrek nahasmenik sor ez dezan, ez dagoen unibertsitate-zikloari dagokionez, ez ziklo hori definitzen duten hezkuntza-helburuei dagokienez, ez eta haren ondorio akademikoari eta, hala badagokio, profesionali dagokienez ere, aplikatzekoa den legeriaren aginduarekin bat etorriz. Era berean, EUSeko unibertsitateek kontuan hartu beharko dituzte Agentziak EUSen esparruan kalitatea sustatzeko eta bermatzeko duen eginkizuna betetzeko ezarritako orientabideak. Horren adibide dira, esaterako, *Euskal Unibertsitate Sistemako ingeniartzako graduak titulazio ofizialak eskaintzeko eta diseinatzeko orientabide orokorrak*, Gida honen III. eranskinean jasota daudenak.
- Une oro kontuan hartu beharko da Graduak izaera orokorra; Eusko Jaurlaritzaren 274/2017 Dekretuak, abenduaren 19koak, gradu, master eta doktoregoko tituluak lortzeko egin behar diren unibertsitate-ikasketa ofizialak ezartzeari eta kentzeari buruzkoak, honako hau dio 8. artikuluan: «*Graduko ikasketetan, oinarrizko hezkuntza orotarikoa lehenetsiko da, espezializazio goiztiarra saihestuz*».
- Titulazioaren izendapenak bi hezkuntza-eremu edo gehiago hartzen baditu kontuan, "eta" juntagailuak batuta, ikasketa-planaren eremu horiek pisu akademiko orekatua izan behar dute.
- Tituluaren gaztelaniazko izen osoa sartu behar da eta ingelesez edo beste hizkuntza batean izan daiteke titulu osoa hizkuntza horretan ematen bada. Izen elebiduna izan dezake, halaber, hezkuntza-prozesuan hizkuntza bat baino gehiago erabiltzen badira edo hizkuntzaren araberako taldekako irakaskuntza antolatzen bada.

Unibertsitate-titulu ofizialen diseinuak **zorrotasun akademikoa** izan beharko du ezaugarri. Titulazioen **egiaztapen-baimentzeak funtsezko alderdietan** jarriko du **arreta**, hala nola unibertsitate-titulu ofizialaren izendapenaren, prestakuntza-helburuen, egituraren eta ikasketa-planaren funtsezko edukien

- Tituluaren ondorio profesionalak argi eta garbi zehaztu behar dira, batez ere lanbide arautuetara daramaten tituluen kasuan. Azken horietarako, proposamenak lanbide-jarduna arautzen duten arautetara erreferentzia egin eta egokitu behar da.
- Unibertsitateak titulazioa honako jakintza-arlo hauetako bati atxikitzea proposatuko du: Arteak eta Humanitateak, Zientziak, Osasun Zientziak, Gizarte- eta Lege-Zientziak edo Ingeniaritza eta Arkitektura. Diziplina bati baino gehiagori lotutako tituluen kasuan, zein adar nagusiri atxikitzen zaion zehaztu beharko da. Era berean, Unibertsitateak proposatuko du titulua 822/2021 Errege Dekretuaren I. eranskinean zehaztutako ezagutza-eremuetako bati atxikitzea, hezkuntza-helburuetan eta tituluaren izendapenean agertzen diren diziplinak kontuan hartuta. Titulari lotutako diziplina bat baino gehiago egonez gero, I. eranskin horretan ezarritakoen artean, diziplina nagusiar dagokiona identifikatuko da. Nolanahi ere, atxikipenak koherentea izan beharko du hezkuntza-helburuekin, ikaskuntza-emaitzekin eta tituluaren egreso profilarrekin, eta ez da nahasmendurik sortuko (ikus REACUren "*Ikasketa-planen aldakuntzak egiteko eta ebaluatzeko jarraibideak eta orientabideak, atxikipena Gradu eta Unibertsitate-Masterreko unibertsitate-titulu ofizialen jakintza-eremuetara egokitze*" dokumentua).
- Aipamenak (graduatarako) edo espezialitateak (Masterretarako) sartzen direnean, behar bezala justifikatuta egon beharko dute, eta haien izendapenak bat etorri beharko dira hezkuntza-helburuekin, ikasketa-planarekin, ikasketa-eremuarekin, lortu nahi diren ikaskuntza-emaitzekin eta, hala badagokio, dagokion lanbide-esparruekin. Tituluaren izena bakarria denez, Graduan aipamenak edo Masterraren kasuan espezialitateak sartzen badira, aipamen horiek ez dira izen horretan sartu behar, baina bai titulu ofiziala ematerakoan. Aipamenek Graduako titulu baten ECTS-en % 20ren baliokidea izan beharko dute gutxienez, eta espezialitateek ezin izango dute Masterreko ECTS-en % 50 gainditu.
- Aipamen Duala-ren aitortpena jaso nahi duten titulazioen kasuan, erakunde laguntzaileetan irakatsiko diren ikasketa-planeko kreditu guztien kopurua adierazi beharko da. Aipamen dual horren eskaerek kontuan hartu beharko dituzte EUS barruan Unibertsitate Hezkuntza Duala edo Ika-ekinekoa garatzeari buruz ezarritako erabakiak eta orientabideak (adibidez, 2022-2026 Unibertsitatea-Enpresa II. Euskal Estrategia-ren esparruan hartutako akordio eta orientabideak).
- Nazioarteko Titulu Bateratuen edo Unibertsitate artekoen kasuan, EUSeko unibertsitatearen batek batera Gradu edo Master titulu ofizial bakarria antolatzen badu, unibertsitateari eskatzen zaio Agentziarekin harremanetan jartzeko, hala badagokio, titulazio horren Egiaztapena-Baimena izapidetzeko, kasu horietarako dagoen salbuespenezkoa dela eta.
- Memorian zehaztu beharko da zenbat plaza eskaini diren Zentroan guztira eta zenbat plaza berri izan diren lehen mailan. Informazio hori titulua emango den Zentro bakoitzerako eman behar da, eta hainbat irakaskuntza-modalitate konbinatzen dituen titulua bada, modalitate bakoitzean eskainitako plaza-kopurua zehaztuko da (plaza-kopurua osoa).
- Hezkuntza-prozesuan erabiliko diren hizkuntzak adierazi behar dira, tituluaren ikasle guztiek erabili behar dituztenak. Aukerako modulu, gai edo irakasgaietan soilik sartzen diren hizkuntzak edo ibilbideren batean bakarrik agertzen direnak ez dira atal honetan sartu behar. Moduluak edo ikasgaiak hizkuntza horietan egiten dituzten ikasleek alderdi hori Tituluaren Gehigarri Europarrean jasoko dute. Titulu-proposamen batek talde bat baino gehiago ezartzen baditu, eman beharreko hizkuntzaren arabera bereizita, adibidez, aukera

822/2021 EDren Aipamen Dualaren eskaerek kontuan hartu behar dituzte EUSen heziketa dualari edo ikas-ekinekoari buruz ezarritako erabakiak eta orientabideak.

bat euskaraz, beste bat gaztelaniaz eta beste bat ingelesez, atal honetan hizkuntza bakoitza markatu beharko da.

- Tituluak esanguratsua izan behar du, hezkuntza- edo ikerketa-esperientzietara egokitua, erreferentzia egiten dion esparru akademikoarekin koherentea eta/edo lehendik dauden antzeko azterlanekin bat datorrena.
 - Erabilitako erreferenteek egokiak izan behar dute eta lotura zuzena izan behar dute tituluarekin.
 - Kontsulta-prozeduren emaitzak lotura zuzena izan behar du tituluarekin.
 - Tituluaren garrantzi profesionala edo ikertzailea behar bezala argudiatu behar da.
 - Testuinguruak, tradizioak, tituluaren eskaintza orokorrak eta titulua proposatzen duen unibertsitatearen edo unibertsitateen ahalmenak titulua justifikatu behar dute.
- Ikasketa-planek printzipio eta balio demokratikoak eta Garapen Iraunkorreko Helburuak izan beharko dituzte erreferente (822/2021 Errege Dekretuaren 4. artikulua).
- Unibertsitateen arloan eskumenak dituen Ministerioak ezarritako erregulazioaren arabera araututako lanbide baterako gaitzen duten Gradu eta Master titulazioek ikasketa-planak diseinatzeko ezartzen diren jarraibideak bete beharko dituzte. Era berean, Unibertsitate Kontseiluaren Akordioak dituzten tituluaren kasuan, akordio horiek aintzat hartu diren ala ez adieraziko da.
- Graduak eta Masterreko unibertsitate-ikasketa ofizialak ezartzeko proposamenek kontuan izan behar dute benetako eskaria dagoela, eta antzeko titulazioetan azken ikasturteetan erregistratutako eskaria aipatu behar dute. Era berean, akademikoki eta profesionalki justifikatu behar da tituluaren edo irakasgaiaren existentziak beste titulazio bat sortzeko adinako berezitasuna duela. Eskaera txikia duten titulazioen kasuan, beharrezkoak izan behar dute euskal gizartearen beharrei erantzuteko (274/2017 Dekretua, 13. atala).
- Titulu bera Euskal Unibertsitate Sistemako Unibertsitate (EUS) batean baino gehiagotan eskaini nahi bada, arrazoizko azalpen bat eman behar da titulazioen bikoiztasunari buruz, eta azterketa bat ere egin behar da titulazio hori ezartzeko beharra bermatzeko (274/2017 Dekretua, 13. atala).
- UPV/EHUren kasuan, aurreikusitako plaza berrien kopuruak 274/2017 Dekretuan ezarritako ikasle kopurua bete behar du (12. artikulua), eta titulu bat unibertsitate horretako zentro batean baino gehiagotan eskaini nahi bada, arrazoizko azalpen bat eman behar da titulazioen bikoiztasunari buruz (274/2017 Dekretua, 13. atala).
- Proposamenaren berritasunagatik behar adina erreferenterik ez badago, talde akademiko eta/edo kanpo-eragile fidagarri batek bermatu beharko dute, eta garapen profesionalerako itxaropen argiak egon beharko dira proposamenaren eremuarekin lotuta.
- UPV/EHUren kasuan, proposatutako tituluari lotutako diru-sarreraren, gastuen eta inbertsioen aurreikuspenaren deskribapena jaso behar da (274/2017 Dekretua, 11. atala).
- Unibertsitate-ikasketa ofizialek emakumeen eta gizonen aukera-berdintasuna sustatuko dute, irakaskuntza-karrerari dagokionez, eta generoaren araberrako ikasleen parte-hartze orekatua sustatuko dute jakintza-diziplina eta -arloan guztietan. Halaber, irakaskuntzan eta jakintza-arloei buruzko ikerketa-lanetan genero-ikuspegia integratzea, hizkuntzaren

Tituluaren eskaintza **gizartearen aurrean justifikatu behar da**, ebidentzia eta erreferente akademiko, zientifiko eta profesional garrantzitsu eta fidagarriekin.

erabilera ez-sexista egitea eta emakumeen jakintza eta Gizadiaren garapenari egindako ekarpen sozial eta historikoa txertatzea sustatuko dute. (274/2017 Dekretua, 12. eta 16. atalak).

- Ikasleen hezkuntza-helburuek eta oinarrizko egreso- profilek ondo definituta egon beharko dute, eta koherenteak izan beharko dute titulazioaren diziplinarekin eta, hala badagokio, lanbide-esparruarekin. Hezkuntza-helburuen eta oinarrizko egreso-profilen artean koherentzia egotea ebaluatuko da, baita horien eta ezarritako hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzen artean ere.
- Hala badagokio, zehazten diren curriculum-egitura espezifikoei koherenteak izan beharko dute unibertsitate eta zentro eskatzailearen ezagutzarekin/eskarmentuarekin, eta garrantzitsuak izan beharko dute titulaziorako.

2. Hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzak

Hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzak —ikaskuntza-emaitzak esaten zaie ere—, ikasleek lortu beharreko ezagutzetan edo edukietan, gaitasunetan eta trebetasunetan zehaztuak, ebaluatzeko modukoak izan behar dira, eta bat etorri behar dute titulua emateko eska daitezkeenekin eta Goi Mailako Hezkuntzaren Europako Esparruan (GHEE) ezarritako kualifikazioekin.

- Tituluan proposatutako hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzek argi eta zehatz idatzita, eta Goi Mailako Hezkuntzako Kualifikazioen Espainiako Esparruan duten mailarekin lerrotatuta egon behar dute .
- Tituluan proposatutako hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzek ebaluagarriak izan behar dute, eta ikasle guztiak eskuratzea bermatu behar da.
- Lanbide arautuetan aritzeko gaitzen duten tituluen kasuan, gaitasunak dagozkien ministerio-aginduek adierazitakora egokitu behar dira.

822/2021 EDak erreferentziazko oinarrizko terminologia bat aipatzen du unibertsitateko titulazio ofizialak diseinatzeko, hedatzeko eta kalitatea ziurtatzeko. Erabiltzen den terminologia gehienak badu tradizio bat gure esparruan, eta badirudi ez dela beharrezkoa terminologia hori definitzea edo zehaztea. Hala ere, badira funtsezko termino batzuk arau-erreferente berrian agian garrantzi handiagoa dutenak — adibidez, Ikaskuntza-emaitzak terminoaren kasua —, eta, beraz, baliagarria izan daiteke Gida honen esparruan definitzea eta testuinguruan kokatzea. Gida honen I eranskinean glosario labur bat jaso da, lagungarri izan daitekeelakoan.

Dimentsio horretan, ikasle guztiak ikasketetan eskuratu behar dituzten ikaskuntza-emaitzen deskribapena jaso behar da, proposatutako titulua emateko beharrezkoak direnak. Hautazko irakasgaiei, aipamenei, espezialitateei, Ministerio-agindu baten bidez araututako ingeniartzako tituluaren teknologia espezifikoei, ibilbideei edo (titulu bat zentro batean baino gehiagotan ematen bada) zentro bateko berariazko lotutako ikaskuntza-emaitzak ez dira atal honetan jaso behar, ikasle guztiak ez baitituzte eskuratuko. Aurreko kasuetako bati lotutako ikaskuntza-emaitza horiek 4. dimentsioan islatu eta azaldu ahal izango dira. Titulu batek Ministerio-Agindu baten bidez egiaztapen-ondorioetarako araututako lanbide bat lortzera eramaten badu, dimentsio horretan sartu behar dira Agindu horretan markatutako eskumenak, ikasle guztiak eskuratu behar dituztenak.

ESGek	ezartzen	dute
unibertsitate-titulazioen kalitatea	bermatzearen esparruan titulazio horiek diseinuan – hau da, programak diseinatzeko eta onartzeko 1.2 irizpidearen barruan –	aurreikusitako ikaskuntza-emaitzei buruzko erreferentzia bat sartu behar dutela, emaitza horiek esplizituak direnean.

3. Onarpena, aitortzea eta mugikortasuna

Tituluak, ikasketak hastean ikasleak irakaskuntza horietan sartzeko, onartzeko eta orientatzeko sarbide argiak eduki behar ditu; sarbideei buruzko informazioa argi eta garbi araututa dutelarik. Hona hemen, ildo horretan, titulua diseinatzeko eta ebaluatzeko kontuan hartu behar diren jarraibide nagusiak:

- Gradu eta Masterreko unibertsitate-ikasketa ofizialetarako sarbideak eta unibertsitateetan onartzeko prozedurek bat etorri behar dute indarrean dagoen legediarekin.
- Irakaskuntza ofizialetan onartzeko irizpideak eta onarpen-prozedurek publikoak izan behar dute, argi deskribatu behar dira, ez dute nahasmendurik sortu behar eta koherenteak izan behar dute tituluaren gai-eremuarekin.
- Sarbide-profil egokia izan behar du, hezkuntza-helburuekin eta tituluaren emaitzekin koherentea.
- Gradu titulazioetarako, ikasleak onartzeko proba espezifikoei irizpideak eta haztapenak zehaztu beharko dituzte, eta koherenteak izan beharko dute haien hezkuntza-helburuekin eta emaitzekin. Masterreko titulazioen kasuan, ikasleak onartzeko baldintzak eta irizpideak ere zehaztuko dira, baita haien haztapena eta, hala badagokio, eskatutako prestakuntza-osagarriak ere. Osagarri horiek egokiak izan beharko dute tituluaren gai-eremuari dagokionez, eta koherenteak izan beharko dute onarpen-irizpideekin, hezkuntza-helburuekin eta titulutik espero diren emaitzekin.
- Titulua ematean ofizialak ez diren hizkuntzak kontuan hartzen badira, titulua emateko ikasleak izan behar duen mailari buruzko informazioa jaso behar da.
- Tituluak ikaslearen eskura jarri behar du, matrikula egin aurretik, haren ezaugarriei buruzko informazioa, eta, bereziki, sartzeko eta onartzeko sistemei buruzkoa.
- Tituluak ikasle sartu berriei laguntzeko eta orientatzeko prozedura egokiak izan behar ditu, unibertsitatean sartzea errazteko.
- Tituluak ikasleari laguntzeko eta orientatzeko prozedurak izan behar ditu, matrikulatu ondoren, ikasketaren hezkuntza- eta irakaskuntza-prozesuaren emaitzak lortzeko egokiak direnak.

Kredituen aitortzari eta transferentziari dagokienez, honako estandar hauek hartu behar dira kontuan titulua diseinatzeko eta ebaluatzeko:

- Kredituak aitortu eta transferitzeko araudiak tituluaren ezaugarrietarako egokia izan behar du, eta titulua ezartzeko unean onartuta egon behar du. Lanbide-esperientziagatiko kredituak, titulu propioetatik datozen kredituak eta/edo unibertsitateaz kanpoko beste goi-mailako irakaskuntza batzuetatik datozen kredituak aitortzea aurreikusten den kasuetan, aitortzen hori tituluaren hezkuntza- eta irakaskuntza-prozesuaren emaitzen arabera egin beharko da.
- Gradu tituluen kasuan, kredituak aitortzeko eta transferitzeko araudiak aukera eman behar du, gutxienez, tituluko 6 kreditu aitortzeko,

Egiaztapen-memorian, kredituak aitortzeko **irizpide orokorren** eta **irizpide espezifikoen** berri eman beharko da. Aitortu beharreko kredituen gehieneko kopuruari buruzko informazioa eman beharko da, eta unibertsitateaz kanpoko goi-mailako irakaskuntzen aintzatespenen, bereziki titulazioengatiko aitortzen edo lan- edo lanbide-esperientziagatiko aitortzen kasuei buruzko justifikazioa aurkeztu beharko da, araudian ezarritako mugak kontuan hartuta.

unibertsitateko lankidetzajardueretan, jarduera solidarioetan, kulturaletan, kiroltakoetan eta ikasleen ordezkaritzakoetan parte hartzeagatik.

- Ez Gradu Amaierako Lanaren kasuan, ez Master Amaierako Lana kasuan ere, ezingo dira kredituak aitortu.

Azkenik, ikasleen mugikortasunari dagokionez, honako erreferente hauek hartu behar dira kontuan:

- Erakundeak onartutako araudiari, ikaslearen eskura dauden mugikortasun-programei eta berariazko ikasleen eta harrerako ikasleen mugikortasuna ahalbidetuko duten beste erakunde batzuekin sinatutako akordioei buruzko informazio argia eta zehatza eman beharko da, eta programa bakoitzerako aurreikusitako plaza kopurua ere.
- Planifikatutako mugikortasun-programek egokiak eta koherenteak izan beharko dute hezkuntza-helburuekin eta titulazioaren hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzekin, eta jarraipen, ebaluazio eta kredituen- aitortpenerako mekanismo egokian izan beharko dituzte.
- Nolanahi ere, ESGetan ezartzen den bezala, tituluaren mugikortasun-programei lotutako kredituak aitortzeko mekanismoek bat etorri beharko dute Lisboako Aitorpen Hitzarmenaren printzipioekin. Besteak beste, kontuan izan beharko da aitortpenak ikaskuntza-emaitzak kontuan hartuta egin beharko direla, eta ez soilik edukiak.

4. Irakaskuntzen plangintza

Ikasketa-planaren diseinuak esplizituki eta ebaluagarri jaso beharko du ikasleak bere hezkuntza-prozesuan eskuratu behar duen prestakuntza teoriko eta praktikoari buruzko informazio garrantzitsu guztia. Ikasketa-planak hezkuntza-proposamen koherentea izan behar du, modu koordinatuan diseinatua, eta aldi jakin batean ikaslearen dedikazioa kontuan hartuta. Jarraian, ikasketa-plana diseinatzeko kontuan hartu beharreko zenbait jarraibide jasotzen dira, indarrean dagoen legediaren eta aplikatu beharreko kalitate-estandarren arabera:

- Ikasketa-planak (egitura, edukiak, hezkuntza-jarduerak, kanpoko praktikak, ebaluazio-sistemak, eta abar) koherentea izan behar du ikasleak lortu beharreko hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren helburuekin eta emaitzekin eta titulazioko egreso profilarrekin.
- Ikasketa-planak barne-koherentzia globala erakutsi behar du hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzen, edukien, prestakuntza-jardueren, ebaluazio-sistemen, irakaskuntza-modalitatearen, moduluen eta ikasgaien denbora-banaketa eta horien izaera teoriko-praktikoaren artean.
- Ikasketa-planak diziplinaren ezaugarrietara egokitzen den hezkuntza-edukia izan beharko du, eta, beraz, erraz ezagutzeko modukoa eta nazioarteko beste titulazio batzuen parekoa izan beharko du.
- 2. dimentsioan formulatutako hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzak, eta, hala badagokio, dimentsio honetan formulatutakoak, ikasketa-planean zehaztuko dira, ikasgaietan/irakasgaietan behar den xehetasunarekin, edukia eta barne-koherentzia modu frogagarrian ebaluatu ahal izateko (ikus aurreko irizpideak). Besteak beste, bermatu beharko da aurreikusitako lan-karga errealista eta arrazoizkoa dela, eta ikasgai/irakasgai bakoitzari lotutako ikaskuntza-emaitzak berezita daudela eta, beraz, gainjartzerik ez dagoela. Nolanahi ere, beharrezkoa izango da koordinazio horizontala (ikasturte

akademiko bakoitzaren barruko irakasgaien artean) eta bertikala (maila akademiko desberdinen arteko irakasgaien artean) egokia zaintzea, hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzak eskuratzean progresio koherentea bermatzeko.

- Titulazioen irakaskuntza-modalitatea definitu beharko da, presentziala, hibridoa eta birtuala izan daitekeena. Gai horri buruz, ikus erantsitako koadroan jasotako informazioa eta Gradu eta Master titulazio ofizialen irakaskuntza-modalitatea definitzeko eta Gida honen II eranskinean jasotako irakaskuntza presentzialetan on-line irakaskuntza-jarduerak sartzeko orientabideak.

Gradu eta Masterretako irakaskuntza-modalitatea: presentziala, hibridoa eta birtuala

Gradu batean [edo master batean] aurrez aurreko irakaskuntza-modalitatea da ikasketa-planak biltzen duen eskola-jarduera guztia aurrez aurre garatzen duena (irakasleek eta ikasleek espazio fisiko berean, hau da, ikasgelan, laborategietan edo espazio akademiko espezializatuetan, elkarreraginez).

Gradu bateko [edo master bateko] irakaskuntza-modalitate hibridotzat hartzen da ikasketa-planak barnean hartzen duen eskola-jarduerak modalitate presentzial eta birtualeko (ez presentziala) irakasgaiak edo ikasgaiak hartzen dituenen, betiere prestakuntza-proiektuaren batasuna eta alderdi akademiko garrantzitsuenetan koherentzia mantenduz – nahiz eta irakaskuntza-modalitate bikoitza uztartzeak elementu akademikoak horietara egokitzea ekarri –. Titulu bat hibridotzat jotzeko kreditu ez-presentzialen proportzioa gradu-tituluaren kreditu-karga osoaren ehuneko 40tik ehuneko 60ra bitartekoa izango da.

Gradu bateko [edo master bateko] irakaskuntza-modalitate birtualtzat hartzen da ikasketa-planaren baitako eskola-jarduera irakasleen eta ikasleen arteko elkarreragin akademikoaren bidez egituratzen dena, eta horrek ez du eskatzen biak unibertsitateko irakaskuntza-esparru berean egotea. Unibertsitate-irakaskuntzako modalitate honen ezaugarri nagusia informazioaren eta komunikazioaren teknologia digitalen erabilera intentsiboa da. Kreditu-kargari dagokionez, gradu bat [edo master bat] modalitate birtualean eman ahal izango da, hura osatzen duten kredituen (ECTS) ehuneko 80 gutxienez irakaskuntza-modalitate horretan ematen direnean.

Iturria: 822/2021 Errege Dekretuaren 14.7 eta 17.5 artikulua.

- Ikasketa-planeko modulu, ikasgai eta irakasgaiei kredituak esleitzeak eta horien denbora-plangintzak errespetatu egin behar dute ikasturte bakoitzeko ECTS-en guztizko kopurua 60 izan behar dela, eta ikasturtean zehar modu orekatuan banatuta egon behar dutela.
- Hezkuntza-jarduerari ECTS kredituak esleitzeak bat etorri behar du Europako kredituaren definizioarekin, ikaslearen denboraren banaketari dagokionez
- Hizkuntza ez-ofizialak kontuan hartuz gero, irakaskuntzen plangintzan eta tituluaren deskribapenean behar bezala jaso behar dira.
- Gradu-tituluak oinarrizko hezkuntzako 60 ECTS izan behar ditu gutxienez, eta horietatik erdiak, gutxienez, titulua inskribatzen den ikasketa-eremu berari lotuta egongo dira, gutxienez 6 ECTSko ikasgai edo irakasgaietan zehaztuta eta ikasketa-planaren lehen erdian eskainita. Gainerako kredituak gaitasunen eta ezagutzen sendotasuna indartzen duten ikasgaiez edo irakasgaiez osatuta egon behar dira. 300 edo 360 kredituko gradu-tituluetan, oinarrizko prestakuntzak gutxienez 75 eta 90 ECTS jasoko ditu, hurrenez hurren.

Ikasgai bat Ikasketa Planeko unitate akademiko koherente eta integratu bat da eta irakasgai bat edo batzuk barne hartzen ditu.

Modulu bat Ikasketa Planaren unitate akademikoa eta antolamendukoa da eta ikasgai bat edo batzuk barne hartzen ditu.

- Lanbide arautuetara daramaten tituluen kasuan, ikasketa-planaren proposamena dagozkien ministerio-aginduek adierazitakora egokitu behar da.
- Gradu-tituluak curriculumeko kanpoko praktika akademikoak barne hartzen baditu, tituluaren ECTS guztien ehuneko 25eko gehieneko hedadura izan beharko dute (Europako araudiaren arabera beste ehuneko bat izan behar duten edo Aipamen Duala barne hartzen duten Graduak izan ezik), eta ikasketa-planaren bigarren erdian eskaini beharko dira lehentasunez.
- Ikasketa-plana amaitzeko, Gradu edo Master Amaierako Lana egiten eta defendatzen da. Egindako ikasketetan lortutako prestakuntza-maila erakusten duen funtsezko hezkuntza-jardueretako bat da. Bakarkako eta aurrez aurreko defentsa publikoan zehaztu beharko da hori —modalitate birtualeko titulazioen kasuan izan ezik—; gutxienez 6 ECTS eduki beharko ditu, ikasketa-planaren azken fasean egin beharko da eta titulu horri lotutako kompetentziak ebaluatzerara bideratuta egon beharko du. Gradu Amaierako Lanean, ECTSen gehieneko kopurua 24 izango da (300 edo 360 ECTSko tituluak izan ezik, horietan 30 eta 36 ECTS izan baitaitezke, hurrenez hurren); Master Amaierako Lanean, berriz, 30 izango da gehienez.
- Ikasketa-planak bere ezaugarrietara egokitutako irakaskuntza-koordinazioko mekanismoak jaso behar ditu.

Ikasketa Planen diseinuan ikaslea ardatz hartuta ikaskuntza autonomia eta ikaskuntza errazten duten irakaskuntza-metodologia aktiboak erabiltzea

Zenbait instantzia —adibidez, ENQA— eta erreferenteak —esate baterako, ESG edo DOCENTIA, irakasleen kalitatea ebaluatzeko programa— nabarmentzen dute irakaskuntza-metodologia aktiboak sustatu behar direla, ikaskuntza autonomia eta ikaslearengan zentratutako ikaskuntza errazteko. Hori dela eta, baldintza hori kontuan hartu behar da unibertsitate-titulazioen diseinuan. Ikaslea ardatz duen ikaskuntza (Student-Centered Learning, SCL) ikaskuntza aktiboa eta esperientzian oinarritua nabarmentzen duen hezkuntza-ikuspegia da. Ikasleak beren ikaskuntzaren arduradunak direla eta ikasteko aukera malguak dituztela azpimarratzen du. SCL pentsamoldea eta zentro/unibertsitatearen kultura da (Todorovski et al., 2015).

Gai hori EAEko titulu ofizialei buruzko araudian ere sartzen da, bai 274/2017 Dekretuan, bai Gradu eta Masterreko unibertsitate-ikasketen kategorizazioari buruzko 2018ko uztailaren 27ko Aginduan. Horren arabera, Unibasq-ek irakaskuntza horiek ebaluatu behar ditu, besteak beste, irakaskuntzaren metodologia aktiboetan oinarritutako prestakuntzaren aurrerapenari dagokionez.

Unibasq-ek “Metodo eta metodologia berritzaileetan oinarritutako prestakuntza ebaluatzeko gida” argitaratu zuen 2020an. Ebaluazio-gida bat da, ikasteko metodologia aktiboak irakaskuntza- eta ikaskuntza-prozesuan txertatzeko, ikasleari begira. EUSko unibertsitateen partaidetzarekin eta “Assessment of innovative methodologies in teaching and learning in the Basque University System (INNOMETH)” proiektuaren esparruan garatutako gida da. INQAAHEK (The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education) finantzatu du.

Era berean, 2021ean, Unibasq-ek Kanpo-ebaluaziorako eta autoebaluaziorako informazio-gida argitaratu zuen: “Barne- eta kanpo-ebaluaziorako iradokizunak, EUSk eskaintzen dituen unibertsitate-titulazio ofizialeko bektoreen kategorizazioarekin zerikusia dutenak”.

- Hala badagokio, tituluaren aipamenean edo espezialitateen konfigurazioak eta plangintzak koherenteak izan behar dute tituluaren ezaugarriekin.

- Hala badagokio, ikasketa-planak plangintza bereiziak jaso behar ditu, emateko modalitatearen arabera, eta ziurtatu behar du irakaskuntza-modalitatek ezberdinek aukera ematen dutela hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitza berberak lortzeko.
- Ikaskuntza autonomoa eta ikaslearengan oinarritutako ikaskuntza erraztuko duten irakaskuntza-metodologia aktiboak erabili behar dira (274/2017 Dekretua, 15. atala). Hala badagokio, curriculum-egitura espezifikoaren eta irakaskuntza-berrikuntzako egituren konfigurazioak koherenteak izan behar du tituluaren ezaugarriekin, eta hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzak ziurtatu behar ditu (ikus erantsitako taulan jasotako informazioa).
- Hala badagokio, ikasketa-planak ikaslearen mugikortasunaren antolaketa egokia jaso behar du, tituluaren ikaskuntza-emaitzekin bat datorren kreditu-aitorpena barne. Era berean, ikasketak eredu batetik abiatuta egituratu behar dira. Eredu horretan, lehenengo ikasturteetan partekatutako ikasgaiak jaso behar dira, eta azken ikasturteetan dibertsifikazio egokia egin behar da, aukera guztien arteko ikasleen mugikortasuna errazteko eta baliabideen erabileraren eraginkortasuna hobetzeko (274/2017 Dekretua, 14. atala).
- Ikaslearen mugikortasun-akordioei eta horiek finantzatzeko laguntza posiblei buruzko informazioa jaso behar da; besteak beste, plangintzari, jarraipen-mekanismoei, ebaluazioari, kredituen esleipenari eta curriculum-aitorpenari buruzkoa (274/2017 Dekretua, 15. atala).
- Unibertsitate-ikasketa ofizialetan euskara sustatzeari buruzko araudian jasotako irizpideak aplikatzen direla bermatzeko mekanismoak ezarri eta aintzat hartzen dira (274/2017 Dekretuaren 6. artikulua eta 17. atala).
- Hirugarren hizkuntza bat sustatzeko mekanismoak ezartzen dira, eta jarduera akademikoetan hirugarren hizkuntza baten erabilera sartzen da, maila egokian eta titulu honetan tituludunek izango dituzten premiekin bat etorriz (274/2017 Dekretuaren 6. eta 7. artikulua).

Euskara Gradu, Master eta doktoregoko unibertsitate-ikasketa ofizialetan.

1. Gradu unibertsitate-ikasketa ofizial guztiak, bai eta horien ikasketa-planak ere, oinarritzko prestakuntzako irakasgai guztietan eta nahitaezko irakasgaietan, euskaraz eta gaztelaniaz eskaini ahal izango dira, hirugarren hizkuntzetan izan ezik.
2. Masterreko eta doktoregoko euskarazko ikasketen eskaintza, oro har, gaztelaniaren parekoa izango da, eta, horretarako, plangintza egokia egin beharko da.
3. Funtz publikoekin finantzatutako Gradu, Master eta doktoregoko unibertsitate-ikasketa ofizialak ezartzean, euskara erabiliko da lehentasunezko irizpidetzat taldeak ezartzeko orduan.

Iturria: EAEko 274/2017 Dekretuaren 6. artikulua.

- Ikasketa-planari buruzko informazioa sartzeko, kontuan hartu behar da memoria 10.000 hitzetara mugatua dagoela. Hala ere, kasu jakin batzuetan, hiperestekak erabili ahal izango dira zentroaren edo unibertsitatearen web-orri instituzionalean sartzen den informazio jakin baterako, edo PDF dokumentu erantsiak⁴, kasu jakin batzuetan. Izan ere, emandako

⁴ Gidaren lehen bertsio honen itxiera-datan ez da informazio hori zehazten, izan ere, eskaerak jaso behar dituen Ministerioaren aplikazio informatikoa ez dago erabat erabilgarri; aplikazioa ezartzen amaitzen denean, behar den xehetasun-mailarekin zehaztuko da.

informazioak behar besteko xehetasun-maila izan beharko du, aplikatu beharreko araudiaren eta erreferentzia-estandarren arabera ebaluazio egokia egin ahal izateko. Azken xede horretarako, Agentziak tituluaren egiaztapen-prozeduran zehar igorritako informazioaren desagregazioa zabaltzeko eskatu ahal izango du.

- Ikasketa-planaren egiturari dagokionez, edukiei, ikaskuntzaren emaitzei, ebaluazio-sistemei eta hezkuntza-jarduerei buruzko deskribapena jaso beharko da. Oro har, eta behar bezala oinarritutako salbuespenak salbuespen, hiru desagregazio-maila erabili ahal izango dira: moduluak (ikasgaien taldekatzea), ikasgaiak (irakasgaien taldekatzea) eta irakasgaiak. Nolanahi ere, ikasketa-planeko informazioak desagregazio-maila nahikoa izan behar du, ebaluatu ahal izateko eta aplikatu beharreko errege-dekretuak eskatutakoari egokitzen zaiola egiaztatzeko.
- Ikasgai (edo, hala badagokio, modulu) bakoitzerako, honako hauek zehaztu beharko dira: izena, ECTS kredituen guztizko kopurua, izaera, ezagutza-eremua, denbora-antolaketa, modalitatea, ikaskuntza-emaitzak, ikasgaia osatzen duten irakasgaiak, horietako bakoitzerako honako hauek adierazita: izena, ezarpen seihilekoa edo hiruhilekoa, izaera, ECTS kredituak eta erabiliko diren hizkuntza edo hizkuntzak.
- Ikasketa-planak kontuan hartzen du indarrean dagoen araudia betetzen dela, Unibertsitateak helarazitako informazio-, barne-plangintza- eta bestelako gidalerroekin bat etorritik, unibertsitateetako pertsona tituludunek prestakuntza integrala izan dezaten, gizarte-premiekin koherentea, eta bat etor daitezten printzipio eta balio demokratikoekin, genero-berdintasunarekin eta Garapen Iraunkorrerako Helburuekin (GIH)⁵.

5. Irakasleak eta irakaskuntzari laguntzeko langileak

- Irakasle edo langile akademikoek eta tituluaren irakaskuntzari laguntzekoek egokiak izan behar dute ikasketa-planean aurreikusitako hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzak ziurtatzeko; beraz, irakasleen kasuan, profil, ezagutza, irakaskuntza-gaitasun eta kualifikazio egokiak izan beharko dituzte. Oso garrantzitsua da egokitzapen hori ziurtatzea, bai titulazioaren mailan, bai ikasgaiaren/irakasgaiaren mailan, disfuntziorik gerta ez dadin,

⁵ Ildo horretan, honako hauek aipatu behar dira, besteak beste: martxoaren 22ko 3/2007 Lege Organikoa, emakumeen eta gizonen benetako berdintasunerako; martxoaren 31ko 6/2022 Legea, desgaitasuna duten pertsonen eskubideei eta haien gizartertzeari buruzko Lege Orokorren testu bategina aldatzen duena, azaroaren 29ko 1/2013 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartua, irisgarritasun kognitiboa eta haren eskakizun- eta aplikazio-baldintzak ezarri eta arautzeko; irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoa, sexu-askatasunaren berme integralari buruzkoa; edo martxoaren 3ko 1/2022 Legea, EAEko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Legea bigarren aldiz aldatzen duena. Azken xedapen horrek ezartzen du, adibidez, EAEko Administrazioak sustatuko duela EUSeko unibertsitateek modu egonkorrean ematea emakumeen eta gizonen berdintasunerako agente izateko prestakuntza espezializatua, bai eta genero-ikuspegia txertatzea ere beren diziplina eta jakintza-arlo guztietan, eta, bereziki, hezkidetzari buruzko eduki espezifikokoak sartzea unibertsitatez kanpoko hezkuntzako irakasleei zuzendutako prestakuntzan, eta berdintasunari eta indarkeria matxistari buruzkoak biktimei arreta ematen dieten profesionalekin lotutako karreretan, bai eta komunikazioarekin lotutakoetan ere. Ildo beretik, aipatutako 10/2022 Lege Organikoa unibertsitateko titulazio ofizialen kalitatea ziurtatzeari eta horiek proposatzen dituzten ikastetxei buruzko xedapen batean (zehazki, 32. artikuluan dago jasota). Zentroak eta unibertsitate-tituluak ebaluatu, egiaztatu eta egiaztatzei buruzko neurriak). Horren arabera, genero-berdintasunaren eta sexu-indarkeriak prebenitu eta desagerraraztearen arloko prestakuntza-edukirik ez badago, (eta eduki horiek justifikazio egokirik gabe jaso behar badituzte agindu horretan aipatutako lanbide-sektore guztiek (bereziki, sexu-indarkerien prebentzioan, detekzioan, erreparazioan eta erantzunetan zuzenean edo zeharka esku hartzen dutenek, erasotzaileekin zuzeneko harremana duten biktimei arreta berezia eskainita, eta adingabeekin zuzeneko eta ohiko harremana duten langileen prestakuntzan arreta berezia jarrita), egiaztatze- edo ebaluazio-organoaren txosten desarrazoitua jaso ahal izango dute. Era berean, unibertsitate-titulu ofizialak lortzera bideratutako ikasketa-planetan emakumeen aurkako indarkeria prebenitzeko eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatzeko prestakuntza-ibilbide bat kontuan hartu beharko dela ezartzen du.

adibidez, irakasleak tituluaren ikasgai/irakasgaiari esleitzean. Eskura dauden eta aurreikusten diren giza baliabideek (kopurua, kategoria, irakasleetan irakaskuntzan eta ikerketan izandako esperientzia eta laguntzako langileen gaitasuna) nahikoa, gaituak eta egokiak izan behar dira ikasketa-plana gauzatzeko, kalitatea eta iraunkortasuna bermatuz denboran zehar (plaza-kopuruaren eta eskaintako irakaskuntza-modalitateen arabera).

Tituluaren ardura duen zentroak ezin badu egiaztatu tituluaren eskaintza beharrezko kalitate-estandarretan bermatzeko behar diren giza baliabideak dituela (haien profilatik edo kopuruagatik), kontratazeko konpromiso fede-emaila bat sartu beharko da. Konpromiso horretan zehaztasunez adierazi beharko dira kontratatu asmo den irakasleen kopurua, profila eta aurreikusitako sartze-epea, baita Batzordeak eskatzen duen xehetasunezko informazioa ere, prozeduraren atal garrantzitsu hau behar bezala ebaluatu ahal izateko. Horrela, Batzordeak egokitzen jotzen duen egoeretan, Unibertsitateak gutxienez % 75aren curriculum akademikoak aurkeztu beharko ditu, egitura, estandar eta formatu orokorrean onartuetara egokituta —gomendagarria da Ikerketa Agentzia Estatalaren (AEI) curriculum laburtuaren dokumentu formatua (CVA) erabiltzea, irakaskuntza- eta unibertsitate-kudeaketako esperientzia eta meritu akademikoei buruzko informazio osagarria gehituta—.

- Atal hau baloratzeko kontuan izango dira giza baliabideen kontratazioari buruz alde zuzenetik aurkeztutako titulazioen egiaztapen-memoretan hartutako konpromisoen aurrez aldetik gertaturiko huts egiteak edo aurreikusitako konpromisoen ez-betetzeak, izan ere, ez-betetze horiek agerian utziko bailukete ez dela gaitasunik kalitatearen barne-ziurtagarriaren oinarritutako funtzioa hedatzeko eta antolamendu eta kudeaketa eraginkorra bermatzeko, proposatutako tituluaren kalitatea arriskuan jarritz (274/2017 Dekretua, 14. artikulua).
- Aurrekoari kalterik egin gabe, irakasten hastean, tituluak langile akademiko nahikoak, gaituak eta egokiak izan behar ditu, hezkuntza-helburuak lortu ahal izateko eta ikasleek aurreikusitako ikaskuntza-emaitzak eskuratu ahal izateko.
- Langile akademikoak eta laguntzaileak izan behar dira ikaskuntza autonomia eta ikaslearengan oinarritutako ikaskuntza errazten duten irakaskuntza-metodologia aktiboak ezartzeko (274/2017 Dekretua, 15. atala).
- Unibertsitateko Masterren kasuan, irakasleek ikerketa-merezimendu garrantzitsuak dituztela eta beren ikerketa-jarduera titulazioko ikasgaien eremu zehatzetan garatzen dela ziurtatuko da.
- Tituluar eta ikastetxe bakoitzari berariaz esleitutako langile akademikoak zehaztu beharko dira. Graduaren kasuan, 822/2021 Errege Dekretuan jasotako informazioa sartu behar da:
 - a) Jakintza-arloaren edo ezagutza-arloaren izena.
 - b) Irakasle kopurua.
 - c) Doktore-kopurua.
 - d) Kategoriak eta akreditazioak.
 - e) Irakaskuntzako merezimenduak (egiaztatu gabeko irakasleen kasuan bakarrik)
 - f) Ikerketa-merezimenduak (doktore ez diren irakasleen kasuan bakarrik)
 - g) Inplikatur dauden ikasgaiak edo irakasgaiak.
 - h) Ikasketa-planeko ikasgaietan edo irakasgaietan onartutako ECTS kopurua.
 - i) Irakasteko prestasuna (ECTSn), jakintza-arloaren edo ezagutza-arloaren arabera.

Hori guztia, Batzordeak egokitzat jotzen badu, informazio osagarri gehiago eskatzeko aukera baztertu gabe —bereziki aipatutako CVAei dagokienez—.

Ofizialak ez diren hizkuntzetan irakasten diren titulazioen kasuan, irakasleek hizkuntza horretan duten hizkuntza-kualifikazioari buruzko informazioa eman beharko da, horretarako ezarritako Europako erreferentzien arabera.

Masterren kasuan, oro har irakasle gutxiago eta espezializatuagoak direnez, informazioan xehetasun gehiago sartzea gomendatzen da (ikus beheko koadroa). Nolanahi ere, dagokion Ebaluazio Batzordeak Graduetarako informazio mota horri buruzko xehetasun handiagoa eskatu ahal izango du, ebaluaziorako beharrezkoa denean (adibidez, unibertsitate edo zentro sortu berriak direnean edo atxikipenekoak direnean).

- Tituluak edo erakundeak duen mekanismoa zehaztu beharko da, langile akademikoak eta laguntzakoak gizonen eta emakumeen arteko berdintasunaren eta desgaitasuna duten pertsonen diskriminaziorik ezaren irizpideen arabera kontratatzen direla ziurtatzeko.
- Modalitate hibridoan edo birtualean ematen diren irakaskuntzen kasuan, modalitate horietan irakasten esperientzia (urteetan) sartu behar da. Tituluak irakaskuntza-modalitate bat baino gehiago konbinatzen baditu, irakasleak modalitate bakoitzean duen dedikazioa zehaztu behar da.

Unibertsitateko Masterren kasuan memoria sartu beharreko langileei buruzko informazio zehatza

Titulazioa ematen parte hartuko duten langile akademikoek buruzko informazioa argi eta garbi bereizi behar da Memoria izapidetzen den egunean erabilgarri dauden eta erabilgarri ez dauden langileen artean. Irakasle bakoitzarentzat honako informazio hau sartu beharko da (taula batean egituratu ahal izango da):

- Titulazio akademikoa
- Kategoria akademikoa
- Akreditazio mota/figura eta Agentzia ebaluatzailea
- Irakaskuntzan oro har eta tituluaren esparruan emandako esperientzia-urteak
- Tituluaren eremuko ikerketa-esperientziaren urteak, seiurtekoak eta titulu-proposamenarekin lotutako ikerketa-ildo nagusiak
- Tituluaren eremuan ezagutza transferitzen emandako esperientzia-urteak eta transferentziako seiurtekoak
- Lanbide-esperientziako urteak tituluaren esparruan
- Praktiketako eta prestakuntza dualeko tutoretza-esperientziaren urteak (praktikak dituzten titulazioentzat/dualentzat)
- Ikasgaia/k eta/edo irakasgaia, mota, ECTS eta tituluari esleitutako dedikazioa
- Modalitate hibridoan eta/edo birtualean irakasten emandako esperientzia-urteak (titulu ez-presentzialetarako)
- Dedikazio-erregimena
- Hizkuntza eta maila
- Jakintza-arloa
- Hala badagokio, Ikastetxea

Hori guztia, Batzordeak egokitzat jotzen badu, informazio osagarri gehiago eskatzeko aukera baztertu gabe —bereziki aipatutako CVN edo CVAei dagokienez—.

Era berean, tituluaren parte hartuko duten **laguntzarako langileak**, unibertsitatearekiko lotura, lanbide-esperientzia eta tituluaren esparrura egokitzen diren zehaztu beharko da.

6. Ikasteko baliabideak: materialak eta azpiegiturak, praktikak eta zerbitzuak

Dimentsio honetan, ziurtatu beharko da ikasketa-planean aurreikusitako jarduerak garatzeko baliabide materialak, azpiegiturak, praktikak eta zerbitzuak egokiak direla aurreikusitako hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzak lortzeko. Estandar hori, besteak beste, irizpide hauen arabera zehazten da:

- Ikaskuntzarako baliabideak, hau da, praktiketarako behar diren materialak, azpiegiturak, baliabideak eta zerbitzuak, egokiak dira ikasle-kopururako eta haien beharretarako, titulazioaren ezaugarrietarako eta hezkuntza-eredurako.
- Baliabide material eta zerbitzu erabilgarriak eta aurreikusiak, propioak eta itunduak (espazioak, instalazioak, laborategiak, ekipamendu zientifiko, tekniko edo artistikoa, liburutegia eta irakurketa-aretoak, teknologia berriak, etab.) nahikoak eta egokiak izan behar dute proposatutako ikasketa-plana gauzatzeko, denboran zehar iraunkorra izango dela bermatuz (plaza-kopuruaren eta eskainitako irakaskuntza-modalitateen arabera).
- Aurrekoari kalterik egin gabe, irakasten hastean, tituluak eskura dituen baliabide materialak eta zerbitzuak izan behar ditu, hezkuntza-helburuak lortu ahal izateko eta ikasleek aurreikusitako ikaskuntzaren emaitzak eskuratu ahal izateko.
- Ikasketa-plana proposatzeko unean beharrezko instalazioren bat eta prestakuntza-jarduerak garatzeko beharrezko baliabide material eta zerbitzuren bat ez badago, funtsezkoa ez den instalazioren bat edo titulu osoa hedatzeko funtsezkoak ez diren baliabide eta zerbitzu gutxi batzuk izan beharko dira beti ere (hau da, titulazioaren lehen kurtsoa ez ezik titulu oso garatu ahal izateko beharrezkoak diren baliabide guztietatik gutxi batzuk besterik ez), eta eskuragarri ez dauden horiek ahal bezain laster eskuragarri izango direla oso modu argian eta berme osoarekin egiaztatu eta bermatu beharko da. Hala badagokio, azpiegiturak eta instalazioak eraberritzeko eta hobetzeko planak deskribatu beharko dira. Atal honen balorazioa ondorengo egoerak baldintzatu ahalko du: Unibertsitateak aurretik egiaztatutako titulazioen egiaztatze-txostenetan baliabide materialei, azpiegiturei, praktikei eta zerbitzuei dagokien konpromisoak ez-betetzeak; izan ere ez-betetze horiek gabeziak agerian utziko bailituzkete kalitatearen barne-segurtamenduan eta proposatutako tituluaren kalitatea eta bideragarritasuna ziurtatzeko beharrezkoak diren plangintzan eta kudeaketan, Gida honen giza baliabideen kasurako ere adierazitakoari jarraiki.
- Irakaskuntza ez-presentzian, oro har, eta bereziki irakaskuntza hibridoko eta birtualeko modalitateko titulazioetan, eskura dagoen egitura teknologikoak egokia izan beharko du irakaskuntza ez-presentzialerako eredu pedagogikoa hedatzeko eta aurreikusitako ikaskuntza-emaitzak lortuko direla ziurtatu ahal izateko.

- Gradu-tituluak derrigorrezko kanpoko curriculum-praktika akademikoak barne hartzen baditu, ikasle guztiek praktika horiek egiteko aukera bermatu behar dute, ikasleari harrera egiten dioten erakunde, instituzio, erakunde eta enpresen hitzarmen edo konpromisoen bidez. Era berean, kanpoko praktika akademikoak hezkuntza-helburuak eta planifikatutako ikaskuntza-emaitzak lortzeko zentro egokietan egingo direla ziurtatuko da, eta tutoreak egokiak izango direla ikaslearen orientazio-, gainbegiratze- eta ebaluazio-eginkizunak betetzeko.
- Baliabide materialak daude ikaskuntza autonomia eta ikaslearengan oinarritutako ikaskuntza errazten duten irakaskuntza-metodologia aktiboak ezartzeko (274/2017 Dekretua, 15. atala).
- Instalazioek eta zerbitzuek ikaslearen ezaugarrietara eta beharretara eta bere aniztasunera egokituta egon beharko dute, batez ere desgaitasuna duenarekiko.

Curriculum-kanpoko praktika akademikoak edo hezkuntza duala edo ikas-ekinezko prestakuntza barne hartzen badira, taula bat aurkeztu beharko da. Taula horretan, honako datu hauek jaso beharko dira: hitzartutako erakundeak, erakunde bakoitzeko plaza erabilgarrien kopurua eta erakunde bakoitzeko tutore/mentore kopurua, bai eta praktika-zentroekin ezarritako hitzarmen eta akordioak ere.

7. Ezarpen-egutegia

Titulua ezartzeko prozesuak behar bezala planifikatuta egon behar du denboran, eskaintza akademikoaren kalitatea bermatzeko, eta ezartzeko epe bideragarriak ezarri behar dira, titulazioaren kalitatea arriskuan jarriko ez dutenak, hain zuzen ere. Era berean, lehendik dauden ikasketa-planetatik datozen ikasleak egokitzeko mekanismo bat aurreikusi beharko da, hala badagokio.

- Titulua ezartzeko egutegiak denbora-plangintza egokia eta bideragarria izan behar du, eta, beraz, ez da egiaztatuko-baimenduko titulazio bat abian jartzea, baldin eta titulazio horren ezarpen-plangintza bateraezina bada akats aipagarriak zuzentzeko behar den denbora-epearekin. Izan ere gisa horretako denbora-plangintza horrek ezingo bailuke ziurtatu unibertsitate-komunitatearen eta, oro har, gizartearen konfiantza eskaintza akademikoaren kalitatea bermatzeko indarrean dagoen araudiaren eta aplikatu daitezkeen kalitate-estandarren araberrako ezarritako prozeduretan (ikus, halaber, titulazioen KBBSekin lotutako hurrengo puntua).
- Titulu berriaren ezarpen mailakatuak edo globalak aurreko unibertsitate-antolamenduetatik datozen ikasle-eskubideak errespetatu behar ditu.
- Ikasketa-plana iraungitzen den beste ikasketa-plan bati lotuta badago, kredituak aitortzeko taulek publikoak eta bi ikasketa-planekiko koherenteak izan behar dute.
- Beste ikasketa-plan batzuetako ikasketak egin dituzten pertsonak egokitzeko ibilbideetan sartzeko irizpideak eta baldintzak eta haien curriculum-diseinua bat etorri behar dira ikasketa-planarekin eta ikasle horien aurretiko prestakuntzarekin.

8. Kalitatea Bermatzeko Barne Sistema

Tituluak Kalitatea Bermatzeko Barne Sistema (KBBS) baten baitan egon beharra du, tituluaren kontrola, berrikuspina eta etengabeko hobekuntza ziurtatuko dituen eta, era berean, agerian utziko duena aplikatu beharreko araudiak eta ESGek agindutako kalitatearen barne-ziurtapenaren funtzioa diseinatu eta hedatu dela; hau da, KBBS bat ezarri, bereziki, eta kalitate-funtzio eta -

kultura jakin bat garatuz, oro har, eskaintza akademikoaren kalitatea bermatzeko ezarritako prozeduretan unibertsitate-komunitatearen eta gizarte osoaren konfiantza ziurtatuko delarik.

Horregatik guztiagatik, KBBSak bat etorri beharra du ESGekin, eta koherentea izan beharko du aipatutako etengabeko hobekuntzaren filosofiarekin eta espirituarekin. KBBSak ESGekin lerrokatuta egon beharra du. Era berean, KBBS horren aplikazio-esparrua eta helburuak bat etorri beharko dira unibertsitatearen eta zentroaren kalitate instituzionala ziurtatzeko eta hobetzeko kulturari, bereziki horri buruzko ibilbidea duten unibertsitateen eta zentroyen kasuan, baina baita horren inguruan ibilbide hasiberria duten unibertsitate eta ikastetxeetan ere.

Nolanahi ere, KBBS hori ez da prozesuak formalizatzen diren prozedura-multzo hutsa izango, baizik eta hezkuntza-kalitatea hobetzeko funtsezko tresna izango da, eta, beraz, interes-taldeek — bereziki irakasleek eta ikasleek — ezagutuko dute, eta sistema horrek eragina izango du titulazioaren hedapenean eta hobekuntzan. Era berean, KBBS horien arrazionalizazioa eta desburokratizazioa sustatu beharko dira, berrikuntzarako eta etengabeko hobekuntzarako oztopo izan ez daitezten. Horri lotutako beste arau-betekizun batzuk ere kontuan hartu beharko dira; esaterako, kudeaketa eta antolaketa eraginkorra izatea (274/2017 Dekretuaren 14. artikulua). Zentro batean egiaztatutako titulazio bati lotutako KBBS batek nahitaez bete beharreko eta/edo hobetu beharreko akatsak zuzentzeko duen gaitasunean ageriko ez-betetzeek, garrantzitsutzat jotzen badira, agerian utziko dute unitate horrek gaitasun eskasa duela kudeaketa eta antolaketa eraginkorra eta nahikoaren barne kalitate-ziurtapena ziurtatzeko.

Araudi aplikagarriaren eta Agentziaren beraren ikuspegiaren arabera eratzen den Akreditazio Instituzionala duten zentroetan, unibertsitateko hezkuntza-eskaintzaren kalitatea barne- eta kanpo-ziurtapenerako funtsezko elementu gisa, ez da tituluaren KBBSrik aurreikusten, baizik eta kalitatea bermatzeko eta tituluak hobetzeko ekintzak Zentroaren Kalitate Sistemaren baitan daudela ulertuko da. Ildo horretan, titulazio berrien diseinua eta tituluak egiaztatzeko proposamenak sistema horretan txertatu beharko dira bereziki — zehazki, zentroaren proiektu akademikoaren diseinua kudeatzeko irizpidean —, eta, oro har, zentroaren kalitatea eta hobekuntza ziurtatzeko kulturarekin lerrokatu beharko dira. Izan ere, proposamen horien kalitatea kalitatearen barne-ziurtapenak lortutako garapen- eta heldutasun-mailaren ebidentzia izango baita.

- Proposatutako titulazioa ikastetxearen kalitatea ziurtatzeko estrategiaren eta politikaren barruan kokatu beharko da.
- Tituluaren KBBSan edo beste sistema batean gauzatzen den barne-kalitatea ziurtatzeak titulazioaren ezarpen eta garapen egokia bermatu behar du.
- Titulazioak informazio-mekanismoak izan beharko ditu, interes-talde guztiei hezkuntza-programaren ezaugarriei buruzko informazio egokia emateko.
- Titulazioak ziurtatu beharko du hezkuntza-programaren ezaugarriei eta haren garapen operatiboari buruzko informazio publikoa egiazkoa, osoa, eguneratua eta eskuragarria dela. Jarraibide hori betetzea edo ez betetzea KBBSak lortutako garapen- eta heldutasun-mailaren ebidentzia oso garrantzitsua izango da.
- Hezkuntza-programak aldizka berrikusten eta hobetzen direla ziurtatzen da. Berrikuspenak hobekuntza-plan bat dakar, eta eguneratuta mantentzen da. Planifikatutako ekintzak alderdi interesdun guztiei jakinarazten zaizkie.

Egiaztatze bidean dagoen tituluari buruz interes-taldeentzat eskuragarri dagoen **informazio publikoa** oso garrantzitsua da, eta, horregatik, egokitzat jotzen den informazio erabilgarria aztertuko da, bai eskaera-memorian jasotzen dena, eta baita beste edozein euskarritan jasotzen dena ere.

- Kalitatea ziurtatzeak, oro har, eta KBBSak, bereziki, mekanismo egokiak izan beharko dituzte (1) hezkuntza-helburuak lortzeari eta interes-taldeen arabera aurreikusitako ikaskuntza-emitzei buruzko iritzia jasotzeko; eta (2) interes-taldeek titulua hobetzeko ekintzen proposamenean parte hartzeko. Bi prozesu horien garrantzia kontuan hartuta, arreta berezia jarri beharko da haien berrikuspenean eta etengabeko hobekuntzan.
- Unibertsitateak eskaera-memorian aurkeztutako informazioaren eta ebaluazioaren xede den tituluari buruz publikoan eskuragarri dagoen informazioaren arteko bat-etortzea erabiliko da froga gisa, proposatutako tituluaren barne-kalitatea bermatzeko funtzioaren garapena baloratzeko. Zehazki, tituluaren edo Zentroaren KBBSa ebaluatzeko balioko du, aplikagarri diren kalitate-estandarrekin bat etorri (besteak beste, Informazio publikoari buruzko ESG 1.8 irizpidearekin).

3. 2. atala: Titulazioen jarraipena

3.1. Sarrera

Jarraipen-prozedura orokorrak helburu bikoitza du. Alde batetik, ikasketa-planean jasotako irizpide eta planteamendu akademikoak betetzen diren baloratzea du helburu, eta, hala badagokio, ebaluazio-txostenetan nabarmendutako alderdiei arreta berezia jartzea. Eta, bestalde, Jarraipenaren helburua unibertsitate-titulazioa etengabe hobetzea da.

Aldi berean, Unibasq-ek, 822/2021 Errege Dekretuaren eta indarrean dagoen araudi autonomikoaren babesean — besteak beste, gida honen lehen apartatuaren sarreran aipatutako 13/2012 Legeak —, titulazioen jarraipena egingo du, bere barne-ebaluazio-adierazleetan, tituluaren memorian eskuragarri dagoen informazioan eta horri buruz eskuragarri dagoen informazio publiko orotan oinarrituta. Jarraipen-txostenen ebaluazioa edo ebaluazio-prozedura orokor horrekin batera egindako ebaluazioa dela eta, ikasketa-planaren memorian hartutako konpromisoen ez-betetze larriak hautematen badira, Unibasqek gertaera horien berri emango die titulua eskaintzen duen zentroko eta unibertsitateko gobernu-organoei, eta Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailari jakinaraziko dio, egoki iritzitako neurriak har ditzan herritarren interesak babesteko, batez ere ikasleen hezkuntza-interesak. 822/2021 EDak adierazten duen bezala, antzemandako akatsen larritasunaren arabera, horiek, hala badagokio, titulua iraungitzea ekar lezakete.

Arauk ezarritakoaz gain, titulazio ofizialen jarraipenak aukera eman behar dio unibertsitateari eskaintzen dituen titulazioak ebaluatzeko eta etengabe hobetzeko, besteak beste, emaitza akademikoak eta beharrezko gainerako adierazleak (hala nola ikasleen, irakasleen eta kolektibo enplegatzailearen gogobetetze-adierazleak, besteak beste, laneratze-adierazleak, baliabideen eskuragarritasun-adierazleak eta abar) ebidentzia gisa hartuta. Horri begira, unibertsitateak ziurtatu beharko du segimenduaren xede den titulazioa eskaintzen duen zentroak edo titulazioaren ardura duen taldeak jarraipen sistema egokia diseinatuta eta hedatuta duela. Nolanahi ere, titulazioen aldizkako jarraipen-txostenak -Zentroaren Akreditazio Instituzionalaren eremuan sartu ala ez- titulazioak kudeatzeko eta hobetzeko elementu baliagarriak izan beharko dute, eta, aldi berean, ebidentzia aipagarriak izan beharko dira titulazioen akreditatzeari begira, eta une oro saihestu beharko da jarraipen-jardueraren eta horren ondorioz lortzen diren txostenen prozedurazko ikuspegia edo ikuspegi burokratikoa.

Nolanahi ere, titulazioen aldizkako jarraipen-txostenek -Zentroaren Akreditazio Instituzionalaren eremuan sartu ala ez- titulazioak kudeatzeko eta hobetzeko elementu erabilgarriak izan behar dute, eta, aldi berean, ebidentzia nabarmenak izan behar dute titulazioak akreditatzeko. Gainera, titulazioak emateko garrantzitsuak diren alderdiak behin eta berriz ez betetzeak eragin negatiboa izan dezake unibertsitate berak aurkeztutako etorkizuneko titulazioen balorazioan, aurretik ere zehaztutako argudioengatik.

3.2. Akreditazio Instituzionala ez duten unibertsitate-zentroek proposatutako titulazioen jarraipena

822/2021 Errege Dekretuaren 28. artikuluan jasotzen den bezala, Akreditazio Instituzionala ez duten unibertsitate-zentroek proposatutako titulazioen kasuan, titulazioen arduradunek nahitaezko jarraipen-txosten bat egin beharko dute gutxienez, titulazio bat ezarri edo akreditazioa berritu eta hiru urtera. Txosten hori atal honetan zehaztutako jarraibideei jarraituz egingo da, eta, hala badagokio, kanpo-ebaluazioko txostenetan adierazitakoa ere kontuan hartuko da.

Akreditazio Instituzionala ez duten unibertsitate-zentroek proposatutako titulazioen jarraipen-txostenen xedea da unibertsitate-titulu ofizialaren ikasketa-planaren garapena autoebaluatzea, ikasketa-planaren memorian jasotako funtsezko irizpide eta planteamendu akademikoak betetzen diren baloratzeko. Era berean, jarraipen-txosten horiek kontuak eman behar dizkiete interes-

taldeei; beraz, tituluaren emaitza akademikoak erakusten dituzten informazioaren eta adierazleen gardentasuna egiaztatuko dute. Jarraipen-txostenek ere hautemateko gai izan beharko dute:

- titulazioak ezartzean eta hedatzean izan daitezkeen akatsak;
- berariazko hobekuntza-puntuak;
- Jardunbide egokiak titulazioen jarraipenean eta etengabeko hobekuntzan.

Txosten horiek kasuan kasuko kalitate-agentziari bidaliko zaizkio, gutxienez jarraipen-txosten bat, dagokion titulua benetan ezarri edo akreditazioa berritu eta hiru urtera, betiere Unibasq-en jarraibideekin eta kanpo-ebaluazioko txostenetan adierazitakoarekin bat etorritik. 822/2021 EDak adierazten duenez, jarraipen-txosten horiek *"tituluaren emaitza akademikoak erakusten dituzten informazioaren eta adierazleen gardentasuna egiaztatuko dute, ezarpenean egon daitezkeen akatsak antzemango dituzte eta unibertsitate-ikasketen jarraipenean eta etengabeko hobekuntzan jardunbide egokiak identifikatuko dituzte."*

Aplikatzekoa den araudian, Egiaztapen-Baimen eta Egiaztatze txostenetan eta Unibasqek beste ebaluazio-txosten mota batzuetan ezarritakoaz gain, Unibasq-ek beharrezkotzat jotzen duen maiztasunarekin ezarri ahal izango du Agentziaren beraren segimendu-txostenak beharrezkoak direla, arazoak izan ditzaketen tituluaren jarraipena egiteko.

822/2021 Errege Dekretuan zehazten den bezala, jarraipen-txosten baten kanpo-balorazioa egitean ikasketa-planaren memorian hartutako konpromisoen ez-betetze larriak hautematen badira, kalitate-agentziak gertaera horien berri emango die zentroko eta unibertsitateko gobernu-organoei, eta autonomia-erkidegoari jakinaraziko dio, egoki iritzitako neurriak har ditzan ikaslearen hezkuntza-interesak babesteko, eta, hala badagokio, titulua iraungitzea ekar dezake.

3.3. Akreditazio Instituzionala duten unibertsitate-zentroek proposatutako titulazioen jarraipena egitea

822/2021 Errege Dekretuaren 29. artikuluan jasotzen den bezala, Akreditazio Instituzionala duten unibertsitate-zentroek proposatutako titulazioen kasuan, tituluaren jarraipena zentro horien jarraipenaren esparruan egingo da, uztailaren 27ko 640/2021 Errege Dekretuaren 14. artikuluan eta horrekin bat datozenetan xedatutakoaren arabera (640/2021 Errege Dekretua, unibertsitateak eta unibertsitate-zentroak sortu, aitortu eta baimentzeari eta unibertsitate-zentroen akreditazio instituzionalari buruzkoa) eta *Unibertsitate-zentroen akreditazio instituzionala berritzeko estandarren eta irizpideen gida*-ren arabera.

Akreditazio Instituzionala duten unibertsitate-zentroek proposatutako titulazioei dagokienez, Agentziak beretzat gordetzen du, salbuespenezko egoera jakin batzuetan, Agentziari igorri behar zaizkion jarraipen-txostenak titulazioka banakatuta egotea eta aplikatzekoa den araudi orokorrean aurreikusitakoaz bestelako aldizkakotasuna izatea, hainbat arazo edo ezaugarri izan ditzaketen tituluaren jarraipena behar bezala egiteko.

3.4. Jarraipen-txostenak egiteko orientabideak

EUSeko unibertsitateek dagoeneko ibilbide luzea eta esperientzia dute titulazioen edo zentroen jarraipen-txostenak egiten, kalitatea barrutik ziurtatzeko egiten duten lanaren ondorioz. Hala ere, jarraipen-txosten horiek egitean unibertsitateek kontuan hartu behar dituzten ezaugarri eta orientabide espezifiko batzuk jasotzen dira jarraian:

- Hobekuntzarako dokumentu baliagarriak izan behar dute; irakatsi eta ikasteko prozesua nabarmen hobetzeko bokazio argiarekin egindakoak, eta, aitzitik, ez dira prozedurazko edo burokrazia-ikuspegitik egin behar.

- Txostenek interes-taldean lan partekatua emaitza izan behar dute, eta, bereziki, ikasleen eta irakasleen lan partekatua emaitza; hau da, hausnarketa eta eztabaida partekatu batetik sortutako dokumentuak izan behar dute. Hausnarketa hori informazio publikoan zein KBBSatik eratorritako datu, adierazle eta informazio kualitatiboan oinarritu behar da.
- Osoak, sistematikoak, adierazgarriak, zorrotzak, haztatuak (adibidez, indarguneak eta ahuleziak aipatu behar dituzte) eta espezifikoak izan behar dute; hobetu nahi den errealitaterako funtsezkotzat jotzen diren elementuak kontuan hartu eta aztertu behar dituzte.
- Jarraipen berezia egiteko adierazitako alderdiei erantzun behar diete, baita Unibasqek ebaluazio-txostenetan adierazitako eta nahitaez bete beharreko alderdiei eta gomendioei ere.

3.5. Titulazioen jarraipena egiteko adierazleak

EUSeko unibertsitateek ere ibilbide eta esperientzia luzea dute beren titulazioen edo zentroen jarraipen-adierazleak definitzen, egiten eta berrikusten, kalitatea barrutik ziurtatzeko egiten duten lanaren ondorioz.

Hala ere, beherago azaldutako 2. taulan erreferentzia gisa jasotzen dira titulazioen akreditazioa berritzeko ezartzen diren hiru dimentsio handien arabera egituratutako oinarrizko adierazle batzuk. Adierazle horiek interesgarriak dira bai titulazioak hobetzera bideratutako barne-hausnarketa eta -azterketarako, bai zentroek eta/edo titulazioen arduradunek interes-talde edo eragileei dagokienez bermatu behar dituzten kontuak emateko. Hori dela eta, titulazioek bi helburu horietarako kontuan hartzea gomendatzen da (eta bigarren helburuari dagokionez, titulazioei buruz eskuragarri dagoen informazio publikoan sartzea).

2. Taula: Titulazioen jarraipenerako oinarrizko adierazleak

Dimentsioak	Adierazleak
1. dimentsioa Tituluaren kudeaketa	<ul style="list-style-type: none"> - Sarbide berrietarako eskaintako plazen kopurua - Eskaria lehen aukeran (Graduetarako) - Ikasle sartu berriak - Lehen aukerako ikasle berrien kopurua (Graduetarako) - Ikasle sartu berrien ehunekoa, sarbidearen arabera (EBAU, LH, >25 urte, bestelakoak; Graduetarako) - Titulazioaren gutxieneko nota - Ikasle berrien ehunekoa, sarrera-notaren tartean arabera - Matrikulatutako ikasleak, guztira - Matrikulatutako kredituen batez bestekoa/ikaslea - Ikasleen banaketa sarbide-titulazioaren arabera (Masterrarako)
2. dimentsioa Baliabideak	<ul style="list-style-type: none"> - Irakasleen titulazioaren arabera emandako ECTSak (doktorea/ez doktorea) - Irakasleen figuren arabera emandako ECTSak - Titulazioarekin lotutako proiektuetan edo ikerketa-taldeetan dauden irakasleen kopurua eta ehunekoa - Titulazioarekin lotutako ezagutza transferitzeko proiektuetako irakasleen kopurua eta ehunekoa - Seiurtekoak eta seiurtekoak dituzten irakasleen % - Bosturtekoak eta bosturtekoak dituzten irakasleen % - Profesionalek prestakuntza-jardueretan izandako parte-hartzeen kopurua

	<ul style="list-style-type: none"> - Irakasle elebidunen kopurua eta ehunekoa (hizkuntza ofizialak) - Hizkuntza ez-ofizialetan C1 egiaztapena edo goragokoa duten irakasleen kopurua eta ehunekoa
3.dimentsioa Emaizak	<ul style="list-style-type: none"> - Errendimendu-tasa, ikasturtearen arabera - Uzte-tasa, ikasturtearen arabera - Graduazio-tasa t eta t+1ean - Eraginkortasun-tasa t eta t+1 - Ikasketen batez besteko iraupena, kohortearen arabera - Ikaslearen batez besteko gogobetetzea, ikasturtearen arabera (ebidentzia kuantitatiboak eta kualitatiboak) - Irakasleen eta laguntzaileen batez besteko gogobetetzea (ebidentzia kuantitatiboak eta kualitatiboak) - Beste eragile edo interes-talde batzuen batez besteko gogobetetzea - Ikaslearen kexa-kopurua, ikasturtearen arabera - Metodologia aktiboak dituzten irakasgaien eta ECTS kopurua, ikasturteko - Ikasturte bakoitzean ebaluazio jarraituko sistema nagusi duten irakasgaien kopurua - Hizkuntza ez-ofizialetan eskainitako derrigorrezko irakasgaien kopurua - Hizkuntza ez-ofizialetan eskainitako hautazko irakasgaien kopurua - Erasmus programetako ikasle propioen kopurua guztira eta %-a - Seneka programetako ikasle propioen kopurua, guztira eta %-a - Erasmus programetan kanpoko ikasleen kopurua guztira eta % - Seneka programetan kanpoko ikasleen kopurua guztira eta % - Kanpoko praktikak egiten dituzten ikasleak, guztira eta % - Hezkuntza duala edo ikas-ekinezkoa egiten duten ikasleak, guztira eta % - Ikasle graduatuen enplegu-tasa - Ikasketak amaitu dituzten ikasleen enplegu egokituaren tasa

Iturria: Unibasq.

4. 3. atala: Titulazioen Aldakuntza

Sarrera

Titulazioetan egindako jarraipenetik abiatuta, titulu ofizialen egiaztatutako Memoretan sartzen diren aldaketak ebaluatzeko, gida honetako lehen atalean Egiaztapen-prozedura orokorrerako zehaztu diren estandarrak eta irizpideak aplikatuko dira. 822/2021 Errege Dekretuaren arabera, aldakuntzak, izaeraren arabera, bi motatan sailkatzen dira:

- **Funtsezkoak ez diren aldakuntzak:** titulua hobetzen duten aldaketa txikiak dira, zentro bakoitzak bere KBBSak ezarritako aldizkakotasunarekin egiten duen jarraipenaren ondorio direnak, baina tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten ez dietenak.
- **Funtsezko aldakuntzak:** titulua hobetzen duten aldaketak dira, eta jarraipenaren edo aurretiazko ebaluazio-prozesuen ondoriozko eskakizunen ondorio ere badira, baina funtsezkoak ez diren aldaketen irismena gainditzen dute, tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten baitiete.

Ikasketa-planen funtsezko aldaketak ikasketa-planen Egiaztapenaren antzera egingo dira, eta REACUren "Graduko eta unibertsitate-masterreko titulu ofizialak lortzera bideratutako unibertsitate-ikasketen ikasketa-planak aldatzeko ebaluazio-protokoloa" eta "Graduko eta unibertsitate-masterreko titulu ofizialak lortzera bideratutako unibertsitate-irakaskuntzen ikasketa-planak egiaztatzeko ebaluazio-protokoloa" aplikatuko dira. Aldaketa horiek ebaluatzeko eragiketa espezifikoak EUSeko unibertsitate bakoitzeko organo arduradunekin adostuko da.

Akreditazio Instituzionala ez duten unibertsitate-zentroetan ematen diren ikasketa-planetan funtsezkoak ez diren aldaketak Unibasqek onar ditzan baloratuko dira.

Aldakuntza prozedura orokorrerako definitutako dimentsioak gida honetan Egiaztapenerako ezarritakoaren antzera baloratuko dira. Horretarako, Unibertsitateek esplizituki adieraziko dituzte Unibertsitate Kontseiluari Aldaketa eskatzeko inprimakietan egiaztatutako Memoriaren atal bakoitzean eskatutako aldaketak, horiek ebaluatuko baitira. Egiaztatutako memoretan egindako aldaketak unibertsitateek identifikatuko dituzte, sartutako testua erraz identifikatzeko moduan markatuta eta, hala badagokio, ezabatu nahi den testua zirrimarratuz. Aldaketak ezin badira arestian aipatutako formatu horretan identifikatu, 1.10. Justifikazioa atalean zehaztuko dira. 822/2021 Errege Dekretuak ezartzen badu aldaketa-eskaerekin batera KBBSaren nahitaezko txostenak aurkeztu behar direla, txosten horretan proposatutako aldaketen deskribapena jaso beharko da, horien irismena zehaztuz eta horien beharra justifikatuz.

Jarraian, funtsezko aldaketen katalogoa sailkatzen da, hau da, Egiaztapenaren ebaluazio-dimentsio bakoitzerako, funtsezko aldaketatzat hartuko diren alderdiak, tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten dietelako. Hala ere, unibertsitatearen proposamenaren arabera, aurkeztutako aldaketek Unibasq-en iritziz titulu berri bat diseinatzea badakarte, Agentziak txostena egingo du, eskatutako aldaketak ukatuz eta titulu berri bat egiaztatzeko eskatuz.

1. Deskribapena, hezkuntza-helburuak eta tituluaren justifikazioa

Funtsezko aldakuntzak izango dira, dimentsio horri dagokionez:

- Tituluaren izena zati batean aldatzea.
- Eskaintako plaza-kopurua aldatzea, egiaztatutako memorian adierazitako guztizkoaren % 10 baino gehiago bada.
- Aipamenak eta espezialitateak sartzea edo aldatzea, eta horien kreditu-banaketa
- Irakaskuntza-modalitatearen aldakuntza: presentziala, hibridoa eta birtuala
- Arduradun den Unibertsitatea eta parte-hartzaileak aldatzea

- Titulua ematen duen zentroa aldatzea
- Graduak aldatzea 180 ECTStik 240 ECTSra (822/2021 Errege Dekretuaren lehen xedapen iragankorra), eta Master ofizialak aldatzea 60, 90 edo 120 ECTS izan ditzaten (822/2021 Errege Dekretuaren seigarren xedapen iragankorra).
- Aldakuntzak irakatsiko den hizkuntzan, titulua hizkuntzaz aldatzen bada eta atzerriko hizkuntza bakarrean ematen bada
- Aldakuntzak hezkuntza-helburuetan.
- Curriculum-egitura espezifikoetan sartzea edo aldakuntzak egitea
- Aldakuntzak oinarrizko egreso-profiletan
- Aldakuntzak tituluaren lanbide-gaikuntzan

Proposatutako gainerako aldakuntzak funtsezkoak ez diren aldakuntzat hartuko dira, betiere tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten ez badiete, eta Memorian sartuko dira funtsezko aldakuntza bat egin behar denean.

2. Hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzak

Funtsezko aldakuntzak izango dira, dimentsio horri dagokionez:

- Aldakuntzak ikaskuntza-emaitzen idazketan, tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten dietenean
- Tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten dieten ikaskuntza-emaitzak ezabatzea edo sartzea.

Proposatutako gainerako aldakuntzak funtsezkoak ez diren aldakuntzat hartuko dira, betiere tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten ez badiete, eta Memorian sartuko dira funtsezko aldakuntza bat egin behar denean.

3. Onarpena, aitortzea eta mugikortasuna

Funtsezko aldakuntzak izango dira, dimentsio horri dagokionez:

- Hezkuntza-osagarriak sartzea, kentzea edo aldatzea.
- Aldakuntzak ECTS kredituak transferitzeko eta aitortzeko irizpideetan
- Aldakuntzak sarbide eta onarpen irizpide nagusietan

Proposatutako gainerako aldakuntzak funtsezkoak ez diren aldakuntzat hartuko dira, betiere tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten ez badiete, eta Memorian sartuko dira funtsezko aldakuntza bat egin behar denean.

4. Irakaskuntzen plangintza

Aldez aurretik beste dimentsio batzuetan jaso diren plangintzari eragiten dioten alderdietatik haratago, funtsezko aldakuntzak izango dira, dimentsio honi dagokionez:

- Oinarrizko hezkuntzako eta derrigorrezko hezkuntzako ikasgaien eta irakasgaien banaketa
- Gradu eta Master Amaierako Lanaren kreditu-bolumena aldatzea

Proposatutako gainerako aldakuntzak funtsezkoak ez diren aldakuntzat hartuko dira, betiere tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten ez badiete, eta Memorian txertatuko dira funtsezko aldakuntza bat egin behar denean.

5. Irakasle akademikoak eta irakaskuntzari laguntzekoak

Funtsezko aldakuntzak izango dira, dimentsio horri dagokionez:

- Aldakuntzak irakasleen eta beharrezko irakaskuntzan laguntzeko langileen kopuruan eta/edo profilean, ikasketa-planaren garapen egokian eragina izan dezaketenak.

Proposatutako gainerako aldakuntzak funtsezkoak ez diren aldakuntzat hartuko dira, betiere tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten ez badiete, eta Memorian sartuko dira funtsezko aldakuntza bat egin behar denean.

6. Ikasteko baliabideak: materialak eta azpiegiturak, praktikak eta zerbitzuak

Funtsezko aldakuntzak izango dira, dimentsio horri dagokionez:

- Ikasketa-planaren garapenean eragina izan dezaketen azpiegitura eta/edo laguntza-baliabide erabilgarriak aldatzea

Proposatutako gainerako aldakuntzak funtsezkoak ez diren aldakuntzat hartuko dira, betiere tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten ez badiete, eta Memorian sartuko dira funtsezko aldakuntza bat egin behar denean.

7. Titulua ezartzeko egutegia

Funtsezko aldakuntzak izango dira, dimentsio horri dagokionez:

- Aldakuntza esanguratsuak titulua ezartzeko kronograman
- Aldakuntzak aurreko irakaskuntzetatik datorren ikasle-kopuruaren egokitzapenean

Proposatutako gainerako aldakuntzak funtsezkoak ez diren aldakuntzat hartuko dira, betiere tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten ez badiete, eta Memorian sartuko dira funtsezko aldakuntza bat egin behar denean.

8. Kalitatea Bermatzeko Barne Sistema

Funtsezko aldakuntzak izango dira, dimentsio horri dagokionez:

- Aldakuntzak, KBBS ereduari edo egiturari eragiten diotenak

Proposatutako gainerako aldakuntzak funtsezkoak ez diren aldakuntzat hartuko dira, betiere tituluaren izaerari, helburuei eta ezaugarriei eragiten ez badiete, eta Memorian sartuko dira funtsezko aldakuntza bat egin behar denean.

5. 4. atala: Titulazioak akreditatzea

Sarrera

Akreditazioa berritzea ebaluazio-prozesu orokor baten parte da. Prozesu hori nahitaezkoa da erakundeek akreditatu gabeko zentroetan ematen diren titulueterako, eta Unibertsitate, Zentro eta Tituluen Erregistroan (RUCT) inskribatutako EUSeko titulu ofizial guztiak jarraitu behar dituzte aldizka.

Akreditazioa berritzearen helburuak honako hauek dira:

- Eskaintako hezkuntza-programaren kalitatea ziurtatzea, ezarritako kualifikazio-mailen, indarreko lege-araudian adierazitako irizpideen eta Agentziaren Tituluak Ebaluatzen Batzordeak adierazitakoaren arabera.
- Unibertsitate-ikasketa ofizialen garapenean lortutako emaitzen kalitatea hartutako konpromisoekin bat datorrela ziurtatzea.
- Tituluak jarraipen-prozesu egokia izan duela egiaztatzea, eta eskura dagoen informazio kuantitatiboa eta kualitatiboa erabili dela haren garapena aztertzeke, eta dagozkion hobekuntza-proposamenak sortzeke eta abian jartzeko.
- Unibertsitate-sistemaren erabiltzaileek eta intereseko eragileek erabakiak hartzen lagunduko duen informazio publiko, baliozko, fidagarri, egoki eta garrantzitsua eskuragarri eta eskuragarri dagoela ziurtatzea.
- Titulurako hobetzeko gomendioak eta/edo iradokizunak ematea, hezkuntza-programaren kalitatea hobetzeko barne-prozesuak eta haren garapena bultzatzeko. Gomendio eta/edo iradokizun horiek kontuan hartu beharko dira egiaztapenaren etorkizuneko jarraipenetan eta berritzeetan.

Akreditazioa berritzeko prozesuari esker, beraz, ikusi ahal izango da titulua egiaztatutako memorian ezarritakoaren arabera (edo gerora egindako aldaketan arabera) eskaintzen ari den, eta lortutako emaitzek eta bilakaerak egiaztapena berritzea justifikatzen duten. Era berean, berritzeko ebaluazio-prozesuak lagundu egingo dio tituluari arreta berezia jarri behar zaien alderdiak identifikatzen, emaitzak hobetze aldera.

822/2021 Errege Dekretuaren 34. artikulua ezartzen duenez, 240 ECTS dituzten Gradu unibertsitate-titulu ofizialen, Masterren eta doktorego-programen akreditazioa sei urteko gehieneko epean berritu beharko da, titulua ematen hasten denetik edo aurreko akreditazioa berritzen denetik hasita. Era berean, adierazten du 300 edo 360 ECTS dituzten gradu unibertsitate-titulu ofizialen akreditazioa gehienez ere zortzi urteko epean berritu beharko dela, titulua ematen hasten denetik edo aurreko akreditazioa berritzen denetik zenbatzen hasita.

Errege-dekretu horrek ezartzen du, halaber, Gradu, Master eta doktoregoko unibertsitate-titulu ofizialek akreditazioa berrituko dutela autonomia-erkidego bakoitzak bere eskumen-eremuko unibertsitateekin lotuta ezartzen duen prozeduraren arabera, 27 bis artikuluan xedatutakoaren esparruan. Ildo horretan, abenduaren 19ko 274/2017 Dekretuak, gradu, master eta doktorego tituluak lortzeko unibertsitate-ikasketa ofizialak ezarri eta kentzekoak, ezartzen du berritze-prozesurako prozedura Unibasq-en kasuan kasuko protokoloak arautuko duela.

Titulua unibertsitate artekoa bada, tituluaren egiaztapena eskatu zuen unibertsitatea kokatuta dagoen autonomia-erkidegoko ebaluazio-agentziak berrituko du akreditazioa.

Titulazioaren berritzea egiaztatzeko 822/2021 Errege Dekretuaren 34. artikulua araber, ebaluazio bat egingo da. Ebaluazio horretan, kanpoko adituak unibertsitateera joango dira, gutxienez ikasle baten parte-hartzearekin, eta, amaitzeko, Unibertsitate Kontseilurako nahitaezko ebaluazio-txosten bat egingo da. Tituluaren akreditazioaren bigarren berritzea edo hurrengoak direnean, akreditazioaren aurreko berritzeetan arreta berezia jarri zaien alderdiei helduko zaie ebaluazio-prozesuan, tituluaren alderdi guztietan kalitatea ziurtatzeari kalterik egin gabe.

Unibasq-ek alde aurretik esleitutako ebaluazio-batzordeek Autoebaluazio-txostena, bitaren txostena eta egiaztapen-dosierrean jasotako tituluari buruz eskuragarri dagoen gainerako aurretiazko informazioa aztertuko dituzte.

Egindako azterketaren ondorioz, Batzordeak ebaluazio-txosten bat egingo du. Honako hauek izan daitezke:

- Akreditazioa berritzearen aldekoa
- alderdi batzuk nahitaez aldatu behar dira, aldeko txostena lortzeko.

Txostena unibertsitateera bidaliko da, 20 egun balioduneko epean alegazioak aurkeztu ahal izan ditzan. Alegazioak baloratu ondoren, halakorik balego, Unibasqek behin betiko txostena proposatuko du, eta txosten hori egiaztapena berritzearen aldekoa edo kontrakoa izan daiteke.

Txosten guztiak, emaitza edozein dela ere, arrazoitu egin beharko dira, eta hobetzeko gomendioak eta/edo Hobekuntza-plan bat eskatu ahal izango da.

Dimentsioak eta ebaluazio-irizpideak

Titulazioak akreditazioari begira, hiru ebaluazio-dimentsio nagusi zehazten dira:

- *Tituluaren kudeaketa.* Honako hauek aztertuko dira: ikasketa-planaren kudeaketa eta antolamendua (sarbidea, irakasleen koordinazio-mekanismoak eta kredituak transferitzeko eta aitortzeko sistemak barne), tituluaren gardentasuna eta ikusgarritasuna, intereseko talde edo eragileei ematen dien informazioari dagokionez, eta KBBSen eraginkortasuna, informazioa biltzeko, aztertzeko, hobetzeko ekintzak ezartzeko eta horien jarraipena egiteko tresna gisa.
- *Langileak eta baliabideak.* Aztertuko da ea langile akademikoak eta ikaslearen eskura jarritako baliabide materialak, azpiegiturak eta zerbitzuak egokiak diren tituluak zehaztutako eskumenak lortzen direla bermatzeko.
- *Emaitzak.* Tituluaren emaitzeekin eta tituluaren hedapenean eta garapenean izan duten bilakaerarekin lotutako alderdiak ebaluatuko dira. Beste emaitza batzuen artean, titulurako hasieran definitutako ikaskuntzaren emaitzen lorpena ebaluatuko da. Era berean, emaitza akademikoan, profesionalen (enplegarritasuna) eta pertsonalen (hezkuntza-esperientziarekiko gogobetetzea) adierazleak aztertuko dira, baita horien bilakaera ere.

3. taulan jasotzen den bezala, dimentsioak zazpi irizpidetan hedatzen dira, eta irizpide horiek behar besteko desagregazio-maila ahalbidetzen dute, behar bezala aztertzea erraztuko duen beharrezko informazioa identifikatzeko. Irizpide bakoitza estandar edo erreferente batek definitzen du, eta

lortu dela ziurtatu beharko da. Azkenik, irizpide bakoitza ebaluazio-jarraibide batean edo gehiagotan zehazten da, eta jarraibide horiei buruz honako hauek adieraziko dira (II. eranskina):

- Analisiaren oinarri diren alderdiak.
- Balio-judizioen formulazioaren oinarri diren ebidentziak eta adierazleak (gidalerro bakoitzean proposatutako dokumentazioa adierazten da).

3. Taula: Titulazioen akreditazioa berritzeko dimentsioak eta irizpideak

1.dimentsioa Titulazioaren kudeaketa	2.dimentsioa Baliabideak	3.dimentsioa Emaitzak
1. irizpidea Ikasketa-plana garatzea eta hedatzea	4. irizpidea Irakasleak eta irakaskuntzari laguntzekoak	6. irizpidea Ikaskuntza-emaitzak
2. irizpidea Informazioa eta gardentasuna	5. irizpidea Ikasteko baliabideak	7. irizpidea Gogobetetzea eta ikasketa- amaitzea
3. irizpidea Kalitatea bermatzea, berrikustea eta hobetzea		

Iturria: Unibasq.

4. Taula: Titulazioen Akreditazioa berritzeko irizpideen eta dimentsioen arteko korrespondentziak

Dimentsioak	Akreditazioa berritzeko irizpideak	IRIZPIDEAK (ESG 2015)
1. Dimentsioa Titulazioaren kudeaketa	1. Irizpidea. Ikasketa-plana garatzea eta hedatzea	1.2. Programak diseinatzea eta onartzea
		1.3. Ikaslea ardatz duten irakaskuntza, ikaskuntza eta ebaluazioa
		1.4. Ikasleen onarpena, bilakaera, aitorpena eta ziurtapena
		1.6. Ikasteko eta ikasleei laguntzeko baliabideak
	2. irizpidea. Informazioa eta gardentasuna	1.8. Informazio publikoa
	3. irizpidea. Kalitatea bermatzea, berrikustea eta hobetzea	1.1. Kalitatea ziurtatzeko politika
1.9. Programen etengabeko jarraipena eta aldizkako ebaluazioa		
1.10. Kalitate ziklikoa kanpotik ziurtatzea		
2. Dimentsioa Baliabideak	4. irizpidea. Irakaskuntzari laguntzeko langile akademikoak	1.10. Kalitate ziklikoa kanpotik ziurtatzea
	5. irizpidea. Ikasteko baliabideak	1.6. Ikasteko eta ikasleei laguntzeko baliabideak
3. Dimentsioa Emaitzak	6. irizpidea. Ikaskuntza-emaitzak	1.2. Programak diseinatzea eta onartzea
	7. irizpidea. Gogobetetzea eta ikasketak	1.7. Informazioaren kudeaketa

Iturria: REACU.

Jarraian, titulazioen akreditazioa berritzeko dimentsio, irizpide, estandar eta jarraibideen berriazko hedapena jasotzen da.

1. DIMENTSIONA. TITULUAREN KUDEAKETA

1. IRIZPIDEA. IKASKETA-PLANA GARATZEA ETA HEDATZEA

Estandarra:

Hezkuntza-programa egiaztatutako ikasketa-planaren memorian eta, hala badagokio, ondorengo aldaketetan ezarritako baldintzen arabera ezarri da.

1.1 jarraibidea. Irakaskuntzen antolaketak, garapenak eta koordinazioak ikasketa-planaren memorian planifikatutako egiturari erantzuten diote, eta, horri esker, ikaslearen lan-karga egoki esleiri daiteke, bai eta denbora-plangintza egoki bat ere, ikaskuntzaren emaitzak ikasleak lortzen dituela bermatuz.

1.2 jarraibidea. Irakaskuntza-modalitateak eta irakasteko zentroak ikasketa-planaren memorian ezarritakora egokitzen dira.

1.3 jarraibidea. Onarpen-irizpideek aukera ematen diote ikasleari ikasketa horiek hasteko sarrera-profil egokia izateko, eta haren aplikazioa ikasketa-planaren memorian ezarritakora egokitzen da.

1.4 jarraibidea. Ikasle berrien kopuruak ikasketa-planaren memorian jasotako plaza-kopurua errespetatzen du.

1.5 jarraibidea. Kredituak modu egokian aitortzen dira, ikasketa-planaren memorian ezarritako kasuen arabera.

1.6 jarraibidea. Ikastetxeak araudi akademikoak aplikatzea egokia da, indarrean dagoen legediaren eta ikasketa-planaren memoriaren arabera, eta ikasleari ikaskuntzaren emaitzak lortzen laguntzen dio.

1.7 jarraibidea. Tituluak Egiaztatze Txostenean eta, hala badagokio, aldaketen balizko txostenetan adierazitako gomendioei eta arreta bereziko alderdiei erantzuten die, baita Egiaztapenaren segimendu- eta berritze-txostenek izan ditzaketenei ere.

1.8 jarraibidea. Hala badagokio, aipamen duala sartzea, curriculum-egitura espezifikoak eta irakaskuntza-berrikuntzako egiturak sartzea (ibilbide akademiko irekia duen graduako irakaskuntzen programa bat antolatzea, edo ibilbide espezifikoak duten titulazio bikoitzak aldi berean dituen programa akademiko bat antolatzea), ibilbide jarraituak dituzten programa akademikoak modu egokian eta ikasketa-planaren memorian ezarritako baldintzen arabera garatu dira.

2. IRIZPIDEA. INFORMAZIOA ETA GARDENTASUNA

Estandarra:

Erakundeak mekanismoak ditu interes-talde guztiei programaren eta programaren kalitatea bermatzen duten prozesuen ezaugarriak behar bezala jakinarazteko.

2.1 jarraibidea. Titulazioaren arduradunek informazio egokia eta eguneratua argitaratzen dute, inplikaturako eragileek erabakiak har ditzaten, hezkuntza-programaren ezaugarriei, sarbide- eta onarpen-sistemei, haren garapenari eta emaitzei buruz, baita jarraipen- eta egiaztapen-prozesuei buruz ere, titulu ofizial gisa.

2.2 jarraibidea. Titulazioari buruzko informazioa modu argi eta errazean zabaltzen da ikasleentzat, interesa duten beste pertsona batzuentzat, hala nola nazioko eta nazioarteko esparru bateko etorkizuneko ikasleentzat, eta gizarte osoarentzat.

2.3 jarraibidea. Ikasleek, matrikulatu aurretik eta ondoren, aurreikusitako ikaskuntzaren emaitzei, ikasketa-planaren hedapenari eta hezkuntza- eta ebaluazio-jarduerei buruzko informazio garrantzitsua eskura dezakete.

3. IRIZPIDEA. KALITATEA BERMATZEA, BERRIKUSTEA ETA HOBETZEA

Estandarra:

Erakundeak Kalitatea Bermatzeko Barne Sistema (SIGC) hedatu, barneratu eta berrikusi du, Memorian formalki identifikatuta. Erakundeak kalitatea bermatzeko sistema bat du, formalki ezarria eta inplementatua, tituluaren etengabeko hobekuntza eraginkortasunez bermatzen duena.

3.1 jarraibidea. Prozesu, prozedura eta mekanismoek erraztu egiten dute tituluaren kudeaketa eraginkorrerako adierazleak ematen dituen informazio egoki eta garrantzitsua, kuantitatiboa zein kualitatiboa, etengabe biltzea eta aztertzea, batez ere ikaskuntza-emaitzei eta interes-taldeen gogobetetzeari buruzkoa.

3.2 jarraibidea. Abian jarritako prozesuek, prozedurek eta mekanismoek erraztu egiten dute titulua berrikustea jasotako informazioaren azterketatik abiatuta, bai eta aldizkako jarraipen-txostenak egitea ere. Txosten horiek lagungarri dira tituluaren egiaztapena etengabe hobetzeko eta aldatzeko eta berritzeko erabakiak hartzeko.

3.3 jarraibidea. Abian jarritako prozesuek, prozedurek eta mekanismoek erraztu egiten dute titulua ebaluatzeko kanpo-txostenen eta jarraipen-txostenen ondoriozko hobekuntza-ekintzak diseinatzea eta gauzatzea.

2. DIMENTSIONA. BALIABIDEAK

4. IRIZPIDEA. AKADEMIKOAK ETA IRAKASKUNTZARI LAGUNTZEKOAK

Estandarra:

Irakasle akademikoak eta laguntzaileak nahikoak eta egokiak dira, tituluaren ezaugarrien, ikasle-kopuruaren eta egiaztatutako ikasketa-planaren memorian eta, hala badagokio, ondorengo aldaketetan jasotako zuzkidura-konpromisoen arabera.

4.1 jarraibidea. Tituluko langile akademikoek ikasketa-planaren memorian konprometitutako kualifikazio akademikoko maila dute, eta irakaskuntza- eta ikerketa-esperientzia egokia dute, titulazioaren ezaugarriekin bat etorritz.

4.2 jarraibidea. Langile akademikoak nahikoa dira ikasketa-plana garatzeko, eta beren eginkizunak garatzeko dedikazio egokia dute.

4.3 jarraibidea. Langile akademikoen irakaskuntza-jarduera tituluaren ezaugarriak kontuan hartuta ebaluatu, eguneratu eta aintzatesten da, irakatsi eta ikasteko prozesua modu egokian garatzen dela ziurtatzeko.

4.4 jarraibidea. Hezkuntza-jardueretan parte hartzen duten laguntza-langileak egokiak eta nahikoak dira tituluak garatzeko, ikasketa-planaren memorian hartutako konpromisoen arabera.

5. IRIZPIDEA. IKASTEKO BALIABIDEAK

Estandarra:

Tituluaren garapenaren esku jarritako baliabide materialak, azpiegiturak eta laguntza-zerbitzuak egokiak dira tituluaren izaeraren, modalitatearen, matrikulatutako ikaslearen eta aurreikusitako ikaskuntzaren emaitzen arabera, egiaztatutako ikasketa-planaren memorian eta, hala badagokio, horren ondorengo aldaketetan jasotako zuzkidura-konpromisoen arabera.

5.1 jarraibidea. Baliabide materialak eta ikasleentzako laguntza- eta orientazio-zerbitzuak egokiak dira tituluaren ezaugarrietarako eta modalitatearako (presentziala, birtuala edo hibridoa), ikasketa-plana behar bezala garatzeko eta ikasketa-planaren memoriako konpromisoen arabera.

5.2 jarraibidea. Ikasketa-planaren memorian aurreikusitako ikasleen mugikortasun-ekintzak modu eraginkorrean garatu dira.

5.3 jarraibidea. Tituluak kanpoko praktika akademikoak barne hartzen baditu, horiek behar bezala garatzen dira eta ikasketa-planaren memorian ezarritako konpromisoetara egokitzen dira.

3. DIMENTSIOA. EMAITZAK

6. IRIZPIDEA. IKASKUNTZAREN EMAITZAK

Estandarra:

Tituludunek lortutako ikaskuntzaren emaitzak bat datoz ikasketa-planean aurreikusitakoekin, ikasleen profilarekin bat etorritik, eta bat datoz titulazioaren MECES mailarekin.

6.1 jarraibidea. Hezkuntza-jardueren, irakaskuntza-metodologiaren eta ebaluazio-sistemen egokitasuna justifikatzen da, ikasleak titulazioan eta ikasgaietan/irakasgaietan aurreikusitako ikaskuntzaren emaitzak lortu ahal izan dituzten, titulazio-amaierako lanak eta, hala badagokio, kanpoko praktika akademikoak barne.

6.2 jarraibidea. Titulurako ezarritako emaitzen adierazleak eta horien bilakaera ikasketa-planeko hezkuntza-helburuetara egokitzen dira.

6.3 jarraibidea. Lortutako ikaskuntza-emaitzak:

- Egiaztatutako ikasketa-planaren memorian eta, hala badagokio, ondorengo aldaketetan aurreikusitakoekin bat datoz.
- Hezkuntza-programaren hezkuntza-helburuak eta maila-profila betetzen dituzte. MECESen duten mailara egokitzen dira.
- Tituluak lanbide-jarduera arautu batean sartzeko gaitzen badu, lortutako ikaskuntzaren emaitzak bat datoz ordenamendu juridikoan gaitzen duen titulaziorako ezarritako jarraibideekin.

7. IRIZPIDEA. GOGOBETETASUNA ETA HEZKUNTZA

Estandarra:

Inplikaturako eragileen gogobetetzea eta hezkuntza-programan egresatutako pertsonen ibilbidea bat datoz hezkuntza-helburuekin eta ikasleen profilarekin, eta beren inguruko gizarte-eskaerei erantzuten diete.

7.1 jarraibidea. Titulazioak adierazleak ditu, azterlanetatik, txostenetatik, inkestetatik eta abarretatik lortuak, inplikaturako eragileen gogobetetzeari buruzkoak eta ikasketak amaitu dituzten pertsonen enplegarritasunari buruzkoak.

7.2 jarraibidea. Ikasleen, irakasleen, ikasketak amaitu dituzten pertsonen eta beste interes-talde batzuen gogobetetze-adierazleen balioak eta horien bilakaera ikasketa-planaren hezkuntza-helburuetara egokitzen dira.

7.3 jarraibidea. Titulua lortu duten pertsonen enplegarritasun-adierazleen balioak bat datoz tituluaren testuinguru sozioekonomikoarekin eta profesionalarekin, eta ikasketa-planaren hezkuntza-helburuetara egokitzen dira.

7.4 jarraibidea. Ikasketa-planean hedatutako oinarrizko ikasketa profilek beren interesari eusten diote, eta beren esparru akademiko, zientifiko edo profesionaleko eskakizunen arabera eguneratuta daude

6. Erreferentziak

- Adamson, L., Becerro, M., Cullen, P., González-Vega, L., Sobrino, J. J., & Ryan, N. (2010). Quality assurance and learning outcomes. In ENQA Workshop report (Vol. 17). Helsinki, Finland: ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education).
- ANECA (2021). Guía de Apoyo para la elaboración de la Memoria de verificación de Títulos Universitarios oficiales (Grado y Máster), ANECA.
- Birtwistle, T., Brown, C., & Wagenaar, R. (2016). A long way to go... A study on the implementation of the learning-outcomes based approach in the EU. *Tuning Journal for Higher Education*, 3(2), 429-463.
- BOE (2004) Ley 3/2004, de 25 de febrero, del Sistema Universitario Vasco. 2004ko martxoaren 12ko EHAA, 2011ko azaroaren 19ko BOE.
- BOE (2012) Ley 13/2012, de 28 de junio, de Unibasq-Agencia de Calidad del Sistema Universitario. EHAA, 2012ko uztailaren 4koa, 2012ko uztailaren 19ko BOE.
- BOE (2021). Real Decreto 822/2021, de 28 de septiembre, por el que se establece la organización de las enseñanzas universitarias y del procedimiento de aseguramiento de su calidad. BOE 233, 2021eko irailaren 29koa.
- CEDEFOP (Centro Europeo para el Desarrollo de la Formación Profesional) (2014). Terminology of European education and training policy. A selection of 130 key terms. Second edition. Luxemburgo.
- EHAA (2017). 274/2017 DEKRETUA, abenduaren 19koa, gradu, master eta doktorego tituluak lortzeko egin behar diren unibertsitate-ikasketa ofizialak ezartzeari eta kentzeari buruzkoa.
- EHAA (2018). AGINDUA, 2018ko uztailaren 27koa, Hezkuntzako sailburuarena, Gradu eta Masterreko unibertsitate-irakaskuntza ofizialak kategorizatzen dituena.
- ENQA (2015). Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Bruselas, Belgika.
- Fernández, I., & Madinabeitia, A. (2020). La transformación docente de la universidad a 20 años de Bolonia: Balance y claves para un futuro por definir. *Profesorado, Revista de Currículum y Formación del Profesorado*, 24(2), 28-52.
- Gaebel, M., Zhang, T., Bunescu, L., & Stoeber, H. (2018). Trends 2018. Learning and teaching in the European higher education area. European University Association asbl.
- Markowitsch, J., & Luomi-Messerer, K. (2008). Origen e interpretación de los descriptores del Marco Europeo de Cualificaciones. *Revista Europea de Formación Profesional*, (42), 37-63.
- Martín, R. B., Garijo, A. H., Alcalá, D. H., & Calvo, G. G. (2020). Tras casi una década de Bolonia: ¿realmente hemos mejorado la calidad de la enseñanza?. *Espiral. Cuadernos del profesorado*, 13(27), 97-108.
- REACU (2022, maiatza). Directrices y orientaciones para la elaboración y evaluación de las modificaciones de planes de estudios para la adaptación de la adscripción a los ámbitos del conocimiento de los títulos universitarios oficiales de grado y máster universitario.
- REACU (2022, martxo). Protocolo de evaluación para el seguimiento y la renovación de la acreditación de los títulos universitarios oficiales de Grado y Máster universitario.
- REACU (2022, urtarrila) Protocolo de evaluación para la modificación de planes de estudios de las enseñanzas universitarias que conducen a la obtención de títulos oficiales de grado y máster universitario.
- REACU (2022, urtarrila) Protocolo de evaluación para la verificación de planes de estudios de las enseñanzas universitarias que conducen a la obtención de títulos oficiales de grado y máster universitario.
- Sursock, A. (2015). Trends 2015: Learning and Teaching in European Universities. European university association.

Todorovski, B., Nordal, E., & Isoski, T. (2015). Overview on Student-Centered Learning in Higher Education in Europe: Research Study. European Students' Union.

Zabalza, M. & Lodeiro, L. (2019). El desafío de evaluar por competencias en la universidad. Reflexiones y experiencias prácticas. Revista Iberoamericana de Evaluación Educativa, 12(2), 29-48.

7. Eranskinak

I. eranskina

822/2021 Errege Dekretuaren arabera egiaztapen-/aldaketa- Memoretan ikaskuntza-emaitzak idazteko orientabideak⁶

1. Sarrera

Irailaren 28ko 822/2021 Errege Dekretuak, unibertsitate-irakaskuntzen antolamendua eta horien kalitatea ziurtatzeko prozedura ezartzen dituenak (aurrerantzean 822/2021 ED), bere II. eranskinean, hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzei buruzko erreferentzia terminologiko eta kontzeptual berritzaile bat jasotzen du — Ikaskuntza-emaitzak, sinplifikatzeko —, titulu ofizialak egiaztatzeke memoriak betetze aldera.

Idazketa nahasi samarra da, 822/2021 Errege Dekretuaren beraren beste atal batzuekin bat etortzeari dagokionez hobetzeko aukera ematen duena —adibidez, hitzaurrea edo 4. eta 5. artikuluen idazketa—, eta, are garrantzitsuagoa dena, ikasleak gaitasunak eskuratzean oinarritutako hezkuntza-ikuspegiarekin duen loturari dagokionez, Goi Mailako Hezkuntzaren Europako Esparrurako (GHEE) konbergentzia-prozesuaren giltzarrietako bat; 822/2021 Errege Dekretuaren atarikoan erabilitako terminoetan:

“GHEEren oinarri diren printzipioek berekin zekarten unibertsitate-hezkuntza baten aldamia eraikitzea, ikasleengan eta haren gaitasunetan ardaztua, hau da, lortutako unibertsitate-tituluak ematen dion ezagutza, gaitasun eta trebetasun akademiko garrantzitsuen multzoa”.

Izan ere, GHEEren erreforma- eta konbergentzia-prozesuan, ikasketen eta gaitasunen profilen plangintza unibertsitateen jardura nagusi baten parte izatera igaro zen, tituluak diseinatzeko prozesuan. Horregatik, zentzuzkoa da terminologia eta kontzeptualizazio berria argitzeko zalantzak eta eskaerak planteatzea, CRUEko Irakaskuntzako Batzorde Sektorialak (2022) 2022ko martxoan planteatu zuen bezala.

Unibasq-en zirriborro-dokumentu honek gai hori argitu nahi du Euskal Unibertsitate Sistemako (EUS) unibertsitateetako arduradunentzat, ikaskuntzaren emaitzak idazteko orientabide oso orokor batzuk ezarri, prozesu konplexu baten etengabeko hobekuntzaren testuinguruan eta hainbat inplikazioarekin. Unibasq-en "Gradu eta masterreko titulazio ofizialak egiaztatu, jarraipena egiteko, aldatu eta egiaztatzeke gida" egiten ari den dokumentuaren behin-behineko bertsioa da.

2. Gaitasunetan oinarritutako hezkuntza-ikuspegia eta ikaskuntza-emaitzak planifikatzeko logikarekin integratzea

Urriaren 29ko 1393/2007 Errege Dekretuak, Espainiako estatuko unibertsitate-ikasketa ofizialen antolamendua arautu zuenak, GHEEren bat egitean, titulu ofizialen memoretan, diseinuan, gutxienez, gaitasunetan oinarritutako hezkuntza-ikuspegia sartzeko legeko baldintza ezarri zuen.

⁶ Eduardo García Jiménez jaunak (Sevillako Unibertsitateko Hezkuntza Zientzien Fakultateko Hezkuntza Ebaluazioko katedraduna), Unibasq-eko Aholku Batzordeko kide izandakoak (2020-2022) ekarpena egin dio Unibasq-ek prestatutako dokumentu honi.

Aldaketa horrek eragina izan behar zuen irakaskuntza-metodoen eta ebaluazio-sistemen diseinuan eta eraldaketan, Tejada Fernández irakasleak (2020) azpimarratu bezala. Hala ere, hamabost urteko bilakaeraren ondoren, gaitasunen arloko hezkuntza-ikuspegiaren emaitzen ebaluazio sistemiko eta sistematikorik eza dago. Azterlan isolatuak daude testuinguru jakin batzuetan dituen ondorioei buruz (ikus, adibidez, Zabalza eta Lodeiro, 2019; Fernández eta Madinabeitia, 2020; Martín et al., 2020), baina ez da ebaluazio hori egin.

Beharrezko hedadurarekin eta sakontasunarekin aztertu ez bada ere, egungo literatura akademiko mugatuak agerian uzten du, ikuspegi horren zenbait lorpenekin batera, disfuntzioak eta gabeziak ere nabarmendu direla, eta horiei arreta berezia eskaini behar zaie etengabeko hobekuntzaren ikuspegitik egindako azterketan.

Besteak beste, egindako azterlanek adierazten dute kontzeptualizazio oso hobegarria garatu dela eremu horretan. Adibidez, berariazko ezagutza-eremu bateko graduko titulazio batzuen azterketa enpirikoa abiapuntu hartuta, Paricio Royo irakasleak (2020) adierazi du gaitasunaren nozioa titulazioen memoriak idazterakoan modu okerrean erabili izan dela, eta, beraz, haren ustez, titulazio ofizial gehienetan ezin dela esan benetan gaitasunetan oinarritutako diseinu bat aplikatu denik. Autore horren arabera, praktikan "erabiltzen den gaitasunaren nozioa ikaskuntzako ia edozein helbururen baliokidea da: ezagutzak, gaitasunak, jarrerak, zeharkako gaitasunak, dena nahasten da normalean ustezko gaitasunen zerrenda luze-luzeetan." (Paricio Royo, 2020; 48). Akademiko honek gaineratu du gaitasunaren araberrako ustezko diseinuak praktikan curriculumak eraldatzeko izan duen benetako eragina oso txikia izan dela. Ionek eta Canok (2011) antzeko ondorioak atera dituzte, beste azterlan enpiriko batean oinarrituta, eta nabarmendu dute egoera aldatzeko beharrezkoa dela "irakasle-taldeak sortzea, ezarpen-prozesu horri eusteko eta paperaren gaineko" aldaketa benetan ikasgeletara eramateko "(Ion eta Cano, 2011; 246. or.).

Horrenbestez, ikuspegiak hobetzeko, hausnartzeko eta birformulatzeko edozein prozesu bezala — 822/2021 Errege Dekretua indarrean sartzearen ondorioz sortzen dena, adibidez —, planteatzen den prozesua unibertsitate-erakunde bakoitzak planteatutako gaiari buruz duen ebaluaziotik eta barne-hausnarketatik abiatu behar da, Unibasq-en ikuspegitik.

Ikaskuntza-emaitzak unibertsitate-titulazioen diseinuan sartzeko logikari edo ikuspegiari dagokionez, esan behar da ikuspegi horrek ibilbide luzea duela GHEEn; izan ere, ikuspegi horri buruzko aipamen bat jasotzen zen Berlingo Adierazpenean (2003), Dublingo deskribatzaileetan (2005) eta abian jarri ziren hainbat proiektutan, hala nola Tuning proiektuan edo GHEeko Kualifikazioen Esparruaren garapenean (QF-EHEA). Kalitatearen Aseguramenduaren eremu espezifikoan, jakina, EEESeko Kalitatea Ziurtatzeko Irizpideei eta Jarraibideei egin behar zaie erreferentzia puntu honetan (Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area, ESG); izan ere, 2015eko bertsioan ezarri zuten unibertsitate-titulazioen kalitatea bermatzeko, titulazio horiek beren diseinuan sartu behar dituztela — hau da, programak diseinatzeko eta onartzeko 1.2 Irizpidearen barruan —, esplizituak izango liratekeen ikaskuntza-emaitzak.

Ikaskuntzaren emaitzak eta kalitatearen ziurtapena

90eko hamarkadaren hasieran, ECTSei buruzko EBko proiektu pilotu batek egiaztatu zuen azterketa-programak askoz ere errazagoak zirela alderatzeko emaitzen terminoetan deskribatzen baziren, haien inputen arabera deskribatu beharrean. Ikaskuntza-emaitzak garrantzia hartzen hasi ziren hezkuntza-politikan, eta, ondorioz, kualifikazio-esparru nazionalen garapenak (Berlingo Adierazpena), ESGen onarpenak, emaitzetan oinarritutako Kualifikazioen Europako Esparruak (Bergengo Adierazpena) eta Etengabeko Ikaskuntzarako Kualifikazioen Europako Esparruak (EQF-MEC) babestu dituzte. Gaur egun eta etorkizun hurbilean, ikaslea ardatz duen irakaskuntza eta ikaskuntza-emaitzak izango dira "Bolognaren ezarpenaren" muina. Ikaskuntza-emaitzen

garrantzia handitu egingo da hainbat arrazoiengatik. Lehenik eta behin, ikaskuntza-emaitez ahalbidetzen dute kualifikazioak gardenagoak izatea ikasleentzat. Era berean, titulazio-aukera gero eta zabalagoa denez, ikaskuntza-emaitei esker, enplegatzaileek hobeto uler ditzakete lortutako ezagutzak, trebetasunak eta gaitasunak, profil egokiena kontratatu ahal izan dezaten. Ikaskuntza-emaitez onuragarriak dira kalitatea bermatzeko, gardentasuna eta kualifikazio-mailen arteko alderagarritasuna areagotzen baitute. Ikaskuntza-emaitez ere baliagarriak dira ikasketa-planak diseinatzeko. Normala denez, eragozpenak ere azaldu dira ikaslea ardatz duen irakaskuntzarieta ikaskuntza-emaitei dagokienez. Nagusiki zalantzan jartzen da ikasten duenaren maila indibidualean zentratzea, formulatzeko eta inplementatzeko zailtasunak, eta goi-mailako hezkuntzarako eta diziplina akademikoen ikasketarako ikuspegi desegokia.

Iturria: Adamson et al., 2010.

Gaebelek et al. (2018) esan bezala, erreferentzia hori ESGetan sartzeak bultzada handia eman zion erakunde-mailako ikaskuntzaren emaitzak ezartzeari. Hala ere, Europako Unibertsitateen Elkarteak (The European University Association, EUA) argitaratutako Europako goi-mailako hezkuntzaren joerei buruzko azken txostenean autore horiek azpimarratzen duten bezala, funtsezko puntu bat da aztertzea nola lagundu duen ikaslea ardatz duen irakaskuntzaren eta ikaskuntza-emaitez aplikatzeak — Boloniako helburu nagusiak eta EBko Modernizazio Agenda — ikaskuntzaren eta irakaskuntzaren benetako hobekuntzan. Txosten horrek agerian uzten du GHEEko goi-mailako hezkuntza-erakundeen ia herenak, adibidez, zailtasunak dituela ikaskuntza-emaitez inplementazioan oinarritutako titulazioen diseinuan, eta, gainera, nabarmendu behar da Espainiako unibertsitateen jarduna dela, Italiakoarekin batera, arazo gehien sortzen dituen.

Gaitasunei buruzko hezkuntza-ikuspegiak gertatzen zen bezala, literatura akademiko espezializatuaren zati batek azpimarratu egiten ditu ikaskuntza-emaitez logika unibertsitate-mailako irakaskuntza-ikuspegiaren prozesuaren plangintzan sartzearekin lotutako zailtasunak eta ahuleziak, bereziki ezagutza-eremu jakin batzuetako titulazioetan (ikus horri buruz, adibidez, Hussey eta Smith lanak, 2002; Havnes eta Prøitz, 2016; Caspersen et al., 2017). Era berean, arreta zabalduz gero, hezkuntzari eta kualifikazioari buruzko literatura grisak GHEEn azpimarratzen du zaila dela hainbat instantziaren eta EBko estatu kideren artean hizkera komuna ezartzea, ahaleginak egin diren arren. Beste gabezia askoren artean, definizio homogeneorik ez egotea azpimarratu da. Adibidez, EURspace (2018) proiektuaren ondorioak aipa daitezke, honako hauek adierazten dituztenak: *“The definition of learning outcomes varies between institutions, education and training sectors and countries – not yet a common language. The structuring of learning outcomes descriptions vary. No common format for describing learning outcomes exists, reducing comparability. The level of detail varies dramatically, reducing transparency and comparability.”*

Nolanahi ere, Unibasq-ek azpimarratzen du beharrezkoa dela inplikaturako eragileek beren ahaleginak lerrokatzea "ikaslea ardatz duen irakaskuntza eta ikaskuntza-emaitez" binomioa praktikan ezartzeko edo barneratzeko, ikaskuntzaren emaitzak formulatzeko eta diseinatzeko ezartzen den ahaleginetik harago. Gaebelek et al. (2018) esan bezala, inplikaturako eragileok onartu behar dugu ikaslea ardatz duen irakaskuntzaren eta ikaskuntza-emaitez formalki zehazteaz gain, gure ahalegin guztiak hezkuntza-praktikaren errealitatera eramateko bideratu behar direla. Izan ere, ideia horren garrantzia 822/2021 Errege Dekretuan ere nabarmentzen da. Errege Dekretu horren hitzurrean azpimarratzen denez, ikaslearen gaitasunetan oinarritutako hezkuntza-ikuspegi txertatzearekin batera, "irakaskuntza aktiboagoa bultzatu behar da, irakaskuntza- eta ikaskuntza-metodologia batean oinarrituta, non klase magistralak protagonismoa partekatu behar duen irakasteko eta ikasteko beste estrategia eta modu batzuekin, ikaslearen lan autonomorako gaitasuna indartzea helburu dutenekin. "

Unibasq-en ikuspegitik, azken hamabost urteetan gaitasunetan oinarritutako hezkuntza-ikuspegi berriz pentsatu, birformulatu eta hobetu daiteke, besteak beste, ikaskuntza-emaitez planifikatzeko logika bat txertatuta. Birformulazio hori modu sekuentzialean egin behar da,

terminologia berriaren eta kontzeptualizazio berriaren trantsizio inklusiboaren ikuspegiarekin. Agentziaren ikuspegitik, fokua ez da izan behar gai horien birdefinizio kontzeptuala sustatzea, baizik eta horiek garatzea eta praktikan hobetzea; adibidez, unibertsitateek gaitasunetan eta ikaskuntzan oinarritutako hezkuntza-ikuspegiaren aplikazio praktikoa sustatzeko moduarekin lotutako hobekuntza metodologikoa, edo agentziek ikaslearen aldetik planifikatutako ikaskuntza-emaitzen lorpenaren ebaluazioa sinplifikatzeko eta hobetzeko egin behar duten hobekuntza metodologikoa.

3. Glosarioa: Ikaskuntza-emaitzak eta lotutako beste kontzeptu batzuk

Erreferentzia akademiko eta instituzional asko daude funtsezko ezaugarri horien guztien inguruan. Lanbide Hezkuntzaren Garapenerako Europako Zentroak (CEDEFOP, 2014) ezarritako glosarioa aipatu behar da, adibidez. Glosario hori Europako Prestakuntza Fundazioarekin (FEF; ingelesez, ETF), Europako Batzordearekin (Hezkuntza eta Kultura Zuzendaritza Nagusia) eta Eurydicerekin (Europako Hezkuntzari buruzko Informazio Sarea) lankidetzan idatzi zen.

Atal honetan termino horietako batzuen definizioak jasotzen dira, aipatutako glosategiaren arabera, baliagarriak izan daitezkeelakoan, bai eta testuinguratzeko terminologikora bideratutako beste iruzkin batzuekin ere, jakitun izanik haien eztabaida akademikoa eta instituzionala dokumentu honen helburuetatik harago doala. Nolanahi ere, Unibasqek uste du unibertsitateak berak direla termino horiek modu aktiboan hartzeko eta berrinterpretatzeko posizio onena dutenak, beren eredu pedagogiko orokorrarekin koherentea den formulazio bat, testuinguruan kokatua eta kalitatea ziurtatzera eta irakaskuntza-ikuspegiaren prozesua hobetzera bideratua.

■ *Ikaslea ardatz duen irakaskuntza*

Ikasleen Europar Batasunaren arabera (Todorovski et al., 2015), ikaslearengan oinarritutako ikaskuntza goi-mailako irakaskuntza-erakunde jakin baten barruko pentsamoldea eta kultura da, eta ikaskuntzaren teoria konstruktibistek babestutako ikaskuntza-ikuspegia da.

Ikaslea ardatz duen irakaskuntzak irakaskuntza-metodo berritzaileak garatzea dakar berekin. Metodo horien helburua da irakasleekin eta ikasleekin komunikazioan ikastea sustatzea, eta, horrez gain, ikasleek funtsezko zeregina dute beren curriculuma definitzen, beren ikaskuntza garatzen eta ebaluatzen parte hartzen duten eragile aktibo gisa, eta gaitasun transferigarriak sustatzen dituzte, hala nola, arazoak konpontzea, pentsamendu kritikoa eta pentsamendu hausnartua. Goi-mailako Hezkuntzaren Europako Esparruan Kalitatea Bermatzeko Irizpideen eta Jarraibideen 1. zatiko irizpideetako bat da ikaslea ardatz duen irakaskuntza (ESG, 2015).

Funtsezko termino horrek irakaskuntzan eta ikaskuntzan oinarritutako paradigma batetik ikaslea ardatz duen irakaskuntza paradigma batera aldatzea dakar. 2000. urtearen inguruan hainbat ekimen jarri ziren abian GHEEn paradigma-aldaketa hori sustatzeko, eta oso oihartzun desberdina izan zuten estatu kide bakoitzean, abiapuntuko egoera hain heterogeneoa zela eta. Oro har, paradigma-aldaketa horrek atxikimendu sakona jaso zuen eragileen aldetik, eta badirudi oso zabaldua dagoela gaur egun, baina ikaslea ardatz duen irakaskuntza-paradigmarako aldaketaren eraginkortasunari buruzko ebidentzia mugatua da, esparru akademikoan (ikus, adibidez, Birtwistle et al., 2016; Fernández eta Madinabeitia, 2020; Martín et al., 2020; Zabalza eta Lodeiro, 2019) eta instituzionalean (ikus, adibidez, Sursock, 2015).

Azken urteotan, Unibasq-ek Euskal Unibertsitate Sistemako unibertsitateekin eta kanpoko beste eragile batzuekin lankidetzan jardun du metodologia berritzaileen integrazioa ikaslea ardatz duen irakaskuntza ikuspegiarekin sustatu eta ebaluatzeko mekanismoak garatzen, espero diren ikaskuntza-emaitzak eta benetan lortzen direnak kontuan hartuta — ikus horri buruz, adibidez, "Assessment of innovative methodologies in teaching and learning in the Basque University System (INNOMETH)" proiektuaren ondoriozko "Metodo eta metodologia berritzaileetan oinarritutako

prestakuntza ebaluatzeko gida", Unibasq-ek koordinatua eta INQAAHEK finantzatua (The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education), "Capacity Buility" ekimenaren esparruan.

- *Ikaskuntza-emaitezak*

Ikaskuntza-emaitezak idatzizko adierazpen gisa deskribatzen dira, ikasle batek ikaskuntza-aldi bat amaitzean jakin, ulertu eta/edo egiteko gai izatea espero denari buruz (Adamson et al., 2010); definizio hori Goi Mailako Hezkuntzako Kualifikazioen Espainiako Esparruan (MECES) onartu zen.

822/2021 Errege Dekretuan adierazten den bezala, ikaskuntza-emaitezak ebaluagarriak izan behar dute, eta unibertsitate-titulu ofiziala den hezkuntza-proiektua definitzen duten ezagutza edo eduki, trebetasun edo trebetasun eta gaitasun akademiko garrantzitsu eta esanguratsuetan oinarritu behar dira. Horien kopuruak ez du inola ere gairitu behar ikasleak horiek eskuratzeko gaitasuna, ikasketan planaren antolaketa-bideragarritasuna eta ikaskuntzan izandako aurrerapena baloratuko duen ebaluazio-sistemaren arrazionaltasuna.

Egiaztapen-/aldaketa Memorietan, hezkuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren funtsezko emaitzen zerrenda bat aurkeztuko da. Emaitza horiek egokituta egon beharko dute, proiektu koherente bat osatuz. Unibertsitateak Memorian identifikatuko du ikaskuntza-emaitezak bakoitza, ezagutza, trebetasun edo trebetasun eta gaitasunei dagokienez.

- *Ezagutza*

CEDEFOPen glosarioaren arabera, honela defini daiteke eduki mota hori:

“Lan-eremu edo azterketa jakin batekin lotutako egitateak, printzipioak, teoriak eta praktikak”.

- *Trebetasuna*

CEDEFOPen glosarioak honela definitzen du trebetasun terminoa:

“Ezagutzak aplikatzeko eta teknikak erabiltzeko trebetasuna, zereginak betetzeko eta problemak ebazteko”.

- *Gaitasuna*

CEDEFOPen glosarioak honela definitzen du gaitasuna:

“Pertsona batek ikaskuntza-emaitezak testuinguru jakin batean (hezkuntza, lana edo garapen pertsonala edo profesionala) behar bezala praktikan jartzeko duen gaitasuna. Edo ezagutza, trebetasun eta trebetasun pertsonalak, sozialak eta metodologikoak erabiltzeko gaitasuna lan- edo ikasketan-egoeretan eta garapen profesional eta pertsonalean”.

Definizio horrek honako hau ere zehazten du: *“gaitasuna ez da elementu kognitiboetara mugatzen (teoriak, kontzeptuak edo isilbidezko ezagutzak erabiltzea); horrez gain, alderdi funtzionalak (gaitasun teknikoak), pertsonen arteko ezaugarriak (adibidez, gizarte- edo antolamendu-gaitasunak) eta balio etikoak ere hartzen ditu”.*

Kontzeptu hori funtsezkoa da gure testuinguruan, eta asko eztabaidatu zen horri buruz, bai GHEEra egokitzeko prozesuan, bai MECen definizioan (Markowitsch eta Luomi-Messerer, 2008), eta hainbat gaizki-ulertu ere sortu ziren. Birtwistle et al. (2016) arrazoiak askotarikoak izan ziren, besteak beste, askotariko testuinguru historiko eta kulturaletan uniformizatu nahi diren terminoei ematen zaizkien konnotazioetatik eratorritakoak, edo helburu desberdinak dituzten dokumentu eta/edo programetan terminologiaren erabilera praktikoa sustatzeko moduetatik eratorritakoak (adibidez, tituluaren diseinuarekin edo kualifikazio-esparruak definitzearekin lotutakoak).

4. Orientabide orokorrak

Jarraian, ikaskuntza-emaitzak titulazio ofizialen memorietan sartzeko logika egokitzeko eta integratzeko orientabide orokor batzuk jasotzen dira. Beste behin ere, Agentziak nabarmendu nahi du, bere iritziz, unibertsitateak berak direla ondoen kokatuta daudenak — azken urteetan egindako lana eta erakundeen barruan dagoen askotariko errealitatea abiapuntutzat hartuta — egokitzapen eta integrazio bat sustatzeko, indarrean dagoen ikuspegiaren berrinterpretazio aktiboa ahalbidetzeko, eta, gainera, eredu pedagogiko orokorrarekin eta ezarrira dituzten beste jarduerajarraibide orokor batzuekin koherentea izateko.

- Ikaskuntza-emaitzak 822/2021 Errege Dekretuaren arabera idatzi behar dira, bai titulazio mailan, bai ikasgai/irakasgai mailan.
- Aurreikusitako ikaskuntza-emaitzak eta ikaskuntza-jarduerak eta ebaluazio-prozesuak eta -irizpideak ondo lerrokatuta egon behar dira, curriculum eguneratua, esplizitua eta koherentea osatuz.
- 822/2021 Errege Dekretuak adierazten duen bezala, emaitzek ebaluagarriak izan behar dute, eta hezkuntza-proiektua definitzen duten ezagutza edo eduki, trebetasun edo trebetasun eta gaitasun akademiko garrantzitsu eta esanguratsuetan oinarritu behar dira. Horien kopuruak ez du inola ere gainditu behar ikasleak horiek eskuratzeko gaitasuna, ikasketa-planaren antolaketa-bideragarritasuna eta ikaskuntzan izandako aurrerapena baloratuko duen ebaluazio-sistemaren arrazionaltasuna.
- Ikaskuntza-emaitzen egokitzapena eta integrazioa mailaka egin daiteke, titulazioaren, moduluaren eta/edo irakasgaiaren plangintza hobetzeko logika orokorrago batean txertatuta. Adibidez, lehen fasean, azterketa- eta birformulazio-prozesu sakonago bati ekin nahi ez bazaio, titulazioaren gaitasunen egungo idazketatik abiatu ahal izango da. Ondorioz, ikaskuntzaren emaitzen formulazioak honako hauek barne hartuko lituzke:
 - *Gaitasunak, aurreko formulazioan Oinarrizko gaitasunak edo gaitasun orokorrak deitzen zirenak.*
 - *Ezagutzak, aurreko formulazioan egitateei, printzipioei edo teoriei buruzko berariazko gaitasunei dagozkienak.*
 - *Titulu bati lotutako trebetasunak edo trebetasunak, aurreko formulazioan trebetasun edo trebetasunei buruzko gaitasun espezifikoei dagozkienak, titulu bati lotutako lanbide-eremuetan zereginak betetzeko eta arazoak konpontzeko ezagutzak aplikatzeko eta teknikak erabiltzeko.*
 - *Espektror zabaleko trebetasunak edo trebetasunak, beraz, lanbide baten ez berariazkoak, aurreko formulazioan zeharkako gaitasunei dagozkienak.*
- Irakasgai mailan antzeko ikuspegia proposa liteke, kontuan hartuta, gainera, kasu askotan, EUSeko unibertsitate batzuetan ikasgai mailan definituta dauden ikaskuntza-emaitzek 822/2021 Errege Dekretuak eskatzen dituen "Ikaskuntzaren oinarrizko emaitzak" hasierako idazketa gisa balio dezaketela titulazioen memorien banakapen-maila honetan.
- Lanbide-praktika gauzatzeko gaitzen duten titulazio ofizialetan, indarrean dagoen legerian sartzen diren gaitasunak eta edukiak garatzeko baldintza batzuk daude, baina ez daude egokituta terminologia eta kontzeptualizazio berrira; beraz, titulazio horietara egokitzea eta integratzea bereziki zuhurra eta mailakatua izan beharko litzateke.

- Titulazioen eta horien modulu eta/edo irakasgaien gaitasunen edozein birformulazio sinplifikatzeko eta elementuak murrizteko ikuspegiarekin egin beharko litzateke, oro har zerrenda zabalegiak sartzeko joera izan dela egiaztatzen baita. Beraz, egokitzapen-eta integrazio-prozesu hori baliatu beharko litzateke tituluaren, irakasgaien eta/edo irakasgaien gaitasunen zerrendak eguneratzeko, ordenatzeko, sinplifikatzeko eta murrizteko, baina prozesu hori titulazioaren hobekuntzaren zerbitzura dago beti, hau da, ez da berez helburu bihurtzen.
- Egokitzapen- eta integrazio-prozesuan, "ikaskuntza-emaitzak - ikaslea ardatz duen irakaskuntza" binomioaren inplementazioan edo barneratze praktikoan jarri behar da arreta irakaskuntza-ikaskuntza prozesuetan, ikaskuntza-emaitzen formulazioan eta diseinuan ezartzen den ahaleginetik harago.

Ikasgai mailako GHEEko ikaskuntza-emaitzen idazketaren adibide bat

Basic Course in Sociology (5 ECTS)

Learning outcomes

- Knowledge of key theories and concepts of sociology, and a variety of the core target fields and issues within the discipline.
- Skills in understanding and processing sociological theories, concepts and issues.
- Skills in identifying and applying relevant sociological theories and methods to illuminate an issue.
- Skills to reflect upon the specific approach of the discipline to the analysis of societal conditions via a focus on theory and target fields in an international context.
- Competency to independently discuss key societal phenomena on the basis of fundamental sociological theories.

Overall content

The purpose of the course is to provide the student with a broad introduction to the subject area's key theories, methods and concepts. This course introduces key sociological theories and concepts developed and applied within the subject's main target field and societal issues of interest. Building on classical sociology, the course moves through essential approaches developed in sociologist-driven discussions of basic themes such as social organization, individualization and community, power and dominance, gender, class, and identity. A core issue concerns the identification of modern, late-modern or post-modern society and its challenges. The basic course in sociology is intended to enable students to use key sociological concepts for analysis and discussion of societal issues.

Iturria: Study regulation for International Bachelor in Social Sciences. Roskilde University (2021).

5. Erreferentziak

Adamson, L., Becerro, M., Cullen, P., González-Vega, L., Sobrino, J. J., & Ryan, N. (2010). Quality assurance and learning outcomes. In *ENQA Workshop report* (Vol. 17). Helsinki, Finland: ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education).

Birtwistle, T., Brown, C., & Wagenaar, R. (2016). A long way to go... A study on the implementation of the learning-outcomes based approach in the EU. *Tuning Journal for Higher Education*, 3(2), 429-463.

Caspersen, J., Frølich, N., y Muller, J. (2017). Higher education learning outcomes–Ambiguity and change in higher education. *European Journal of Education*, 52(1), 8-19.

CEDEFOP (Centro Europeo para el Desarrollo de la Formación Profesional) (2014). Terminology of European education and training policy. A selection of 130 key terms. Second edition. Luxemburgo.

CRUE (2022): *Aportaciones y consultas sobre el «Protocolo de evaluación para la modificación de planes de estudios de las enseñanzas universitarias que conducen a la obtención de títulos oficiales de Grado y Máster Universitario»*. CRUE Docencia. 2022ko martxoaren 4a.

- EURspace (2018): The EURspace: European IVT Recognition Gateway (<https://eurspace.eu/>).
- Fernández, I., & Madinabeitia, A. (2020). La transformación docente de la universidad a 20 años de Bolonia: Balance y claves para un futuro por definir. *Profesorado, Revista de Currículum y Formación del Profesorado*, 24(2), 28-52.
- Gaebel, M., Zhang, T., Bunescu, L., & Stoeber, H. (2018). Trends 2018. *Learning and teaching in the European higher education area*. European University Association asbl.
- Havnes, A., y Prøitz, T. S. (2016). Why use learning outcomes in higher education? Exploring the grounds for academic resistance and reclaiming the value of unexpected learning. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 28(3), 205-223.
- Hussey, T., y Smith, P. (2002). The trouble with learning outcomes. *Active learning in higher education*, 3(3), 220-233.
- Ion, G., & Cano, E. (2011). El proceso de implementación de la evaluación por competencias en la Educación Superior. Un estudio sobre el rol de los cargos académicos. *Revista de Investigación en Educación*, 9(2), 246-258.
- Markowitsch, J., & Luomi-Messerer, K. (2008). Origen e interpretación de los descriptores del Marco Europeo de Cualificaciones. *Revista Europea de Formación Profesional*, (42), 37-63.
- Martín, R. B., Garijo, A. H., Alcalá, D. H., & Calvo, G. G. (2020). Tras casi una década de Bolonia: ¿realmente hemos mejorado la calidad de la enseñanza?. *Espiral. Cuadernos del profesorado*, 13(27), 97-108.
- Paricio Royo, J. (2020). "Diseño por competencias" ¿era esto lo que necesitábamos? *REDU. Revista de Docencia Universitaria*, 18(1), 47-70.
- Paricio Royo, J., Fernández, A., & Fernández, I. (Eds.). (2019). *Cartografía de la buena docencia. Un marco para el desarrollo del profesorado basado en la investigación*. Madrid: Narcea.
- Sursock, A. (2015). Trends 2015: Learning and Teaching in European Universities. *European university association*.
- Tejada Fernández, J. (2020). El prácticum en educación superior. Algunos hitos, problemáticas y retos de las tres últimas décadas. *REDU. Revista de Docencia Universitaria*, 18(1), 105-121.
- Todorovski, B., Nordal, E., & Isoski, T. (2015). Overview on Student-Centered Learning in Higher Education in Europe: Research Study. *European Students' Union*.
- Zabalza, M. & Lodeiro, L. (2019). El desafío de evaluar por competencias en la universidad. Reflexiones y experiencias prácticas. *Revista Iberoamericana de Evaluación Educativa*, 12(2), 29-48.

II eranskina

Gradu eta Masterreko titulazio ofizialen irakaskuntza-modalitatea definitzeko eta irakaskuntza presentzialetan on-line irakaskuntza-jarduerak sartzeko orientabideak⁷

1. Sarrera eta helburuak

Dokumentu labur honen helburua da orientabide orokor eta koitunturalak ezartzea Euskal Unibertsitate Sistemako (EUS) unibertsitateentzat, Gradu eta Masterreko titulazio ofizialen irakaskuntza-modalitatea definitzearekin lotutako kalitatea ziurtatzeko prozesuei buruz eta titulu horien aurrez aurreko hezkuntzan on-line irakaskuntza-jarduerak txertatzeari buruz.

Behin-behineko dokumentu bat da, ziurgabetasun bereziko testuinguru batean definitua (ikus hurrengo puntua), eta haren behin betiko bertsioa eranskin gisa sartuko da Unibasq-en "Gradu eta masterreko titulazio ofizialak egiaztatu, jarraitu, aldatu eta egiaztatzeko gida" n. Momentu honetan prestatzen ari dira, Unibertsitate Ministerioak onartu berri duen arau-erreformarekin lotutako berariazko elementu arautzaile batzuk garatu ez direlako (ikus hurrengo atala).

Unibasq-ek EUSeko unibertsitateekin ezartzen duen elkarriketa-prozesuan garatuko dira orientabide horiek, unibertsitateen kalitatea kanpotik ziurtatzen laguntzeko eta jarraipena egiteko lanean.

2. Orientabideen testuingurua

Orientabide horien testuinguru-faktore estruktural eta koitunturalak askotarikoak dira, eta esplizituki aipatu behar dira. Interneten aroa bezala identifikatu den honetan, hezkuntza garaikideak bere "gizarte-inguruneak" etengabe birtualizatzearekin lotzen diren erronkei aurre egiten die — ikus horri buruz Castells, 2000; Echeverría, 2000 — eta horien bazterketei egindako ekarpenak, besteak beste —, belaunaldi berrien ezaugarri psikosozioologikoak eta ezagutza orokorrekiko eta, bereziki, ezagutza espezializatuarekiko elkarreraginaren ikuspegia alde batera utzi gabe (Serres, 2014). Erantsi bezala, leku komuna da Covid-19aren pandemia prozesu horiek bizkortu eta orokortu dituen esperientzia kolektibo gisa aipatzea, prozesu horien inpaktu pedagogiko eta sozialak intentsitate osoan baloratzen urrun baitaude oraindik. Hezkuntza-eremuen birtualizazioan eragiten ari den beste egiturazko zirkunstantzia bat duela gutxi bizkortu den klima- eta energia-krisiarekin lotuta dago.

Oro har, modu desberdinean bada ere, unibertsitate-komunitateak kezkatu eta okupatu dituzten egiturazko gaiak dira, nahiz eta, egiaztatutako iturri batzuen arabera, ikerketa-ikuspegi integralagoa eta diziplina anitzekoa izan beharko lukeen. Greenhow et al. irakasleek (2022) duela gutxi azpimarratu zuten bezala: *“There is an urgent need for multi-disciplinary perspectives. The union of online learning with broader learning and design literatures from educational technologists, learning scientists, and educational psychologists has the potential to develop more comprehensive and in-depth understandings of online learning affordances, constraints, and designs as well as their relationships with learning processes, outcomes, and pedagogy.”* (Greenhow et al., 2022; pp.131-132). EUSeko unibertsitateek gaiari buruz duten ezagutza akademikoa eta irakaskuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren berrikuntza- eta hobekuntza-programak diseinatzeko eta ezartzeko prozesuan duten esperientzia kontuan hartuta, Agentziaren iritziz haiek dira gai horri buruzko hausnarketa eta beharrezko ekintzen inplementazioa garatzeko hobekien kokatuta daudenak.

⁷José Antonio Caride Gómez jaunak (Pedagogia Sozialeko katedraduna) eta José Felipe Trillo Alonso jaunak (Didaktikako eta Eskola Antolaketako Irakasle Titularra), Santiagoko Unibertsitateko Pedagogia eta Didaktika Saileko kideek, Unibasqek egindako dokumentu honetan parte hartu dute. Unibasq-eko Aholku Batzordeko kide ere bada Caride irakaslea.

Esparru instituzionalari dagokionez, Goi Mailako Hezkuntzaren Europako Esparruan (GHEE) kalitatea bermatzeko eragile nagusiek emandako orientabideak eta gogoetak aipatu behar dira. Kalitatea kanpotik ziurtatzeari dagokionez, lehenik eta behin, Goi-mailako Hezkuntzaren Kalitaterako Europako Elkartearen (European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA) orientabideak aipatu behar dira. Orientabide horiek 2018ko urtarrilean argitaratutako "Considerations for quality assurance of e-learning provision" (Huertas et al., 2018) izeneko dokumentuan jaso ziren. ENQAREN posizionamendu horretatik abiatuta, Unibertsitateko Kalitate Agentzien Espainiako Sareak (REACU) 2018ko otsailean sustatu eta onartu zituen "Irakaskuntza ez-presentzialeko eta erdi-presentzialeko Gradu eta Master tituluak egiteko eta ebaluatzeke orientabideak" (REACU, 2021). Orientabide horiek guztiak kontuan hartu dira dokumentu hau egitean.

Beste testuinguru-faktore aipagarri bat Unibertsitate Ministerioak onartu berri duen arau-erreformarekin lotuta dago. Bertan, unibertsitate-erakundeak eraldaketa berrietara eta gizarte-, kultura-, ingurumen-, zientzia- eta teknologia-erronka berrietara egokitzearen garrantzia nabarmentzen da. Hala, adibidez, irailaren 28ko 822/2021 Errege Dekretuak, unibertsitate-irakaskuntzen antolamendua eta horien kalitatea bermatzeko prozedura ezartzen dituenak (aurrerantzean, 822/2021 ED), garrantzi berezia ematen dio orientabide horietan arreta jaso nahi duten ekimenak integratzeari, GHEEK dakarren akordioaren oinarrietako bat dela nabarmentzen duenean: "Irakaskuntza aktiboagoa bultzatzeko beharra, irakaskuntza- eta ikaskuntza-metodologia batean oinarritua, non klase magistralak protagonismoa partekatu behar duen irakatsi eta ikasteko beste estrategia eta modu batzuekin, zeinek ikaslearen lan autonomorako gaitasuna indartu nahi baitute, eta informazioaren eta komunikazioaren teknologia berrien erabilera baitu oinarri nagusietako bat."

Azkenik, egoera koiuntural bat aipatu behar da: 822/2021 Errege Dekretuarekin lotutako amaitu gabeko garapen instrumentalak eragindako iragankortasun-egoera. Horrek ziurgabetasun-testuinguru bat sortu du, Gradu eta Masterreko titulazio ofizialen kalitatearen barne- eta kanpo-aseguramenduari aplikatu dakizkiokeen kalitate-irizpide eta -estandarren konfigurazio osoa eta koherentea lortzeko dauden zailtasunak direla eta.

3. Irakaskuntza-modalitateen definizioa: orientabide orokorrak

822/2021 Errege Dekretuaren arabera, ikasketa-planek aukeratutako irakaskuntza-modalitatea jaso beharko dute. Arau horrek honako irakaskuntza-modalitate hauek definitzen ditu unibertsitateko Gradu eta Master ofizialetan:

- *Aurrez aurreko irakaskuntza-modalitatea*: ikasketa-planaren barruan sartzen den eskola-jarduera guztia aurrez aurre garatzen da (irakasleek eta ikasleek espazio fisiko berean, hau da, ikasgelan, laborategietan edo gune akademiko espezializatuetan).
- *Irakaskuntza-modalitate hibridoa (edo erdipresentziala)*: ikasketa-planaren barruan sartzen den eskola-jarduerak modalitate presentzial eta birtualeko (ez presentziala) irakasgaiak edo ikasgaiak biltzen dituen modalitatea, betiere hezkuntza-proiektuaren batasuna eta alderdi akademiko garrantzitsuenetan koherentzia mantenduz – nahiz eta irakaskuntza-modalitate bikoitza uztartzeak elementu akademikoak horietara egokitzea ekarri –. Titulu bat hibridotzat jotzeko kreditu ez-presentzialen proportzioa unibertsitateko gradu edo master tituluaren kreditu-karga osoaren ehuneko 40tik ehuneko 60ra bitartekoa izango da.
- *Irakaskuntza-modalitate birtuala (edo ez-presentziala)*: ikasketa-planaren baitako eskola-jarduera irakasleen eta ikasleen arteko interakzio akademikoaren bidez egituratzen da, eta ez da beharrezkoa biak unibertsitateko irakaskuntza-esparru berean egotea. Unibertsitate-irakaskuntzako modalitate honen ezaugarri nagusia informazioaren eta komunikazioaren

teknologia digitalen erabilera intentsiboa da. Kreditu-kargari dagokionez, unibertsitateko gradu edo master bat modalitate birtualean emandakotzat definitu ahal izango da, hura osatzen duten kredituen (ECTS) ehuneko 80 gutxienez irakaskuntza-modalitate horretan ematen direnean.

Horri dagokionez, interpretazio-alderdi bat baino gehiago aipatu behar dira.

Alde batetik, eta aipatutako arauaren hitzaurrean jasotakoarekin, Unibertsitateen Idazkaritza Nagusiaren gomendioekin (2021) eta beste komunikazio batzuekin (ikus, adibidez, CRUE (2022)) bat etorritik, definizio horiek graduko eta masterreko unibertsitate-titulu ofizialen kategorizazioaren ondorio soilletara mugatzen dira. Hau da, "informazioaren eta komunikazioaren teknologia digitalen" erabilera-intentsitateari dagokionez, titulazio baten ezaugarri orokorrak definitzen dituen kategoria da irakaskuntza-modalitatea (822/2021 Errege Dekretuaren 13.6).

Araudian xedatutakotik ezin da interpretatu, beraz, eta adibide gisa, irakaskuntza presentzialaren modalitatean aurrez aurrekoak ez diren irakaskuntza- edo hezkuntza-jarduerak integratu ezin direnik; aitzitik, hori eginez gero, "informazioaren eta komunikazioaren teknologia digitalak" erabiltzean intentsitate-maila jakin bat hartu beharko litzateke kontuan, titulazio hibrido (edo erdipresentzial) edo birtual (ez-presentzial) gisa identifikatu edo kategorizatu ez dadin. Interpretazio-ildo horretatik jo zuen Unibertsitate Ministerioak berak, Espainiako Unibertsitateetako Errektoreen Biltzarreko (CRUE) Irakaskuntzako Sektore Sektorialak egindako kontsulta bati erantzunez; izan ere, adierazi zuen aurrez aurreko unibertsitate-titulazio ofizialek zenbait egitura-egoeratan irakaskuntza-jarduera birtualak edo ez-presentzialak izan ditzaketela (CRUE, 2022).

Bestalde, egiaztatu da araudi horrek ez dituela barne hartzen ezarritako ehunekoen tarteetan % 60tik gorako (modalitate hibridoaren goiko muga) eta % 80tik beherako (modalitate birtualaren beheko muga) kreditu ez-presentzialak dituzten ikasketa-planak. Hori horrela izanik, REACUko agentzia askok hartutako jarreretan gertatzen den bezala, aukera posible bat da, eta ez dagokio kategorizaziorik 822/2021 Errege Dekretuaren arabera. 2023aren hasieran, 822/2021 Errege Dekretua indarrean jarri zenetik urtebete baino gehiago igaro denean, ez dakigu — zoritxarrez — tituluak ofizialtzeko aukera emango duen aplikazioan halako moldez taxutuko den, non aipatutako arauaren interpretazio murriztailea ekarriko duen, idazketan zin egiten ez dena de facto saihestuz.

Aurrekoarekin lotutako beste gai garrantzitsu bat REACUren talde teknikoak irakaskuntza-modalitateei buruz aztertu dituen urkilen eta ehunekoen kalkuluekin lotuta dago. Unibertsitate Ministerioak CRUEren Irakaskuntza Sektorera igorritako erantzunetan iradokitzen duen bezala, unibertsitateek berek zehaztu beharko dute, Unibasqek behintzat hala uste du, Kalitate Agentzia eskudunak horri buruzko orientabideak edo jarraibideak ezartzeko aukera alde batera utzi gabe.

822/2021 Errege Dekretuaren 9.1 artikulua jasotzen duen bezala, Graduko eta Masterreko ikasleak garatzen dituen eta ECTSan neurtzen den jarduera akademikoen multzoa honako hauetan egin ahal izango da: "aurrez aurreko eskola-espazioetan, hala nola ikasgeletan, laborategietan, informatikako eta ikus-entzunezkoetako geletan, simulazio-geletan, espazio espezializatuetan, edo eskola-espazio birtualetan, sinkronikoak eta asinkronikoak izan". Aplikatu beharreko araudiak — beste batzuetan, 1125/2003 Errege Dekretuaren 4.5 artikulua — ezartzen du ECTS bakoitzeko gutxienezko ordu-kopurua 25 ordukoa izango dela, eta gehieneko kopurua 30 ordukoa. Jarduera akademikoen artean, bereizi egin behar dira jarduera akademiko autonomoak (adibidez, irakasleekin interakziorik izan gabe, lanak, ariketak, praktikak, proiektuak edo ikasketa autonomoa egitera bideratutakoak) eta jarduera akademiko gidatuak edo ez-autonomoak, hau da, ikasleen eta irakasleen arteko interakzioa eskatzen duten jarduerak (adibidez, eskola-eskolak, eskola teorikoak edo praktikoak, tutoretzak edo azterketak egitea eta interakzio hori eskatzen duten beste

ebaluazio-proba batzuk). Bada, irakaskuntza-modalitateei dagokienez, 822/2021 Errege Dekretuaren 14.7 eta 17.5 artikuluetan definitutako irakaskuntza-modalitate hibridoak eta birtualei lotutako tarteak kalkulatzeko aldera, jarduera akademiko ez-autonomoen guztizko orduak hartuko dira erreferentziatzat, eta, bereziki, eskola teoriko edo praktikoei lotutako jarduerak; horrela, ECTS kreditu bat birtuala edo ez-presentziala dela ulertuko da jarduera horiek guztiak eskola-gune birtualetan egiten badira, sinkronikoak eta asinkronikoak izan, Unibertsitate Ministerioak ohar argigarrietan adierazitakoaren ildotik (CRUE, 2022).

Azkenik, eta dokumentu honetan berriaz aztertzen ez diren arren, aipatzekoa da EUSeko unibertsitateek sakon aztertu beharko dituzten "informazioaren eta komunikazioaren teknologia digitalak" erabiltzearekin zerikusia duten hainbat alderdi daudela. Hainbat erakundek — besteak beste, Datuak Babesteko Espainiako Agentziak — horri buruz egin dituzten kontsiderazioak eta proctoring-sistemak eta datuen babesaren problematika oso kontuan hartu beharko dituzte unibertsitateek, haiei baitagokie datuak babesteari eta eskubide digitalak bermatzeari buruz indarrean dagoen araudia eta legeria betetzen dela ziurtatzea.

4. On-line egindako irakaskuntza-jardueren integrazioa Gradu eta Master tituluaren aurrez aurreko hezkuntzan: orientabide orokorrak

Azken hamarkadetan, nabarmen hazi da GHEEko unibertsitate-irakaskuntzetan on-line irakaskuntza-jardueren integrazioa. Unibertsitateen Idazkaritza Nagusiak berak (2021) agerian uzten du gero eta garrantzi handiagoa duela eta adierazten du “*irakaskuntza- eta ikaskuntza-prozesuetan informazioaren eta komunikazioaren teknologia digitalen aplikazioan eta erabileran egindako aurrerapena fenomeno orokortua dela, unibertsitate-hezkuntzan sustraitu dena. (...) Prozesu hori indartu egin da, era berean, irakasleen campus birtualak ezarri direlako herrialdeko unibertsitate guztietan. Campus birtual horiek irakasgai bakoitzeko irakasleen eta ikasleen arteko harreman akademikoa bideratzen dute graduako edo masterreko ikasketa-planetan. Hori nabarmentzen da, nagusiki aurrez aurrekoak diren unibertsitateetatik etorrira, hezkuntzako aukera teknologikoak baliatuta, irakasgai edo irakasgai batzuk, baita titulazio osoak ere, modu birtualean gara daitezela sustatu baitute. (...). Fenomeno horren garrantziak irakaskuntza birtualari aplikatutako teknologien garapen sendoa ekarri du, baita unibertsitate-hezkuntza mota horretan erabilitako hezkuntza-metodologiaren eta -baliabideen garapen sendoa ere”.*

Nahiz eta esparru akademikoan ez dagoen adostasun argirik praktikan txertatzen ari diren modalitateak, jarduerak eta tresnak izendatu eta definitzerakoan, aipa litezke, besteak beste, online edo e-learning irakaskuntza- edo hezkuntza-jarduerak eta b-learning jarduerak — blended learning edo ikaskuntza konbinatua — (Bonk eta Graham, 2012). Azken hamarkadan, b-learning edo ikaskuntza konbinatuko irakaskuntza-jarduera horien integrazioaren ondorioz, ikaskuntza kudeatzeko sistemak modu intentsiboagoan edo txikiagoan erabili dira — plataforma birtualak ere esaten zaie modu generikoagoan (Moodle bezalako software librea erabiltzen dute, besteak beste) —, ikasteko ingurune birtualak erraz samar sortzeko aukera ematen dutenak (Valenzuela-Zambrano eta Pérez-Villalobos, 2013).

Irakaskuntza presentzialaren modalitatean, adierazitako arrazoiengatik, positiboki baloratzen da unibertsitateek beren ikasketa-planen garapen akademikoan online irakaskuntza-jarduerak integratzera jotzen jarraitzea hezkuntza-kalitatea hobetzeko, oro har b-learning ikuspegietan edo antzekoetan integratuta, modu sinkronoan edo asinkronoan⁸. Horrek guztiak ez du eragin negatiborik izango hezkuntza-helburuei lotutako emaitzetan, edukien izaeran eta izaera

⁸ Kalitatea bermatzearen arloan, EEESen (Goi Mailako Hezkuntzaren Europako Eremuan) erabiltzen den terminologiari dagokionez, ikus Huertas et al. (2018).

balioaniztun eta/edo espezializatuan, ez eta ikasketa-planen funtsezko beste alderdi batzuetan ere, eta, ondorioz, titulazioen tipifikazioan, irakaskuntza-modalitateari dagokionez.

Hori dela eta, literatura akademikoan agerian geratzen da mota horretako irakaskuntza-jardueren integrazioak, hezkuntza-prozesuak osatzeko (ez ordezkatzeko), zabaltzeko eta hobetzeko ahalmena duela, adibidez, ikaskuntza autonomia eta arautua sustatuz, irakaskuntza-ikaskuntza prozesuen jarraipena eta autoebaluazioa hobetzeko eskaintzen dituen aukerekin (González, 2006). Lorpen horiek alde batera utzita, bai maila indibidualean bai kolektiboan, ikaskuntza birtualeko inguruneei buruz egindako ikerketak nabarmentzen du elkarreragin-modu berriak eskaintzen dizkietela ikasleei eta irakasleei (batzuetan, ingurune konbentzionalak baino eraginkorragoak eta eraginkorragoak izan daitezkeela aipatzen da), parte hartzeko aukera handiagoekin eta, are gehiago, irakaskuntzaren pertsonalizazioan indar handiagoarekin (Moore et al., 2021; Greenhow et al., 2022).

EUS osatzen duten unibertsitateen ibilbide akademikoa eta instituzionala, barne-plangintzan eta kalitatea bermatzeko sistemetan lortutako lorpenak (azken urteotan hornitu direnak) kontuan hartuta, badirudi irakaskuntza-modalitate eta -jarduera horiek eskaintzen dituzten aukera berriak sartu ahal izango dituztela ikasketa-planek garatzen dituzten irakaskuntza-ikaskuntza prozesuetan eta proposatzen dituzten hezkuntza akademikoetan. Nolanahi ere, zentroek eta unibertsitateak oro har sustatzen dituzten printzipio pedagogikoekin eta dinamika instituzionalekin bat etor daitezen saiatuz, b-learning eta/edo e-learningeko irakaskuntza-jarduerak aurrez aurreko hezkuntzarekin bateratuz.

Horrela, adibidez, irakasgai presentzial jakin batzuen eskola magistralei edo azalpen teorikoei dagokien irakaskuntza- edo hezkuntza-jarduera integratuaren zati bat online formatuan eman ahal izatea planteatu daiteke, sinkronikoa edo asinkronikoa izan. Horrela, hainbat esparru akademiko, profesional eta sozialetako adituen parte-hartzea erraztu ahal izango da, baita eguneroko jarduera beste herrialde edo errealtate batzuetan garatzen duten espezialista gonbidatuekin hitzaldiak egitea ere, edo hezkuntza-inguruabarrek eta -helburuek hala justifikatzen duten ikus-entzunezko dokumentuak dituzten edukiak aurkeztea.

Hala ere, on-line irakaskuntza-jarduerak, sinkronoa edo asinkronoa izan, oso ehuneko txikia izan beharko du aurrez aurreko titulazioetarako programatzen eta garatzen diren irakaskuntza- edo hezkuntza-jardueren multzoan, eta ez die eragingo, nolanahi ere, formulatutako helburuei, tituluaren izaerari eta hezkuntza-irismenari, ez eta ikasketa-planaren garapen akademikoari lotutako ikaskuntza-emaitez ere. Irakasgai bakoitzari dagokionez, on-line irakaskuntza-jarduerak jarduera akademiko ez-autonomoen guttizko orduetan duten pisua, eta, bereziki, eskola teoriko edo praktikoekin lotutako jarduerena, gutxiengoa izan beharko da, ikasketa-planaren ezaugarriek eta/edo hura ezartzearekin lotutako kontingentzia-faktoreek behar bezala justifikatzen dituzten salbuespenak izan ezik. Nolanahi ere, eta irakatsi eta ikasteko prozesuen hezkuntza-kalitatea ziurtatzeko borondate esplizituarekin, honako hauek hartu beharko dira kontuan:

- Planifikatzen eta, ondorioz, gauzatzen diren on-line irakaskuntza-jarduera espezifikoen eta tituluaren zehaztutako ikasketa-planaren eta ikaskuntza-emaitez arteko koherentzia.
- Irakaskuntza-jarduera horien integrazioari ematen zaion egokitasunaren eta egokitasunaren justifikazioa.
- Ikasleek aurreikusitako ikaskuntza-emaitez eskuratzea eta lortzea, planifikatzen eta hedatzen diren irakaskuntza-jarduerak edozein direla ere, lortutako lorpenen jarraipen sistematikoa eta ebaluazio jarraitua eginez.

- On-line irakaskuntza-jardueren integrazioak irakaskuntza- eta ikaskuntza-metodo aktiboen erabilera sustatuko du, ikaslea ardatz duen irakaskuntza ereduengan arreta berezia jarri (SCL- Student Centered Learning).
- Zentro bakoitzean eta unibertsitatean, irakasleek beren hezkuntzarako, irakaskuntza-jardueraren garapenerako eta on-line irakaskuntza- eta ikaskuntza-jardueren eskaintzarako beharrezkoak diren laguntza-sistemak dituztela bermatzeko azpiegitura, ekipamendu edo gailu teknologiko nahikoak hornitzea.
- On-line irakaskuntza-jarduerekin aurrez aurre lotutako orientazio- eta/edo tutoretza-sistema akademikoak izatea, eta ikasleak berriaz eskatu ahal izatea.
- Ebaluazio ez-jarraituaren modalitatean azken ebaluazio presentziala egitea nahitaezkoa dela eta etengabeko ebaluazio presentzialaren jarraipena egiteko aukera dagoela, ikasleak hala eskatzen badu.
- Matrikulatutako ikasleak behar bezala antolatzea eta banatzea, irakasgai bakoitzeko irakasleei dagokienez. Horrela, taldeko irakasleen/ikasleen ratioek bermatuko dute ikasleen banakako eta taldeko premiei erantzun ahal izango zaiela.
- Kalitatea ziurtatzeko barne-sistemei lotutako prozedura formalizatu eta instituzionalizatuen bidez, diseinatutako ikaskuntza-emaitzen lorpenaren jarraipena egitea.

Irakaskuntzen ikasketa-planari eta irakaskuntza-plangintzari buruzko alderdi guztietan bezala, on-line irakaskuntza-jarduerak barne hartzen dituzten titulazioei eta irakasgaiei buruz eskaintzen den informazio publikoa argi eta garbi ikusi beharko da, eta bermatu egin beharko da ikasleak matrikulazioa zehaztu baino lehen ezagutu ahal izango duela. Esate baterako, eragindako irakasgaien irakaskuntza-gidek informazio zehatza jaso beharko dute on-line formatuko irakaskuntza-jarduerak sartzeari, horien hedapenari, plangintzari, garapenari eta, hala badagokio, ebaluazioari buruz.

Mota horretako irakaskuntza- edo hezkuntza-jarduerak barne hartzen dituzten irakasgaien barne- eta kanpo-ziurtapenaren helburua izango da ezarritako helburuak, diseinatutako ikaskuntzaren emaitzak eta inplikaturako interes-talde eta/edo -taldeen (irakasleak eta ikasleak, besteak beste) gogobetetzea bermatzea.

Kalitatearen barne- eta kanpo-aseguramenduaren esparruan egindako barneko eta kanpoko jarraipenak eta ebaluazioak eraginkorragoa izan beharko luke b-learning edo ikaskuntza konbinatuko jardueretan integratutako edo integratu gabeko on-line irakaskuntza-jarduerak dituzten irakasgaien kasuan, kontuan hartzen bada esparru horretan erabiltzen diren ikaskuntza kudeatzeko sistemak bezalako tresnek ebidentzia-mota berriak ekartzen dituztela hezkuntzaren kalitatea ebaluatzeari begira.

5. Erreferentziak

Bonk, C. J., & Graham, C. R. (2012). *The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs*. John Wiley & Sons.

Castells, M. (2000). *La era de la información: Economía, sociedad y cultura: Vol. 1: La sociedad red*. Alianza S. A.

CRUE (2022). *Solicitud de notas aclaratorias acerca del RD 822/2021 CRUE Docencia*. Documento interno.

Echeverría, J. (2000). Educación y tecnologías telemáticas. *Revista iberoamericana de educación*, 24, 17-36.

González, J. (2006). B-Learning utilizando software libre, una alternativa viable en Educación Superior. *Revista Complutense de Educación*, 17 (1), 121-133.

Greenhow, C., Graham, C. R., & Koehler, M. J. (2022). Foundations of online learning: Challenges and opportunities. *Educational Psychologist*, 57(3), 131-147.

Huertas, E., Biscan, I., Ejsing, C., Kerber, L., Kozłowska, L., Marcos Ortega, S., ... & Seppmann, G. (2018). Considerations for quality assurance of e-learning provision. Report from the ENQA Working Group VIII on quality assurance and e-learning (Occasional Papers 26).

Moore, S., Trust, T., Lockee, B., Bond, M. A., & Hodges, C. B. (2021, November 10). One year later ... and counting: Reflections on emergency remote teaching and online learning. *Educause Review*.

REACU (2021): *Directrices y orientaciones para la elaboración y evaluación de los planes de estudios de títulos de grado y máster universitario en diferentes modalidades de enseñanza*. Documento elaborado por la Comisión Técnica de REACU (2021eko urriaren 14a).

Secretaría General de Universidades (2021). Resolución de 6 de abril de 2021, de la Secretaría General de Universidades, por la que se aprueban recomendaciones en relación con los criterios y estándares de evaluación para la verificación, modificación, seguimiento y renovación de la acreditación de títulos universitarios oficiales de Grado y de Máster ofertados en modalidades de enseñanzas virtuales e híbridas. BOE, 90. zk., 2021eko apirilaren 15ekoa.

Serres, M. (2014). *Pulgarcita*. Editorial Gedisa. Bartzelona.

Valenzuela-Zambrano, B. R., & Pérez-Villalobos, M. V. (2013). Aprendizaje autorregulado a través de la plataforma virtual Moodle. *Educación y educadores*, 16(1), 66-79.

III eranskina

Euskal Unibertsitate Sisteman Ingeniaritzako Graduko titulazio ofizialak eskaintzeko eta diseinatzeko orientabide orokorrak⁹

1. Sarrera eta helburuak

Dokumentu labur honen helburua da orientabide orokor batzuk ezartzea Euskal Unibertsitate Sistemako (EUS) unibertsitateetarako, sistema horretan proposatu nahi diren Ingeniaritzako Graduko titulazio ofizialen eskaintza eta diseinua egiteko. Titulazio horiek beren izaeraren eta irismenaren arabera izan behar dituzten oinarritzko ezaugarriei buruzkoak dira aipaturiko orientabideak, hain zuzen ere.

Behin-behineko dokumentua da, eta haren behin betiko bertsioa eranskin gisa sartuko da Unibasqen *Graduko eta Masterreko titulazio ofizialak Egiazatzeko, Jarraipena egiteko, Aldatzeko eta Egiazatzeko gidan*. Gida hori egiteko prozesuan dago, 822/2021 Errege Dekretuarekin lotutako amaitu gabeko garapen instrumentalak eragindako iragankortasun-egoera dela eta. Izan ere, horrek ziurgabetasun-testuinguru bat sortu du, Graduko eta Masterreko titulazio ofizialen kalitatearen barne- eta kanpo-aseguramenduari aplikatu dakizkiokeen kalitate-irizpideak eta -estandarrak erabat eta koherentziaz konfiguratzeko dauden zailtasunak direla eta.

Unibasqek EUSeko unibertsitateekin ezartzen duen elkarriketa-prozesuan garatuko dira orientabideak, haien kalitatea kanpotik bermatzeko laguntza- eta jarraipen-lanaren baitan.

2. Erreferenteak eta testuingurua

2.1. Kanpoko erreferenteak

Ingeniaritzako Graduko titulazioak diseinatzean kalitatea kanpotik bermatzeko erreferenteei dagokienez, Estatuan ez dago orientabide orokorrik horrelako titulazioetarako, ingeniaritzako espezialitateen arabera egituratuta baitaude orientabide nagusiak. Lanbidean jarduteko gaitzen duten unibertsitate-titulu ofizialak egiazatzeko betekizunak ezartzen dituzten ministro-aginduez gain, titulazio ofizialak Goi-mailako Hezkuntzaren Europako Esparrura (GHEE) egokitzeko prozesuan ANECAk argitaratu zituen ingeniaritzako titulazioen liburu zuriak aipatu behar dira.

Nazioartean badira erakundeak, hala nola ingeniaritzako titulazioetarako erreferente orokorrak ezartzen dituzten kanpoko kalitate-agentziak. Adibidez, Erresuma Batuan QAA (*The Quality Assurance Agency for Higher Education*) dago, eta *Subject Benchmark Statements* direlakoak ezartzen ditu; hots, zientzialari-komunitatetik datozen eta komunitate horren ordezkari gisa jarduten duten adituen lantaldeek idatzitako dokumentuak. Unibertsitateko titulazioak diseinatzeko orientabide orokorrak ezartzen dituzten dokumentuak dira. Aztertzen ari garen kasu zehatzean, QAAk 2019an argitaratutako *Subject Benchmark Statement-Engineering* dokumentua aipa daiteke. Ingeniaritzaren izaerari eta irismenari dagokienez, honako hauek adierazten ditu dokumentuak, besteak beste (QAA, 2019; 4. or.):

⁹ Unibasqen Aholku Batzordeak (2022ko martxoaren 25ean egindako bileran) eta Arkitektura eta Ingeniaritzako Titulazioak Ebaluatze Batzordeak (2022ko martxoaren 22an egindako bileran) eztabaidatu zituzten behin-behineko dokumentu honetan jaso diren ebaluazioko orientabide orokorrak. Unibasqek prestatutako idatzi hau berrikusi dute Ignacio Raúl Matías Maestro Nafarroako Unibertsitate Publikoko Teknologia Elektronikoko katedradun eta Unibasqen Aholku Batzordeko kideak, Inmaculada Ortiz Uribe Kantabriako Unibertsitateko Ingeniaritza Kimikoko katedradun eta Unibasqen Arkitektura eta Ingeniaritzako Titulazioak Ebaluatze Batzordeko presidentek, Henar Miguélez Garrido Karlos III.a Unibertsitateko Ingeniaritza Mekanikoko katedradun eta Unibasqen Aholku Batzordeko kideak (2019tik 2022ra), eta Teresa Sánchez Chaparro Unibasqen Aholku Batzordeko kide eta Commission des Titres d'Ingénieur CTIko zuzendari exekutibo ohiak.

2.1 Engineering drives technological, economic and social progress. It deals with the delivery of practical solutions to problems, which includes addressing some of the greatest challenges and opportunities of our rapidly evolving world. Engineers apply their understanding, knowledge, experience, skills and know-how to create social and economic value.

2.2 Engineering is concerned with developing, providing and maintaining infrastructure, products, processes and services for society. Engineering addresses the complete life cycle of a product, process or service, from conception, through design and manufacture, to decommissioning, recycling and disposal, within the constraints imposed by economic, legal, social, cultural and environmental considerations.

2.3 Engineering relies on three core elements, namely scientific principles, mathematics, and realisation. Scientific principles underpin all engineering, while mathematics is the language used to communicate parameters and to model and optimise solutions. Realisation encapsulates the whole range of creative abilities which distinguish the engineer from the scientist: to conceive, make and actually bring to fruition something which has never existed before - and to create intellectual property, associating invention with commercial or social value. This creativity and innovation to develop economically viable and ethically sound sustainable solutions is an essential and distinguishing characteristic of engineering, shared across the many diverse, established and emerging subjects within the discipline.

2.2. Testuingurua: Ingeniaritzako Graduoko tituluen ugaritasuna

Ingeniaritzako Graduoko titulazioek tradizio handia eta presentzia nabarmena dituzte EUSen, Ingeniaritza- eta Arkitektura-adarrari lotuta; gaur egun, graduoko 42 titulazio eskaintzen dira guztira. Jakina da titulazio horiek diseinatzean eta garatzean zenbait arazo izan direla, beste faktore batzuen artean titulazioen profesionalizazioagatik¹⁰, gaikuntzagatik —eskumen profesionalak dituzte aipatutako titulazioetatik 12k— eta elkargoko kidetasunagatik.

Estatuan, aipatzekoa da ingeniaritzako titulazioen eskaintza asko handitu dela, unibertsitate publikoetan zein pribatuetan. Unibertsitate Sistemaren Behatokiak 2019an argitaratutako txostenaren arabera (Corominas eta Sacristán, 2019), Ingeniaritza- eta Arkitektura-adarrari lotutako graduoko titulazioen kopuruak % 97 egin zuen gora 2008tik 2017ra arte; eta 2010etik, % 55 izan zen hazkundera. Araudi aplikagarria erreformatu zenean GHEEra egokitu ahal izateko, nabarmen ugartu ziren graduak Titulazioen Katalogo Bateratua bertan behera geratzearekin batera: «Katalogoko ziklo laburreko edo luzeko 50 tituluen lekuan (kontuan hartu behar da gehienak espezialitateak zirela) 32 bloke sortu dira, eta 673 gradu daude guztira, semantikoki desberdinak diren 104 izen dituztenak (2,08ko faktore biderkatzailea, Katalogoko 50 tituluekin alderatuta)». (Corominas eta Sacristán, 2019; 57. or.).

Unibertsitate, Zentro eta Tituluen Erregistroaren (RUCT) arabera, 2022ko apirilean graduoko 654 titulazio zeuden Espainiako Estatuan Ingeniaritza- eta Arkitektura-adarrean (iraungita edo iraungitze-prozesuan zeuden titulazioak kenduta). Oso zehatzak izateko asmorik gabe, gai konplexua baita, honako sailkapen hau egin liteke graduoko titulazio-multzo zabal horretan:

- *Titulazio klasikoak, ibilbide luzekoak eta unibertsitate jeneralista eta politekniko gehienetan finkatuak.* Aipatzekoak dira, besteak beste, Industria Teknologien Ingeniaritzako Gradua,

¹⁰ Profesionalak dira talde bateko kideak, eta talde horrek izan behar ditu ezagutza adostu eta aitortu batzuk, bai eta ezagutza horiek aplikatzeko jarraibideak ere; profesionalizazioa, berriz, pertsona batek profesio edo lanbide baten estatusa lortzeko prozesua da (Evetts, 2014).

Ingeniaritza Mekanikoko Gradua, Ingeniaritza Kimikoko Gradua eta Ingeniaritza Elektrikoko Gradua. Edukien eta ezagutzen programazio zabala dute titulazio horiek; besteak beste, matematika eta diziplinaren zutabe zientifikoak, hala nola fisika eta kimika, zeinak funtsezkotzat jotzen baitira ingeniaritzako hezkuntzan eta trebakuntzan.

- *Eremu orokor berrietako titulazioak, nolabaiteko ikuspegi klasikotik diseinatuak.* Azken urteotan campusetan finkatu diren titulazioak dira, baina oraindik ez dute aurreko titulazioen presentziarik. Besteak beste, Ingurumen [Teknologien] Ingeniaritzako Gradua, Ingeniaritza Biomedikoko Gradua eta Energiaren Ingeniaritzako Gradua aipa daitezke. Kategoria honetan sar litezke beste adar batzuetako graduako titulazioekin ezagutza-eremu orokorra partekatzen duten zenbait titulazio ere. Ñabardura handiak egin behar diren arren, Ingeniaritza Fisikoko Gradua edo Ingeniaritza Geologikoko Gradua aipa litezke. Titulazio horiek hedapen desberdina izan dute, baina mugatua, nolanahi ere. Titulazio horietako batzuek errezeloak eragin dituzte haien diseinua ebaluatzean, eta askotariko arazoak izan dituzte integrazio sozioekonomikoan.
- *Irismen espezifikoko titulazioak, nolabaiteko ikuspegi klasikotik diseinatuak.* Eremu espezifikoagoa dute irismenari eta izenari dagokienez, eta titulazio bereziago gisa planteatzen dira. Oraingoz behintzat, ez dute presentzia handirik. Hauek aipa litezke: Automobilgintzaren Ingeniaritzako Gradua, Komunikazioen Ingeniaritza Elektronikoko Gradua, Elikadura Bioprozesuen Ingeniaritzako Gradua, Industria Prozesu Kimikoen Ingeniaritzako Gradua eta Industria Prozesuetako Datuen Ingeniaritzako Gradua. Aurrekoekin alderatuta, espezifikotasun-mailan bereizten dira. Energiaren arloan, adibidez, Energia Baliabideen Ingeniaritzako Gradua edo Energia Baliabideen, Erregaien eta Lehergaien Ingeniaritzako Gradua aipatu behar dira.
- *Eremu berrietako titulazioak (orokorrak ala ez), ikuspegi disruptiboagotik diseinatuak.* Kategoria honetan sar daiteke ikuspegi disruptiboagotik diseinatu diren titulazio guztiz berezien multzo bat. Besteak beste, hauek aipa daitezke: Osasun Ingeniaritzako Gradua, 4.0 Industria Konektatuaren Ingeniaritzako Gradua, Zibersegurtasunaren Ingeniaritzako Gradua, Multimedia Ingeniaritzako Gradua, Ikus-entzunezko Sistemak Ingeniaritzako Gradua eta duela gutxi egiaztatutako Enpresaren Ingeniaritzako Gradua. Kategoria hau ere askotarikoa den arren, titulazio horietako askok ez dute komunitate akademikoak ingeniaritzako titulazioen guneko ezagutzatzat jotzen dutenarekin erlazionatutako eduki askorik.
- *Haien izenetan irismena gainjarriak dituzten titulazioak, ikuspegi klasikotik zein disruptibotik diseinatuak.* Halakoen adibide dira, besteak beste, Industria Antolakuntzaren eta Logistikaren Ingeniaritzako Gradua, Meatzaritza eta Energia Teknologiararen Ingeniaritzako Gradua, Nekazaritza eta Energia Ingeniaritzako Gradua, Ingeniaritza Matematiko eta Fisikoko Gradua eta Ingeniaritza Matematikoko eta Adimen Artifizialeko Gradua. Beste kasu batzuetan bezala, errezeloak eragin ohi dituzte ebaluazioa egitean (adibidez, sendotasun akademikoari buruz, itxaropen faltsuak sortzeari buruz, etab.); izan ere, irismen zabaleko titulazioak dira.

Ingeniaritza- eta Arkitektura-adarreko titulazioen askotarikotasun horrek onurak edo indarguneak dakartza, baina baita ahuleziak ere. Alderdi positiboetarako dagokienez, dagoen eskaintza zabala dela eta, ikasle potentzialak aukera zabalagoa dute, teoriarik behintzat. Aitzitik, eskaintzaren saturazioarekin lotuta daude askotarikotasun horren ahulezia nagusiak. Eskaintza

heterogeneoegia da beharbada, eta batzuetan, zaila da besteak beste ikasle potentzialek, haien familiek, eta enplegu-emaierek titulazioen izenak —bereziki nazioartean—, hezkuntza-helburuak, oinarrizko edukiak eta egresatze-profila errekonozitzea, edo, are gehiago, ulertzea. Corominasek eta Sacristánek (2019) azpimarratu bezala, «*RUCTko tituluen izenetako asko Katalogoan ageri ziren [titulu] tradizionalak dira nolabait, eta, beraz, ikasleek, familiek, erakundeek eta enpresek erraz errekonozitzeko modukoak direla pentsa daiteke. Beste batzuetan, ordea, jendeak erreferentzia gutxiago ditu, eta horregatik, zailtasunak egon daitezke karrera aukeratzeko edo langileak kontratatzeko orduan (adibidez, Farmazia edo Fisika alderatu daitezke Ikasketa Frankofono Aplikatuak edo Informazioaren eta Komunikazioaren Teknologien Antolaketako Ingeniaritza graduekin*». (Corominas eta Sacristán, 2019; 79. or.).

Zentzu horretan, aipatzekoa da titulazio ofizialen kalitatea kanpotik bermatzeko prozedura orokorrekin lotutako Estatuko arau nagusien —1393/2007 ED, eta indarrean dagoen 822/2021 ED— arabera garrantzitsua dela graduko titulazioen funtsezko helburuak izatea, alde batetik, oinarrizko eta orotariko hezkuntza ematea, eta bestetik, haien izenak ez izatea nahasgarriak, besteak beste ondorio akademikoari eta profesionali dagokienez. Bigarren arau horren arabera, «*Kalitatea bermatzeko agentziek eta administrazio publikoek, nork bere eskumenak erabiliz, bermatu behar dute koherentzia akademikoa dagoela graduko unibertsitate-titulu ofizialaren izenaren eta hezkuntza-helburuen artean, bai eta izenaren eta ikasketa-planaren funtsezko egituraren eta edukien artean ere*». (822/2021 Errege Dekretuaren 13.2 artikulua).

Ildo beretik, Eusko Jaurlaritzaren 274/2017 Dekretuak, abenduaren 19koak, gradu, master eta doktoregoko tituluak lortzeko egin behar diren unibertsitate-ikasketa ofizialak ezartzeari eta kentzeari buruzkoak, honako hau dio 8. artikuluan: «*Graduko ikasketetan, oinarrizko hezkuntza orotarikoa lehenetsiko da, espezializazio goiztiarra sailhestuz*».

Nazioartean ere arazo bera dago, eta hori bideratu nahian ari dira aldeak, beharrezko kontsentsu soziala lortuz ondorio guztietarako. Frantzian, adibidez, Commission des Titres d'Ingénieur CTIk titulazioen *ex ante* ebaluazio-fasean unibertsitateei eskatzen die ingeniari-titulazioaren izen zehatza emateko, ingeniartzan dauden 27 adar/espezializazioetako bati lotuta, Tuning-AHELO (ELGA, 2011) aditu-taldeak egindako eta ELGAK argitaratutako txostenaren eranskinean ageri direnen artetik. Helburua da titulazioen eskaintzari nolabaiteko koherentzia ematea.

Jakina, oso gai konplexua da, eta, horri heltzen zaionean, ezinbestekoa da aldeek etenik gabe eta lasai hitz egitea. Titulazioak diseinatu eta eskaintzen direnean, orekatu egin behar dira, alde batetik berrikuntzarako eta testuinguru berrietara egokitzeko bokazioa, eta bestetik zuhurtzia eta zorrotasuna, kontuan hartuta eztabaida handia dagoela ingeniartzako adar/espezialitateen arteko mugei buruz, bai eta diziplinari berari eta nazioartean ingeniartzaren praktikan dauden desberdintasunei buruz ere (Johri et al., 2014; Johri, 2022). Beste gai batzuen artean, kontuan izan behar da ingeniartzako profesional orok diziplinarteko ezagutza handiagoa izatea eskatzen dutela etorkizuneko erronka konplexuek, adar edo espezialitate berriak sortu ahala (ELGA, 2011; Van den Beemt et al., 2020).

3. Titulazioak diseinatu eta eskaintzeko orientabide orokorrak

Kontuan hartuta Ingeniaritza- eta Arkitektura-adarreko titulazioekin zer arazo dauden, aurreko atalean azaldu den moduan, Agentziak honako orientabide hauek ezarri ditu, bere Aholku Batzordeari eta Arkitektura eta Ingeniartzako Titulazioak Ebaluatzeko Batzordeari kontsulta egin ondoren, EUSeko Ingeniartzako Graduak eskaintzeko eta diseinatzeko, haien izaerari eta izenari dagokienez:

- Izenean «ingeniaritza» terminoa duten titulazioak diseinatzen direnean, kontuan hartu behar dira nazioartean onartuta dauden ingeniartzaren osagaiak, eta horien artean

azpimarratzekoak dira, bereziki, hiru elementu nuklear: printzipio zientifikoak, hizkuntza eta modelizazio matematikoa, eta ezagutzen aplikaziorako orientazioa. Horrenbestez, ingeniartzaren osagai horiek aintzat hartzen ez dituzten tituluen izenean «ingeniaritza» terminoa erabiltzea saihestu behar da.

- Diseinuek sendotasun egiaztatua izan behar dute, eta kontuan hartu behar dituzte, beste faktore batzuen artean, eremu honetako titulazioen justifikazio akademikoa eta eskaera soziala, zorrotz neurtuta; titulazio horiek EUSen egindako ibilbidea eta haien osagarritasuna; titulazioa sustatzen duten irakasleen ibilbide akademikoa eta —bereziki— ikerketakoa, eta EAeko testuinguru sozioekonomikoa (274/2017 Dekretuan eta 90/2022 Dekretuan ezarri bezala). Era berean, berrikuntza eta etorkizuneko erronkei aurre egin ahal izango dieten garapen berri garrantzitsuak ahalbidetu behar dira. Titulu berri bat diseinatzen denean, etorkizuneko perspektiba argiak dituen eskaera bati erantzun behar zaio, moda iragankorretatik ihes eginez, eta une oro bermatuz egresatze-profila behar bezain orokorra izango dela, pertsona egresatuari ingurune sozial aldakorrera egokitzen laguntzeko.
- Saihestu behar dira heldutasunik ez duten proposamenak, azalekoak eta oinarri gutxikoak, edo bat ez datozenak nazioarteko erreferente nagusiekin eta ingurune garapen zientifiko, akademiko, tekniko eta teknologikoko plan nagusiekin. Bereziki garrantzitsua da eskaintza bat etortzea indarrean dauden Euskal Unibertsitate Sistemaren Planaren eta Euskadiko Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzako Planaren helburu orokor eta espezifikoekin. Plan horiek bat datoz nazioarteko beste erreferentzia-esparru batzuekin, hala nola unibertsitate-hezkuntzarako eta garapen sozial eta teknologikorako Europako testuinguru estrategikoarekin.
- Oso adi ibili behar da tituluen izenak jartzean, itxaropen faltsurik eta/edo nahasmenik eragin ez dezaten, aplikatzekoa den araudian jasotakoaren arabera.

Dokumentu honen sarrerako atalean adierazi den moduan, Unibasqek EUSeko unibertsitateekin ezartzen duen elkarrizketa-prozesuan garatuko dira orientabideak, haien kalitatea kanpotik bermatzeko laguntza- eta jarraipen-lanaren baitan.

4. Erreferentziak

QAA (*The Quality Assurance Agency for Higher Education*) (2019). Subject Benchmark Statement-Engineering, Gloucester: Erresuma Batua [Eskuragarri hemen:

https://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/subject-benchmark-statements/subject-benchmark-statement-engineering.pdf?sfvrsn=1f2c881_16]

Corominas, A. eta Sacristán, V. (2019). *Análisis de la oferta de estudios de grado en las universidades públicas y privadas españolas*. Unibertsitate Sistemaren Behatokia. [Eskuragarri hemen: <https://www.observatoriuniversitari.org/es/files/2019/03/Informe-grados.pdf>].

Evetts, J. (2014), *The concept of professionalism: professional work, professional practice and learning*, In *International Handbook of Research in Professional and Practice-based Learning*, Springer, Dordrecht, 29-56.

Johri, A. (2022). Lifelong and lifewide learning for the perpetual development of expertise in engineering. *European Journal of Engineering Education*, 47(1), 70-84.

Johri, A., Olds, B. M., eta O'Connor, K. (2014). Situative frameworks for engineering learning research, *Cambridge handbook of engineering education research*, 47-66.

OECD (2011). *A Tuning-AHELO Conceptual Framework of Expected Desired/Learning Outcomes in Engineering*, OECD Education Working Papers, No. 60, OECD Publishing.

Van den Beemt, A., MacLeod, M., Van der Veen, J., Van de Ven, A., Van Baalen, S., Klaassen, R., eta Boon, M. (2020). Interdisciplinary engineering education: A review of vision, teaching, and support. *Journal of Engineering Education*, 109(3), 508-555.